

رینمایین ئیسلامی

بو چاکرنا تاکی و کومه لگه هئی

وه رگيران

شیخان شیخه میری

نفیسین

شیخ محمد جمیل زینو

رئنامائئن ئئسلامئ
بؤ چاككرنا
ئاكى وكومه لكه هئ

نقئسئن:

شئخ محمد جمئل زئنو

وه رگئران

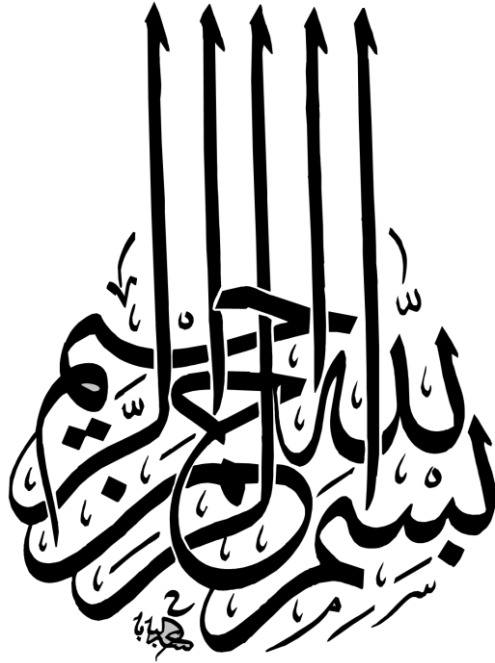
شئقان شئخه مئرئ

ناقی پەرتوکی : رینمایین ئیسلامی بو چاککرنا تاکی و کومه لگه هی .

ناقی نقیسەری : شیخ : محمد جمیل زینو.

ناقی وەرگیری : شیخان شیخەمیری.

دیزایننا بەرگی : پەرجان عبد اللہ.

پیشه کییا وه رگیری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله , وصلى الله وسلم على رسول الله وعلى اله وصحبه اجمعين .

ب راستی د ده مه کی دا من ئەف پەرتوکه دخاند , من گە لەک مفا بو خو
ژی دیت , قیجا ژبەر گرنگیا وی من قییا ئەز وه رگیرم , دا پتر مفا ژئی بهیته
دیتن .

هیفیدارم ژ خودایی مەزن کوفی کاری بکەتە دتە رازیا خیریت من و دەیک
وبایی من دا , ل روژا قیامەتی ئەو روژا چ تشت مفا یی نە گە هینن مروقی
دلە کی ساخ لەم ژ کوفری و کاره کی چاک و دویر ژ هەر زیدە هیه کی دینی دا
تی نەبت , و مفا ی ل وی بکەت یی بخوینیت و بە لاف بکەت , و ژ خودی
دخازم من شیا بت خزمەتە کا کیم ژی بیت بو هەف زمانیت خو بکەم ب قی
هە و لدا نا خو , قیجا هە که دروست بت ئەو ژ دەف خودی یه , وهه که خە لەت
ژی بت ئەو ژمن وشەیطانی یه و خودی ل مه ببورت , چونکی مروف جهی
ژبیر کرنی و خە لەتی یی یه .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

إن الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا،
ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضلّ له، ومن يضلّل فلا هادي له،
وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله.
أما بعد :

بی گومان ئەف پەرتوکه گە لەک جا را یا هاتی یه چاپکرن ب هه ژمارین
گە لەک ل مه که هئی و ل جه دده ، ههروه سا یا هاتی یه چاپکرنی ل جه زائیر
وکویتی وئوردنی ، ودی هیته چاپکرن ل مصری و لوبنانی - ان شاء الله - و
رازیبون یا ژلایی خاندەقانا فه بو هاتی یه دان ، و بو من نامه د هنارتن بو
داخازیا قی پەرتوکی ، دگەل زنجیری ، ئەوژی ژبەر کو بابەتین وی د گرنگن
، وهه مه جوړن ، و کورتن ، بو هه می موسلمانا نیر ومی دگرنگن ، ههروه سا
شیوازی ب ساناهی یه وهه می که س لی تیدگه هن .

والله أسأل أن ينفع به كل قارئ ، ويجعله خالصا لوجهه الكريم ، انه
سمیع مجیب .

وصلی الله علی محمد وعلی آله وسلم .

تایه تمه ندییت سه ره کی د ئیسلامی دا

۱. ئیسلام دینی ئیکتا په رستنئ یه .

قیجا باوه ری ئینان ب چیکه ره کی بتنی بو جیهانی راستی یه که هه می خودان عاقلین هزر مه ند پی رازی دین , وئه ف چیکه ره (خالق) ه ئه و خودایی بتنی یه ژ هه ژ ی په رستنئ : وه کی سه رپرین , ونه زر ونه خاسمه دؤعا , ژ بهر گوتنا وی ﷺ, : (الدعاء هو العبادة)^(۱) . ئانکو : دؤعا ب خو ه په رستننه . قیجا نا چیبیت تشته ک ژ فان کارا بهینه کرن بو ژبلی خودئ .

۲. ئیسلام کوم دکه ت وژیک فه ناکه ت .

ئیسلامی باوه ری یا هه ی ب هه می پیغه مبه رین کو خودئ هنارتین بو راسته پرکرنه مرؤفا , وریکخستنا ژیا نا وان , وییغه مبه ر- محمد- ﷺ دو ماهیی وانه , وشه ریه تی وی یا ژ به ری خو یا کوپی (نسخ) کری ب فه رمانه کی ژ ده ف خودایی بلند ,

(۱) حسن صحیح , رواه الترمذی .

خودی یی هنارتی بو خه لکی هه میی دا وان رزگار بکهت ژ سته ما ئایینا
یین لادهر بو دادپهروه ریبا ئیسلاما پاراستی.

۳. هندی بنه مایین ئیسلامی نه ب ساناھی نه و دیارن مروف تیدگه هن ,
ئیسلام دان پیدانی ب خورافاتا و بیروباوه رین پویچ (فاسد) ناکهت
وفه لسه فین ئالوز , وئو و یا ب کیرهاتی یه بو جی به جی کرنی د ههر دهم
وجهه کی دا .

۴. هندی ئیسلامه جیوازیی نا ئیخیته دناقبهرا مادهی وروچی دا ب ژیک
جوداهیه کا تمام , به لکی سه حدکه ته ژییانی کو ههر دووکا پیکفه فه دگریت ,
نه کو ئیکی دگریت ویا دی پشت گوھ فه دهاقیت .

۵. ته ئکیدترینی ئیسلامی گیانی یه کسانیی یه وبراینیا دناقبهرا موسلمانا
دایه , ئیسلام ئینکارا ژیک جوداهیین ههریمی وده مارگیری دکهت , دپهرتوکا
وی یا پیروز دا یا هاتی: { **إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ** } [الحجرات : ۱۳].

ئانکو: هندی باشرینی هه وهیه ل نک خودی ئه وه یی ژ هه مییان پتر ته قوا
خودی بکهت.

۶. د ئیسلامی دا ده سهه لاتا که هنوتی نینه کو ئاینی قورخ بکهت وهرزین سادە کو زه حمهت بیت باوه ری ئینانا وی.

وهه ر مروهه ك دشیت په رتو کا خود ایی بلند وحه دیسین پیغه مبه ری خودی بخوینیت ل دویف تیگه هشتنا پیشین چاک پاشی ژییانا خول دویف وان ههردوو کا دروست بکهت .

ئيسلام ريځخستنه كا تمامه بو ژييانئ

۱. هندي ئيسلامه ژيانا مروقايه تيبئ ريځ دئځخت دهه مى بواريڻ جيوازدا يا ئابوورى ويا سياسى وره وشه نبيري وچقاكى ، ههروه كى چاوا ريځكه كا دروسته بو وان كيشاى بو چاره سه ركرنا كيشين وان.

۲. ئيسلام ههولا ريځخستنا ژيانا مروقى ددهت ، وفاكته رى سه ره كى ژى ريځخستنا دهه مى يه ، وئيسلام بتنى يه كو بهيزترين هوكاره بو سه ركه فتنا مروقى موسلمان د دونيا وئاخره تئ دا .

۳. ئيسلام بيروباوهره ژبه رى كو نه و شه ريعه ته ، چونكى پيغه مبه رى ﷺ .
ته ركيزا وه ستيانا خواه ل مه كه هئ هه مى دانا ل سه ر ئيكتاپه رستنئ (ته وحيد)ئ ، پاشى پشتى هنگى شه ريعه ت جئ به جئ كر ده مى ها تئ
قه گوهاستن بو مه دينئ بو ئاكاكرنا ده وله تا ئيسلامى تيدا .

۴. ئيسلام گازى دكه ت بو زانينئ ، و هاندانئ دكه ت ل سه ر پيشكه فتنا زانينئ يا ب مفا ، وب راستى موسلمانئيت چه رخي ناقين

که سیټ گه له ک شارهزا بوون دزانینت هه چه رخ دا , وه ک (ئین هه یشم) و (ئه لبرونی) و ژبلی وان ژی .

۵. ئیسلام مالی ب دهست فه هاتی ب ریکیټ هه لال یین بی ده لیقه وه رگرتن (استغلال) و غشی هه لال دکهت , ودلی مه دبه ته هندی د مالی هه لال دا بو زه لامی چاک ئه وی بو هه ژار وجیهادا دریکا خودی دا دمه زیخیت , و ب قی چه ندی دادپهروه ریا کومه لایه تی بجه دهیت د ئومه تا ئیسلامی دا ئه وا کو شه ریه تی خوه ژ چیکه ری (خالق)ی خوه وه ردگریټ , ودحه دیسی دا یا هاتی: (نعم المال الصالح للمرء الصالح)^(۲) . ئانکو : خوشترین و باشتترین مال بو مروقی چاک بیت .

وگوتنا وان یین دبژن : (ما جمع مال من حلال). ئانکو : نینه مال بهیته کومکرن ژ هه لالی . ئه فه دره وه وچ راستی بو نینه .

۶. ئیسلام دینی تیکوشان وژیانی یه , چونکی ئه ول سه ره هه ر موسلمانه کی فه ر دکهت کو ب به خشیت مالی خوه و روحا خوه دریکا سه ره که فتنه ئیسلامی

دا , وئەو دینی ژیانێ یه دقیت ژ موسلمانێ ئەو بژیت ژیانە کا خوش وئارام دبن سیبه را ئیسلامی دا , وئەو ئاخره تا خوە ل سه ر دونیا خوە بیخیت .

۷. ساخکرنا هزرا ئیسلامی یا ئازاد دسنوریت بنه ستریت ئیسلامی دا , وراکرن وژیبرنا هسک بوونا هزری , وهزری ژ نوی هاتین و نه ژوان بییت کو جوانیا ئیسلامی یا زه لال کریت کرین , وبوو یه ریگر د پیشکه فتنه موسلمانا دا وه کی تشتین نوی ده رکه تی ددینی دا و چیفانوک و تشتین بی بنیات وحه دیسین ب دره و هاتین دانان و ژبلی قان ژی .

تھرکانیت ئیسلامی

پیغه مبهری خودی ﷺ دیئزیت : (بنی الاسلام علی خمس).

ئانکو : ئیسلام یا هاتی ئافا کرن ل سهر پینج بنه ستره.

۱. شه هدهی دان ب هندی کوچ خوداییت حهق نینن ههژی په رستنئ ژ بلی خودی و موحه ممه د پیغه مبهری خودی یه : (لا معبود بحق الا الله و محمد مبلغ عن الله).

۲. ورا بوون ب کرنا نفیژی : (ئه دا کرنا وی ب هه می ئه رکان و مه رجین وی فه دگهل خشوعی تیدا).

۳. دانا زه کاتئ : (هه که مروقی موسلمان ۸۵ گرامیت زیری هه بن یان به رامبهری وی ژ پارا دی ۲,۵ دوو نیف ژ سه دی دت پشتی ساله ک ب سه رقه بچیت , و ژبلی پارا پیقانیت دیار کری ییت ههین).

۴. وحه جا مالی : (هه ر که سی بشیت بچیتئ ب مال و ساخله میی وئیمنا هیئ).

۵. و روژیا ره مه زانی: (خو دویر ئیخستن ژ خاړنی و قه خاړنی , وشه هوه تا ده همه نی وهه می شکینه ریّت روژیی , ژ بانگی سپیدی هه تا روژئاقا بوونی دگه ل ئینه تی) (۳).

ته رڪانين باوه رين - ئيمانن -

۱. ته باوه ري ب خودي هه بت : (ب ئيڪاتيا وي دپه رستنن دا وسيفه تين وي وشه ريعه تي وي).
۲. ومه لائيڪه تين وي : (هندهك چيڪرييت ژ رونا هيي نه بو جي به جي کرنا فەرمانن خودي).
۳. وپه رتو کين وي : (تهورات , وئينجيل , وزه بوور , وقورئانن وئو ژهه ميا چيتره).
۴. وپيغه مبه ريت وي : (ئيڪه مي وان نوحه ودوما هيي وان موحه ممه ده .)
۵. وروژا دوما هيي : (روژا قيامه تي بو موحاسه به کرنا خه لکي ل سه ر کارين وان).

۶. وتہ باوہری قہدہری ہہبت خیرا وی شہری وی: (دگہل ب کارئینانا
تہ گہرا – اسباب-): (رازیبویون ب قہدہری خیرو شہری وی , چونکی ب
تہ قدیرا خودی و حیکمہ تا وی یہ)^(۴).

---

(۴) رواہ مسلم .

دوعا کرن ب خوه عیاده ته (الدعاء هو العبادة)

ئه ف حه دیسا دروست یا (تورمذی) فه دگو هیزت , به لگه یه کو دوعا ژ
 گرنگترین جوریت عیاده تی یه , فیجا کا چاوا ناچیبیت نقیژی بو
 پیغه مبه ره کی بکه ی یان وه لییه کی ئها هوسا ژی نابیت دوعا ژ پیغه مبه ره کی
 بکه ی یان وه لییه کی بکه ی ژبلی خودی .

۱. ئه و موسلمانن بیژت : یا پیغه مبه ری خودی , یان : یا زه لامیت نه په نیی
 هه وارا مه وهرن وهاریکاریا مه بکه ن , ئه فه دوعایه و عیاده تی غه یری خودی
 یه , و خوه هه که ئینییه تا وی ئه وبت کو خودی بتنی ئه وه یی ل هه وارا مروقی
 دهیت , ونموونا وی نموونا زه لامه کی یه هه فیشک چیکرین ب خودی –
 عزوجل – و بیژت : دئینییه تا من دا خودا ئیکه , ئه فه ژی ناهیتته فه بویل کرن
 , چونکی ئاخفتنا وی به لگه یه ل سه ر دژی ئینییه تا وی یه , فیجا دقیت گوتنا
 ئینییه تی و بیروباوهر وه ک ئیک بن (مطابق) بن , یان دی بت شرک یان کوفر
 خودی بو وی ژی نابهت ئیلا ب ته و به کرنی نه بیت .

۲. قیجا هه که فی موسلمانان گوت : ئەز دئینه تا خو دا وان دکه مه واسطه دناقهه را خو و خودی دا , وهك سه روکی ئەز نه شیم بچمه دهف وی ئیلا ب واسطه , ئەفا هه نئی ته شبیه کرنا خالق ب مه خلوقی زالمه ئەوی کهس نه شیت بچینه دهف وی ئیلا ب واسطه نه بت , و ئەف ته شبیه کرنه ژ کوفری یه .

خودایی بلند خو و صیفاتین خو و کارین خو پاک رادگریت دبیثیت : { لیس

کَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ } [الشوری : ۱۱] .

ئانکو : تشتهك ژ چیکریین وی وه کی وی نینه، نه دزاتی وی دا نه دناف و سالوخته و کریارین وی دا؛ چونکی ناقین وی هه می دباشن، و سالوخته تین وی هه می دپیکهاتی و مه زنی، و وی ب کریارین خو - بی هه فیشک - چیکریین خو یین مه زن هه می ئافراندینه، و ئەوه گوهدیری بینهر، تشتهك ژ گوئن و کریارین به نیین وی ل وی به رزه نابت، و ئەو دی وان سه را جزا دهت.

قیجا شوبهاندنا خودی ب مه خلوقه کی عادل و دادپهروه ره کوفر و شرکه

, قیجا دی چاوابت هه که تو ب شوبهینی ب مروقه کی زالم !؟

خودايى بلند پاك و بلند بيت يا كو مروقين زالم وستهمكار ددهرحه قئ
خودئ دا ديئرن .

۳. ب راستى مشركين ل سهردهمئ پيغهمبهرى ﷺ باوهرى هه بوون كو
خودئ چيكه رو رزق دهره , بهلى وان دوعا ژ چاك و وه ليا دكرن بيت هاتين
چيكرن وهك صه نه م وكرنه واسطه وخوه پئ نيزيكى خودئ دكرن , ئەف
چه ندا هه نئ كو واسطه يه ژوان نه هاته قه بويل كرن وخودئ ژوان رازى
نه بوو, بهلكو ب كافر ل قه له م دان وگوته وان : **وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ**
أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا
هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ [الزمر : ۳] .

ئانكو : وئوئين شرك ب خودئ كرى وژبلى وى هندهك سه ركار بو خو
دانين, ئەو ديئرن: هه ما ئەم په رستنا قان خوداوه ندان د گهل خودئ دكه ين
دا ئەو مه هدهرى بو مه ل نك خودئ بكه ن, ودا مه نيزيكى وى بكه ن, قيجا
ب وئ چه ندى ئەو كافر بوون; چونكى په رستن ومه هدهر بو خودئ ب تنبيه,
هندي خودييه ئەوه ل رۆژا قيامه تى حوكمى د ناقبه را خودان باوه رين دلساخ
وبوتپه ريسان دا د وى تشتى دا دكه ت يئ ئەو تيدا ژيك جودا دين, قيجا ئەو

جزایی هه ریه کی یی هیژای وی بت دده تی. هندی خودییه به ری وی ناده ته
ریکا راست یی دره وی ل سهر ناخی خودی بکه ت، وگه له ک کوفری ب ئایه ت
وهیجه تین وی بکه ت.

وخودایی بلند نیزیکه وگوه دیره پیدقی ب چ واسطاً ناکه ت، خودایی بلند
دیژیت: **{وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ}** [البقرة: ۱۸۶].

ئانکو: وئه گهر به نییین من پسارا من ژ ته کر -ئه ی موحه ممه د- تو بیژه
وان: هندی ئەزم ئەز یی نیزیکی وانم.

۴. ئەقان موشرکان ل ته نگافیان دا بتنی دوعا ژ خودی دکر، خودایی
بلند دیژیت: **{وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا
اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنِ أُنجِيتْنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ}** [یونس

: ۲۲].

ئانکو: هره بایه کی دژوار ب گه میی کفت، ویل ژ هه می لایان قه هاتنه
وان سویاران، و ل نک وان مسوگهر بوو کو تیچوونی دؤرا ل وان گرتی، وان
ژ دل گازی خودی ب تنی کر، وتشتی وان دپه ریسی وان هیلا، وگوتن: سویند

بت ئە گەر تو مه ژ قى ته نگا قىيى يا ئەم تىدا رزگار بكهى ئەم دى ژ وان بين
يىن شوكره ته دكهن سه را قه نجىيان.

ووان دوعا ژ چا كين خو دكرن يىت هاتين چيكرن ژ سه نه ما دده مى
به رفره هىي دا , قيجا قورئانى ئەو ب كافر ل قه له م دان .

قيجا هنده ك موسلمانا خيره دوعا ژ غه يري خودى دكهن ژ پيغه مبه ر و زه لام
چاكا (ئه وليئا), وهه وارا خو دگه هيننه وان , وداخازا هاريكارىي ژوان دكهن
دده مى ته نگا قىيا دا وده مى به رفره هيا دا !؟.

ئەرى ما ئەو گوتنا خودايى بلند ناخوينن : **{وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ
دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ
وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ }** [الاحقاف : ۵-۶].

ئانكو : كهس ژ وى پى به رزه تر نينه يى ژبلى خودى گازی هنده ك
خوداوه ندين د به رسقا وى نه ئين بكهت؛ چونكى ئەو دمرينه يان دار و به رن،
ژ به ر هندی ئەو ژ گازيا وان دبه ئاگه هن، و ژ بيزاريا خو ئەو نه شين نه
مفای بگه هيننه وان نه زيانى. (۶) و ئە گەر ل رۆژا قيامه تى مرؤف بو حسيب

وجزادانی هاتنه کۆمکرن ئەو خوداوه ندین وان د دنیا یی دا دوعا ژئی دکرن
 بو وان دی بنه دوژمن، ودی له عنه تی ل وان بارینن وخو ژئی بهری کهن،
 ودی حاشاتیی کهن کو ئەو ب په رستنا وان دزانا بووینه.

عبادتهم : ئانکو : ب دوعا کرنا ژوان .

۵. گه له ک ژ خه لکی هزردهکن کو مشرکین به حسا وان هاتی کرنی د
 قورئانی دا ئەوان دوعا ژ سه نه میت ژ بهری هاتین چی کرن دکرن ، وئه فه
 خه له ته ، چونکی ئەو سه نه میت کو به حسی وان د قورئانی دا هاتی کرن
 هنده ک زه لامین چاک بوون : بوخاری به حس دکهت ، ژ کیسی (ابن) - خودی
 ژوان رازی بت- دگوتنا خودایی بلند د سوره تا (نوح) دا: **{وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ**

الْهَتَكُمُ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا} [نوح: ۲۳].

ئانکو : وگوتنه وان: هوین په رستنا خوداوه ندین خو نه هیلن، وهوین وه ددی
 وسوایی ویه غووسی ویه عووقی ونه سری نه هیلن، وئه فه ناقین سه نه میت وان
 بوون، وئه و ب خو ناقین هنده ک زه لامین چاک بوون، ده می ئەو مرین شهیتانی
 ئیخسته سه ر دلین ملله تی وان کو ئەو هنده ک په یکه ران بو چی کهن؛ دا ده می

ئەو وان دىنين بو كرنا عىيادەتى زىرەك بىن -وہ كى وان ہزر كرى-، قىجا دەمى
 ئەو دەستى مرؤقان چووى وسال دريژ بووین، وھندەك مرؤقین دى ب دویف
 وان دا ھاتین، شەیتانى ئىخستە قالبى وان كو پىشىپىن وان پەرستنا پەيكەرەن
 دكر، وداخوازا دەسكاتىپى ژ وان دكر، و ژ بەر قى چەندى پەيكەرسازى
 وئاقاكرنا گونبەتان ل سەر قەبران ھاتە ھەرامكرن؛ چونكى ب دريژيا سالان
 نەزان پەرستنى بو دكەن.

گوت : ((ئەقە ناقتى زەلامىن چاكتى ژ قەومى نوحى نہ ، قىجا دەمى ئەقە
 مرین ، شەيطانى وەحى بو قەومى وان ئىنا : كو دجھى روینشتنىت خو ئەوین
 ئەو لى دروینشتنە خارى ھندەك صەنەما دانن. وناف بکەن ب ناقتى وان ،
 قىجا وەكرن وەبەدینیا وان ھاتە كرن، ھەتا ئەو ژى مرین و علم وزانىن ھاتە
 ژبیركرن پەرستنا وان ھاتە كرن)).

ئانكو : يا صەنەما .

6. خودايى بلند ئىنكارا وان كەسان دكەت يىت دوعا ژ پىغەمبەرا وزەلام

چاكان دكەن ، بگوتنا خو : **اَقْلٍ اَدْعُوا الَّذِيْنَ رَعَمْتُمْ مِنْ دُوْنِهِ فَاَلَا يَمْلِكُوْنَ**

كَشَفَ الضَّرَّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيْلًا (٥٦) اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ يَبْتَغُوْنَ اِلٰى

رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيْهِمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ

كَانَ مَحْذُورًا { [الاسراء: ۵۶-۵۷].

ئانکو : تو بیژه بوتپه ریسان: هندی ئەف صه نه مه نه یین هوین گازی دکه نی
 دا نه خوشییی ژ هه وه دویر بکه ن ئەو د دهست وان دا نینه، و ئەو نه شین وی
 نه خوشییی ژ سهر هه وه وهرگپرنه سهر هنده کین دی، و ئەو نه شین حاله کی
 بو حاله کی دی بگوهورن، و خودی ب تنییه یی دشیته وی چه ندی بکه ت.
 و ئەف ئایه ته د پامانا خو دا یا گشتییه و به حسی ههر تشته کییه یی ژبلی
 خودی دوعا ژی دئینه کرن. (۵۷) ئەوین هه یین بوتپه ریسان دوعیان ژی
 دکه ن د گهل خودی ژ پیغه مبه ر وچاک و ملیاکه تان، ئەو ب خو ب کرنا وان
 چاکیین ئەو دشین بکه ن خو نیزیکی خودایی خو دکه ن، و هیقییی دخوازن
 کو خودی دلوقانییی ب وان ببه ت و ئەو ژ عه زابا وی دترسن، هندی عه زابا
 خودایی ته یه ئەوه یا کو پیتقییه به نی ژی بترسن، و خو ژی بده نه پاش.

(ابن کثیر) دته فسیرا قی ئایه تی دا دیژیت , ئەفه کورتیا وی یه : ئەف
 ئایه ته یا هاتی خاری دده رحه قی کومه له کی ژ مروقان دا کو عه بدینیا ئەجنا
 دکرن و دوعا ژوان دکرن ژبلی خودی , قیجا ئەجنه موسلمان بوون .

ودبیژن : یا هاتی خاری دده رحه قی کومه له کی ژ مروقان دا کو دوعا ژ مه سیحی (عیسایئ کوری مه ریه می) ومه لائیکه تا دکرن .

ئه ف ئایه ته ئینکارا وان که سان دکه ت ییت دوعا ژ غه یری خودی دکهن و خو هه که پیغه مبه ر بن ژ یان زه لام چاک و ئه ولیا بن .

۷. هنده ک دبیزن وه زردکهن کو داخازا هه وار هاتنی (الاستغاثه) ژبلی خودی دروسته, ودبیژن : ئه وی ل هه واری دهیت (المغیث) دراستی دا هه ر خودی یه , و داخازا هه وار هاتنی ژ پیغه مبه ری یان زه لام چاکا ئه و مه جازه , هه روه کی تو بیژی : ده رمانی و نوژداری ئه ز ساخ کرم, وئه فه یا ره تکریه ل سه ر وان ب گوتنا ئیبراهیم – علیه السلام - : **{الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ**

{(۷۸) وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ (۷۹) وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ} [الشعراء

: [۷۸ - ۸۰].

ئانکو : ئه وه یی ب جوانترین په نگ ئه ز ئا فراندیم و به ری من دده ته ری کا مه صلحه تا دنیا یی وئاخره تی، وئه وه یی ژ فه نجییا خو خوارنی و فه خوارنی دده ته من.

وهه می ئایهت پشت راست کرن (تأکید کرن) ب جیناقی (هو)ه دا بیتته به لگه کو هیدایه تکه ر و رزقده ر و ساخکه ر خودی بتنی یه و که س نینه ژبلی وی , وهندی ده رمانه ئه گه ره بو ساخکرنی ونه ساخکه ره .

۸. گه له ک ژ خه لکی جیوازیی ناکه ن دناقبه را هه وار خاستنی ب ئیکی

ساخ یان ئیکی مری , و خودایی بلند دیژیت : **{وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا**

الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ} [فاطر : ۲۲].

ئانکو : وئوین دلین وان ب باوه رییی دزیندی وین دلین وان ب کوفری دمری وه کی یه ک نابن. هندی خودییه یی وی بقیت وه سا دهنگی دگه هینتی کو تی بگه هت وقه بویل بکه ت، وتو -ئهی موحه ممه د- نه شیی دهنگی بگه هینییه وان یین دگوران دا، قیجا کا چاوا تو دهنگی خو ناگه هینییه مریین گوران وه سا تو دهنگی خو ناگه هینییه فان کافرین دل مری ژی.

و گوتنا خودایی بلند : **{فَاسْتَعَاثُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ}**

ئانکو : ئه وی ژ ملله تی موسای داخوازا هاریکارییی ژ موسای کر دژی

نه یاری خو.

وئەقە بەحسەى وى زەلامى يە يى ھەوارا خو گەھاندى يە موساى دا وى
 بياريزيت ژ دوژمنى وى ،وبى گومان ئەوى ئەوكر : **{فَوَكَزَهُ مُوسَى فَقَضَى
 عَلَيْهِ}** [القصص : ١٥].

ئانكو : ئينا موساى كولهك لى دا ئەو د گاقى دا مر.

بەلى يى مرى ناييت ھەوارا خو بگەھينيى ، چونكى ئەوى ئاگەھ ژ دوعا
 نينه ، وھەكە ئاگەھ ژى ھەبت ژى نەشيت بەرسقا مە بدەت ژبەر پيچينه بوونا
 وى ، خودايى بلند ديژيت : **{إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا
 مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ}** [فاطر : ١٤].

ئانكو : ئەگەر ھوين -ئەى گەلى مروقان- گازى قان تستان بکەن يىن ھوين
 ژبلى خودى دپەريسن وان گوھ ل گازيبا ھەوہ نابت، وئەگەر خو وان گوھ
 لى ببت ژى ئەو بەرسقا ھەوہ نادەن، وروژا قيامەتى ئەو خو ژ ھەوہ بەرى
 دکەن.

وئەقە دەقەكى ديار و ئاشكرايە كو دوعاكرن ژ مريا وييت نەحازر
 ھەفپشك دانانە (شركە).

و خودايي بلند ديڙيت : {وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ} (٢٠) أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ [النحل: ٢٠-

[٢١].

ٽانكو : وٽهو خوداوهندين بوتپهريس په رستنِي بُو دڪن تشته كي خو يي بچويك ڙي نائافرينن، وٽهو ب خو كافران ب دهستين خو ٽهو وين ئافراندين، فيجا چاوا ٽهو وان دپهريس؟ (٢١) ٽهو هه مي دمرينه د بي رحن وهه ست ب وي ده مي ناڪن يي خودي په رستقائين وان تيڊا ڙ مرنِي رادڪه ته فه، وٽهو د گهل وان دا هه مي پيڪه ل رُوڙا قيامه تي دئنه هافيتن د ئاگري دا.

٩. يا جيگير بوي دحه ديسين دروست دا كو خه لك روڙا قيامه تي دي هيڻه دهف پيغه مبهرا ودي داخازا مه هدهري (شه فاعه تي) ڙي دڪن ، هه تا بهيڻه دهف موحه مدهي ﷺ، ودي داخازا مه هدهري ڙي ڪن كو خودي قي ته نگاقيي ل سهر وان راکهت ، فيجا دي بيڙيت : ٽه ز يي قي مه ، پاشي دي چيته سوجدِي دبن عهرشي دا ودي داخازا راکرنا ته نگاقيي ڙ خودي ڪهت ، وله زڪرنا حسابي ، وٽه ف مه هدهرا هه ني داخازي يه ڙ پيغه مبهري ﷺ. وٽهو يي ساخ خه لك دگهل دئاخفن وٽهو دگهل وان دئاخفيت ، ڪو مه هدهري بو

وان بکەت ل دەف خودی و دوعا بو وان بکەت ب راکرنا ته نگافیی , وها
 ئەقەیه یا کو دکەت ﷺ. ئەز ب دەیک و باب قە گوری بم .

۱۰. ومەزنترین بەلگە ل سەر جوداھیا دناقبەرا داخازکرنا ژیی ساخ ویی
 مری دا ئەوہ یا (عمر بن الخطاب) کری - خودی ژیی رازی بت - دەمی
 ہشکە سالی ب سەر وان دا ہاتی , قیجا داخاز ژ (العباس) کر مامی
 پیغەمبەری ﷺ. کو دوعا بو وان بکەت , وداخاز ژ پیغەمبەری ﷺ نہ کرن
 پشتی چوونا وی بو دەف خودایی بلند .

۱۱. ہندەك ژ ئەھلی زانینی ہزردکەن کو (توسل) وہ کی داخازا
 ھەوارھاتی یە (الاستغاثە) یە دگەل ہندی دا کو جیوازییە کا مەزن دناقبەرا
 وان دا یا ھە ی .

قیجا تەوہ سول ئەوہ تو داخازیی ژ خودی بکە ی ب واسطە , بو نمونہ تو
 بیژی : (ئە ی خودایی من ب حەژیکرنا تە و حەژیی کرنا مە بو پیغەمبەری
 خودی تو قی تە نگافیی ل سەر مە راکە ی), و ئەقە دروستە .

بەلی ہندی داخازا ھەوارھاتی یە (ئییستیغاثی) یە ئەو داخازیە کە دەیتە
 کرن ژ غەیری خودی , وەك تو بیژی : (ئە ی پیغەمبەری خودی تو قی

تَه نِگَاقِيِيْن ل سَه ر مَه رَاكُهِي، وَّئَه فَه نَه يَادِرُوسْتَه ، وَّئَه فَه هَه قِشِك دَانَانَا
مَه زَنَه (شَرِك الْاَكْبَر) هَه ، ژَبَه ر گُوتْنَا خُودَايِي بَلَنْد : **{وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ**

مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ} [يونس : ١٠٦].

ئَانِكُو : تُو -ئَه ي مَوَحَه مَمَه د- ژَبَلِي خُودِي گَازِي وُدُوعَايَان ژ يَه كِي دِي
نَه كَه نَه ژ صَه نَه مَان وَنَه ژ چُو خُودَاوَه نَدَان؛ چُونَكِي نَه ئَه و چُو مَفَاي
دِگَه هِيْنِن وَنَه چُو زِيَانِي، قِيَجَا ئَه گَه ر تَه وَه كَر وَّژَبَلِي خُودِي تَه دُوعَا ژ وَان
كَر ئَه و هَنَكِي تُو دِي ژ مَوشَرَكَان بِي، يِيْن ب شَرَكِي وَنَه گُوهْدَارِيِي زُورْدَارِي
ل خُو كَرِي.

{قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا} [الجن : ٢١].

ئَانِكُو : تُو بِيژَه وَان: هَنْدِي ئَه زَم ئَه ز نَه شِيْم زِيَانَه كِي ژ هَه وَه بَدَه مَه پَاش،
يَان مَفَايَه كِي بَگَه هِيْنَمَه هَه وَه.

{قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا} [الجن : ٢٠].

ئَانِكُو : تُو -ئَه ي مَوَحَه مَمَه د- بِيژَه كَافِرَان: هَه مَا ئَه ز پَه رَسْتَنَا خُودَايِي خُو
ب تَنِي دَكَم، وَّئَه ز د پَه رَسْتَنِي دَا چُو شَرِيكَان بُو وِي چِي نَاكَه م.

وگوتنا پیغه مبهری ﷺ ده می دبیثیت : (اذا سألت فاسأل الله , واذا استعنت فاستعن بالله)^(۵).

ئانکو: (هه که ته پیسارکر پیساری ژ خودی بکه , وهه که ته داخازا هاریکاریی کر داخازا هاریکاریی ژ خودی بکه).

وشاعر دبیثیت :

الله أسأل أن يفرج كربنا فالكرب لا يمحوه الا الله .

ئانکو : ئەز ژ خودی دخازم ئەو ته نگافیی ل سەر مه راکهت فیجا هندی ته نگافی نه که سهک ژینابهت ژبلی خودی.

(۵) رواه الترمذي , وقال : حسن صحيح .

خودی لکیفه ؟

خودی ئەوه یی ئەم چیکرین ، ویی ل سەر مه واجب کری کو ئەم بزانی
 ئەو لکیفه یه ؟ دا ئەم بهریی خو بدهینه وی ب دلین خو دو عاییت خو و نقیژین
 خو ، وهەر کهسی نه زانت خودایی وی لکیفه یه ، دی مینت به رزه و نزانیت
 په رستکاری وی لکیش لایی یه ، وب دروستاهی ب په رستنا خودی نارایت.

هندی سالوخه تی بلنداهی یه بو خودی ل سەر چیکرین وی ئەو وه کی
 سالوخه تین دی یین دقورئان و حه دیسین دروست دا هاتی ، وه ک گوھ لیبوون
 ودیتن و ئاخفتن وه اتنا خار و ژبلی فان ژی ژ سالوخه تین خودی .

قیجا هندی بیروباوهرین سه له فین صالحه ، و کومه لا رزگار بویه ژ ئەهلی
 سوننه تی وجه ماعه تی ئەوه باوهری دئین ب وی یا خودی به حس ژی کری
 دپه رتوکا خو دا یان پیغه مبهری وی دحه دیسین خو دا بی (تأویل) - ئانکو :
 هیلانا رامانا دیارو ئاشکرا و دیارکرنا رامانه کا ئیحتیالی یا دگهل قورئان
 و سوننه تا پیغه مبهری بگونجیت - و (تعطیل) - ئانکو : ژ کار ئیخستنا وی

و(تشبیه)- ئانکو : شوبهاندن - ژبه ر گوتنا خودایی بلند : **{ لَيْسَ كَمِثْلِهِ**

شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ [الشوری : ۱۱] .

ئانکو : تشتهك ژ چیکریین وی وه کی وی نینه، نه د ژاتی وی دا نه د ناف و سالوخته و کریارین وی دا؛ چونکی ناقین وی هه می دباشن، و سالوخته تین وی هه می دپیکهاتی و مه زنن، و وی ب کریارین خو - بی هه فیشک - چیکریین خو یین مه زن هه می ئافراندینه، وئوه گوهدیری بینهر، تشتهك ژ گوتن و کریارین به نیین وی ل وی به رزه نابت، وئوه دی وان سه را جزا ده ت.

وده می ئەف سالوخته هه می ، و سالوخته تی بلنداهیا خودی ل سه ر چیکریین وی تابعی زاتی وی نه ، فیجا باوه ری پی ئینان واجبه ، وهك باوه ری ئینان ب زاتی وی بی بلند ، و ژبه ر هندی ئیامی مالک - خودی ژی رازی بت - دیژیت : ده می پرسیار ژی هاتی کرنی دهر باره ی گوتنا خودایی بلند :

{ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى } [طه : ۵] .

ئانکو : خودایی ره حمان (ئستوا) ل سه ر عه رشی کرییه ئانه کو: بی بلند بوویه سه ر عه رشی، بلندبوونه کا بابه تی مه زنییا وی بت.

قئجا گوت : هندی ئیستوائه - بلندهای یه - یا زانایه و دیاره , وچاوانیا وی نه یا بهرتاقله , وباوهری پی ئینان واجبه .

قئجا تو بهری خو بدهیی - ئە ی برایی موسلمان - بهری خو بده گوتنا مالکی - خودی ژئی رازی بت - دهمی باوهری ئینان ب ئیستوائی کری یه واجب وزانینا وی ل سهر ههر موسلمانه کی , ئەوژی بلندهای یه , بهلی چاوانیا وی یا نه دیار وئاشکرایه وکەس نزانیت ژبلی خودی.

هه رکه سی ئینکارا سالوخه ته کی ژ سالوخه تین خودی یین جیگیر بووین دقورتانی وحه دیسی دا , وژوان بلندهایا رهها , وکو ئەول ئەسمانایه ئەو دی ئینکارکه ر بیت بو وان هه می ئایهت وحه دیسی کو دینه به لگه ل سهر جیگیر بوونا وان , وهندی ئەف سالوخه ته نه یین ته مامیی وکه مالی نه , و بهرزی وبلندهایی نه ناچیییت بهینه نه فی کرن ژ خودی , وهندی هه ول دانا هنده ک ژ یین دو ماهیی نه (المتأخرین) ته ئویل کرنا ئایه تا و سالوخه تا ب کارتیکرنا فه لسه فی یا کو بیروباوهرین گه له ک ژ موسلمانا پویچ کری هه تا وهلی هاتی قان سالوخه تین ته مامیی وکه مالی بو خودی ژ کار بئینن ,

وموخاله فا ریکا (ریبازا) سه له فا بکه ن وئه وژی یا ب سلامت تره وزاناته
 وموکم تره , (اسلم واعلم واحکم).

وچه ندا جوانه گوتنا فی ده می دیثیت :

وکل خیر فی اتباع من سلف وکل شر فی ابتداع من خلف

وهه می خیر ددیچوونا سه له فا دایه وهه می خرابی دئیبتداعا خه له فا دایه.

ب کورتی :

هندی باوه ری ئینانه ب هه می سالوخه تین هاتین دقورئان وسوننه تا
 دروست دا واجبه , وناچیبیت ئەم جیوازیی بکهینه دناقبه را سالوخه تاندا ,
 قیجا ئەم باوه ریی ب هنده کا بینین ل سهر ئاشکه راییا وان , وییت ماین ئەم
 ته ئویل بکهین , قیجا ئەوی باوه ریی بینیت کو خودی گوهدیر و بینه ره وکهس
 وه کهه فی وی نینه دگوه لیوونا وی و دیتنا وی دا , ل سهر وی پیدقی یه
 ئەو باوه ریی بینیت کو خودی ل ئەسمانا یه , ئانکو : ل سهر ئەسمانایه ,
 بلنداهییه ک کو هه ژی پیروزیای وی بت وکهس وه کهه فی وی نینه د بلنداهییا
 وی دا , چونکی هه می سالوخه تین ته مامیی وکه مالی نه بو خودی , خودی

ییت بو نه فساخو جیگیر کرین دپه رتوکا خودا , وئاخفتنا پیغه مبه ری وی ﷺ
 و فیطره تا راست و ساخلم پشته قانیا وی دکه ت , وئاقلی ساخلم راست
 دهر دئیخیت , (نعیم بن حماد شیخی بوخاری) دبیثیت : (هه رکه سی خودی ب
 چیکریین وی ب شوینیت ته وی کوفر کر , وهه رکه سی ئینکارا وی بکه ت
 یا خودی نه فساخو پی وه صف کری بی گومان کوفر کر , وئه وا خودی نه فسا
 خو پی وه صف کری یان پیغه مبه ری وی وه صف کری چ ته شبیه تیدا
 نینه) (۶).

(۶) ذکره فی شرح العقیده الطحاویة .

خودی ل سهر عهرشی یه

قورئانا پیروز ، وحه دیسین دروست ، وئاقلی ساخلم ، وفیطره تا ساخلم
پشته قانیا فی چه ندی دکهن .

۱. خودایی بلند دیثیت: {الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى} [طه : ۵] .

ئانکو : خودایی ره حمان (ئستوا) ل سهر عهرشی کریه ئانه کو: یی بلند
بوویه سهر عهرشی ، بلندبوونه کا بابه تی مه زنییا وی بت .

ئانکو : بلند و بهرز بوو ، ههروه کی دبوخاری دا هاتی ژ تابعیا .

۲. و خودایی بلند دیثیت: {أَأْمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ

الْأَرْضُ} [الملك : ۱۶] .

ئانکو : ئه ری هوین - گه لی کافرین (مه که هی) - پشت راست بووینه کو ئه و
خودایی ل عهسمانان عهردی ب هه وه فه ببه ته خواری ، فیجا هنگی ئه و دی
ب هه وه فه هژییت هه تا هوین دمرن؟

(ابن عباس) دبیژیت : (ئەو خودی یه) ههروه کی د تهفسیرا (ابن الجوزی) دا هاتی .

۳. و خودایی بلند دبیژیت: **{يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ}** [النحل : ۵۰].

ئانکو : فریشته ژ وی خودایی خو دترسن یی کو ئەو ب خو و ب دهسهلات و تمامیا سالوخته تین خو د سهر وان دایه .

۴. و خودایی بلند ددهرحه قی عیسی دا دبیژیت: **{بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ}**

[النساء: ۱۵۸].

ئانکو : بهلکی خودی عیسا ب لهش ورح قه یی بلند کری، وئەو ژ کافران یی پاقر کری .

ئانکو : خودایی بلند ئەو بلند کر بو ئەسمانی .

۵. و خودایی بلند دبیژیت: **{وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ}** [الانعام : ۳].

ئانکو : و خودییه یی په رستنا وی ب تنی ب حه قی دئیتته کرن ل عهسمانان .

(ابن کثیر) د ته فسیرا فی تابه تی دا دبیزیت : (هه می موفه سر -
 ته فسیرزان - کو ده ننگن ل سهر هندی کو ئەم ناییزن وهك جه همیا -
 الجهمية - کومه کا سهر دا چوو یه - دبیزن : کو خودی ل هه می جهانه !
 خودایی بلند بیت ژیا ئەفه دبیزن بلندا هیه کا گه لهك !!).

ورامانا (في السموات : ئانکو : علی السموات , ل سهر ئەسمانا وهندی
 گوتنا خودایی بلنده: ((وهو معكم این ما کنتم)) [الحدید: ٤].

ئانکو : و ئەو ب زانینا خوئی دگه ل هه وه ل ههر جهه کی هوین لی بن .
 ئانکو : چاقدیره ل سهر هه وه , شاهده ل سهر کاروکیارین هه وه
 ههرجهه کی هوین لی بن , وهوین لکیفه بن , هه می پیکفه دزانینا وی دا
 وه کی ئیکن , ول ژیر دیتن وگوهلییونا وی نه .

6. ((وهاته بلند کرن ﷺ بو ئەسمانی هه فتی هه تا خودایی وی دگه ل ئاخفتی
 , ویپنج نفیر ل سهر فه رزکرین))^(٧).

(٧) رواه البخاري ومسلم .

۷. و ﷺ دبیثیت : ((ئهری هوین من ب ئەمین نادانن , وئەز ئەمینێ یی ل ئەسمانا مه)). ئەوژی خودی یه , ورامانا – في السماء : ئانکو : علی السماء . - (۸)

۸. و ﷺ دبیثیت : ((دلوقانیی ب وان بیهن بیث کو د عەردی دا , دی ئه و دلوقانیی ب هه وه بهت یی ل ئەسمانا)) ئانکو : ئەوژی خودی یه . (۹)

۹. پیغه مبهری ﷺ پرسیار ژ جاریه کی کر وگوتە وی : خودی لکیفه یه ؟ وی گوت : ل ئەسمانا , گوت : ئەز کیمه ؟ گوت : تو پیغه مبهری خودی یی , گوت : ئازا که چونکی ئەو باوهرداره (۱۰).

۱۰. و ﷺ دبیثیت : ((وعەرش ل سەر ئاقی یه , و خودی ل سەر عەرشی خویه , وئەو دزانیت یا هوین ل سەر ل)) (۱۱).

(۸) رواه البخاري ومسلم .

(۹) رواه الترمذي وقال حسن صحيح .

(۱۰) رواه مسلم .

(۱۱) حسن , رواه ابو داود .

۱۱. ٺه بوبڪر - خودي ٿي رازي بيت - ديڙيت : ((وهه ر كهسي په رستنا خودي بڪهت خودي ل ٺه سمانايه وساخه ونامريت))^(۱۲).

۱۲. وپرسيار ٿ (عبدالله كوري مبارك) سي هاته ڪرني - خودي ٿي رازي بيت - : دي ڇاوا خودايي خو نياسين ؟ گوت : ٺه و ل ٺه سمانايه ل سهر عهرشي بلند ٿ چيڪرين خو , ورامانا وي ٺه وه : ڪو خودي ل سهر عهرشي يه ب ذاتي خو , وي ٺه ده ره (منفصل) ه ٿ چيڪرين خو وچ ڪه س ٿ چيڪريٽ وي وه ڪ وي نينن دبلنداهايا وي دا .

۱۳. هه ر چار ئيامين مهزن ڪودهنگن (متفق) ن ل سهر بلنداهيا خودي ل سهر عهرشي وي , وچ ڪه س ٿ چيڪرين وي وه ڪ وي نينن .

۱۴. مروقي ٺفيٿر ڪه ر د سوجدا خو دا ديڙيت : ((سبحان ربي الاعلى)) , ٺانڪو : پاڪ وپاڙي بو خودايي من يي بلند بيت , وهه ر دوو دهستين خو بلند ڪهت بو ٺه سمانا ل ده مي دوعا ڪرني .

(۱۲) رواه الدارمي في الرد على الجهمية باسناد صحيح .

۱۵. زاروکا ده می تو پرسیارئ ژوان بکه ی :خودی لکیفه یه ؟ دی به رسقی
دهن ب فیطره تا خو یا ساخلم کول ئەسمانایه .

۱۶. وئاقلی دروست پشته قانیا هندی دکه ت کو خودی ل ئەسمانایه ,
وهه که ئەو ل هه می جهان با دا پیغه مبه ر به حس ژئ که ت ونیشا هه قالیت
خو که ت , بو زانین هنده ک جهین هه یین پیس ونه جسن ! بلند بت خودی ژ
وی یا ئەو دیژن بلنداهیه کا گه له ک .

۱۷. وگوتنا کو خودی دگه ل مه یه ل هه می جهان ب زاتی خو ئەفه دخازته
هندی کو گه له ک زات هه بن , چونکی جه گه له کن وژیک جودانه .

ول ده می بو مه دیاربووی کو زاتی خودای ئیکه نابیت بیته گه له ک گوتنا
هندی ده می دیژن خودی ل هه ر جهه کی ب زاتی خو به طال دبیت , وجیگیر
دبیت کو خودی ل سه ر ئەسمانایه ول سه ر عه رشئ خو یه , وئه ول گه ل مه یه
ل هه ر جهه کی ب زانینا خو گو ه ل مه دبیت ومه دبینیت وهه ر جهه کی ئەم
لیین .

ژ کارئیخستنکهرین - شکینه رین - ئیسلامی

ئیسلامی هندهك شكینه ر - مبطلات - ییت ههین هه که مروقی موسلمان ئیک ژوان کر بی گومان ئهوی ئه و شرک کر یا کو کاری مروقی هه میی پویج دکهت وناهیلیت ، ودی هه ر مینت دئاگری دا ، و خودی لی نابورت ئیلا ب ته و بی نه بیت.

۱. دوعا کرن ژبلی خودی ، وهك دوعا کرنا ژ پیغه مبه را یان وهلام چاکیت مری یان ساخین نه حازر ، ژبه ر گوتنا خودایی بلند : **اَوْ لَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ** [یونس :

[۱۰۶].

ئانکو : وتو - ئه ی موحه ممه د- ژبلی خودی گازی ودوعایان ژ یه کی دی نه که نه ژ صه نه مان ونه ژ چو خوداوه ندان؛ چونکی نه ئه و چو مفای دگه هینن ونه چو زیانی، قیجا ئه گه ر ته وه کر و ژبلی خودی ته دوعا ژ وان کر ئه و هنگی تو دی ژ موشرکان بی، یین ب شرکی ونه گوهدارییی زورداری ل خو کری.

وگوتنا وی صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((من مات وهو يدعو من دون الله ندا دخل النار))^(۱۳).

ئانکو : هه رکه سی بمرت وئهو دوعا ژبلی خودی ژ ئیکی دی بکهت دی چینه دئاگری دا .

الند : هه قکویف , شریک , هه قپشک .

۲. که رب فه بوونا دلی ژ ته و حیدا خودی وره قین و دویر بوونا ژ دوعا کرنا وی و داخازا هه وار هاتنا وی بتنی , و به رفره هبوون و شاد بوونا دلی ل ده می دوعا کرنا ژ پیغه مبهرا یان زه لام چاکیت مری یان زه لام چاکیت نه حازر , و داخا کرنا هاریکاری ژوان , ژ بهر گوتنا خودایی بلند ده رباره ی موشرکاندا :

{ وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ } [الزمر : ۴۵] .

ئانکو : وئه گه به حسی خودی ب تنی هاته کرن دلین وان یین باوهرییی ب رابوونا پشتی مرئی نه ئینن کیفی دبن , وئه گه ژبلی وی به حسی وان

(۱۳) رواه البخاري .

صه نه م ووه لییین وان هاته کرن هنگی که یفا وان دئیت؛ چونکی شرک ل دویف
دلی وانه.

اشهزت : دویر کهفت.

وئه ف ئایه ته جی به جی دبیت ل سهر وان که سیّت دژاتیا وان که سین
داخازا هاریکاری ژ خودی بتنی دکهن , ودبیژنه وان : وه هابی , هه که بزانه
کو وه هابی بهس گازی بو ئیکتاپه رستنئ دکهن .

۳. سه رژی کرن بو پیغه مبه ره کی یان زه لام چاکه کی (ولی) یه کی , ژبه ر گوتنا

خودی : {فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ} [الکوثر: ۲].

ئانکو : قیجا تو نفیژا خو هه مییی بو خودایی خو ب تنی بکه , وتو قوربانئ
خو بو وی ب تنی فه کوژه.

وگوتنا پیغه مبه ری ﷺ: ((لعن الله من ذبح لغير الله)) (۱۴).

ئانکو : نه فره تا خودی ل وی بیت یی بو غه یری خودی تشته کی

سه ربیریت.

(۱۴) رواه مسلم .

۴. نه زر (النذر) کرن بو چيکرييه کي ل سهر شيوازي خو نيزيك کرن و په رستنا وي ، وئهو بو خودي بتني يه .

خودايي بلند ديڅيزيت: **{إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا}** [ال عمران: ۳۵].

ټانکو : ئهي خودا، ئهو تشتي د زکي من دا من بو ته ب تني يي نه زرکري، دا خزمه تا (به يتوله قدسي) بکته .

۵. دورزقرينا – طه و افا – دورين قه بره کي ب ئينيه تا خو نيزيك کرني و په رستنا وي ، وئه قه تاييه ته ب که عبي قه ، ژبه ر گوتنا خودايي بلند: **{وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ}** [الحج: ۲۹].

ټانکو : و دا طه و افي ل دور به يتا که قن و ئازا بکه ن ، يا کو خودي ژ ده سه لاتا زوردار و کوته ککاران پاراستي ، کو که عبه يه .

۶. پشت گهرم کرن و ته وه کول دان ل سهر غه يري خودي ، ژبه ر گوتنا خودايي بلند: **{فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ}** [يونس : ۸۴].

ئانکو : و هوین خو بهیلنه ب هیقییا وی قه , دئه مرئ وی دانه وگوه داریا
وی دکهن .

۷. رکوع کرن یان سوجده برن ب ئینییه تا په رستنئ بو پاشایا یان مه زنا بیت
ساخ یان بیت مرئ , ئیلا هه که نه زان بیت بقئ چه ندئ , چونکی رکوع
وسوجده برن عیباده تن بو خودئ بتئ .

۸. ئینکارکرنا روکنه کئ ژ ئه رکائیت ئیسلامئ بیت دیار وهک نفیژ وزه کات
وروژی وحه جئ , یان ئینکارکرنا روکنه کئ ژ ئه رکائیت باوه ریئ : وئه وژی
باوه ری ئینانه ب خودئ ومه لائیکه تین وی وپه رتو کین وی وپیغه مبه رین وی
وروژا دوماهیئ , وب قه ده ری خیرا وی وشه ری وی , وژبلی قان ژئ بیت
هاتینه زانین ددینیدا ب نه چاری .

۹. که رب قه بوون ژ ئیسلامئ , یان که رب قه بوون ژ تشته کئ کو هه می ل
سه ر ئیک ده نگ بووین د عیباده تاندا , یان موعامه لاتاندا , یان دئابوو ریئ دا
یان د ره وشت وئه خلاقئ دا , ژبه ر گوتنا خودایئ بلند: **{ذَلِكِ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا**

مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ} [محمد: ۹].

ئانكو : چونكى وان ب كيتابا خودى يا بُو پيغهمبهري وى هاتى نه خوش بوو، و باوهري پي نه ئينا، قيجا خودى كرياتين وان پويچ كرن؛ چونكى نهو بُو رِيكا شهيتانى بوون.

۱۰. يارى كرن (ترانه كرن) ب تشته كى ژ قورئانى ، يان حهديسا دروست ، يان ب حوكمه كى ژ نه حكاميت ئيسلامى ييت كو هه مى ل سهر ئيك دهنگ بووين ، ژبه ر گوتنا خودايى بلند: **{قُلْ أِبِللّٰهٖ وَايَاتِهٖ وَرَسُوْلِهٖ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُوْنَ لَا تَعْتَدِرُوْا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ}** [التوبة: ۶۵-۶۶].

ئانكو : تو -ئەى موحه ممه د- بيژه وان: ئەرى هه وه ب خودى وئايه تين وى و پيغهمبهري وى يارى دكرن؟ (۶۶) هوين -ئەى گەلى دوروييان- داخوازا ليپوريني نه كه ن چو مفا د داخوازا هه وه دا نينه؛ چونكى هوين ب قى گوتنا خو بين كافر بووين .

۱۱. ئينكار كرنا تشته كى ژ قورئانا پيروز ، يان حهديسين دروست وئه فه دى وى ژ دىنى ده ر ئيخيت هه كه ب (تعمد) وه بكه ت وب زانين وچ شوبهه نه بن .

۱۲. خه بهر گوتنا خودی یان نه فرهت دان ل دینی (ئاینی) یان خه بهر گوتنا پیغه مبهری ﷺ یان یاری پی کرن ب حالی وی ، یان ره خنه گرتن ل وی یا پی هاتی دی بیته نه گه ری کافر بوونی .

۱۳. ئینکار کرنا تشته کی ژ ناقیت خودی ، یان سالوخته تین وی یان کارین وی ییت جیگیر بووین دقورئانی دا وسوننه تا دروست دا بی نه زانین (جهل) وته ئویل کرن .

۱۴. نه ئینانا باوه ری ب هه می پیغه مبهرا ئه وین خودی هنارتین بو راسته ری کرنا خه لکی ، یان کیمکرنا ئیک ژوان ، ژ بهر گوتنا خودایی بلند:

{ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ } [البقرة: ۲۸۵].

ئانکو : ئه م باوه ری ب هنده ک ژوان نائین و کوفری ب هنده کان بکه یین ، به لکی ئه م باوه ری ب وان هه میان دئینین .

۱۵. حوکم کرن ب غه یری یا خودی ئینایه خاری هه که باوه ری هه بیت کو حوکمی ئیسلامی ناگونجیت وب کیرنا هیت ، یان بیژیت دروسته تو

حوکمی ب غهیری وی بکه ی ، ژبه ر گوتنا خودایی بلند: **{وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ**
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ} [المائدة: ۴۴].

ئانکو : وئوین حوکمی خودی یی وی د کیتابا خو دا ئینایه خواری
 گوهارتی، وئو قهشارتی، وباوهری پی نه ئینای، وکار ب حوکمه کی دی
 کری، ئەون یین کافر.

۱۶. په نا برن بو حوکمه کی دی ژبلی ئیسلامی ، یان نه رازیوون ب حوکمی
 ئیسلامی ، یان د نه فسا خو دا ته نگاتیه کی و نه خوشیه کی و زه حمه ته کی ببینیت
 د حوکمی وی دا ، ژبه ر گوتنا خودایی بلند: **{فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى**
يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا} [النساء: ۶۵].

ئانکو : خودایی مهزن ب خو سویند خوارییه کو ئەوین هه ب دورستی
 باوهرییی نائین هه تا ئەو د ژینا ته دا ته د وی تشتی دا یی هه فرکی سه را د
 ناقبه را وان دا پهیدا دبت نه که نه فهماندار (حه که م)، و سوننه تا ته پشتی مرنا
 ته نه که نه هه که م، پاشی د دهرحه قا وی دا یا ته فه رمان پی دای ئەو چو

دلته نگیه کی ل نک خو نه بینن، و د گهل هندی ژی تهو ب دورستی خو ب دهست فه بهردهن، و تهو حوکمی پیغه مبهری خودی -سلاف لی بن- پی هاتی ژ کیتاب وسوننه تی د هه می لایین ژینی دا د گهل رازیوون و خو ب دهسقه بهردانی ژ کاکلکا باوه ریپی یه.

۱۷. دانا ریك پیدانا غهیری خودی مافی یاسا دانانی (تشریح) سی وهك دیکتاتوریه تی و دیموکراتیه تی، یان ژبلی قان ژی ییت ریکی ددهن ب یاسا دانانا موخالی شه ریعه تی ویاسایین خودی، ژ بهر گوتنا خودایی بلند:

{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ} [الشوری: ۲۱].

ئانکو: یان تهری ما قان بوتیه ریسان د شرک و سهردا چوونا خو دا هندهك هه قیشك هه نه وی تشتی خودی دهستویری پی نه دای ژ دینی و شرکی بو وان ددانن؟.

۱۸. حه رام کرنا وی یا خودی حه لال کری، یان حه لال کرنا وی یا خودی حه رام کری، وهك حه لال کرنا زناپی یان مه پی (خمر) سی یان ریباپی، بی ته ئویل کرن، ژ بهر گوتنا خودایی بلند: **{وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا}** [البقرة

ئانكو : وئاشكەرا كر كو وى فروتن يا حەلالكرى و ربا يا حەرامكرى، ژ بهر كو مفا بو خەلكى د كړين و فروتنى دا هەيه، وئستغلال و بهرزه كرن و تېچوون د ربايى دا هەيه.

۱۹. باوهرى ئينان ب پرەنسيپ (مبادى) ييت خرابكەر , وهك شيوعيەتا مولحد , يان ماسونيه تا يەهودى , يان ئىشتراكيه تا ماركسى , يان عيلمانيه تا قاللا ژ دىنى , يان نه ته وايه تيا نه موسلمانى عەرەب ل سەر موسلمانى عەجەم دئىخيت , ژ بهر گوتنا خودايى بلند: **اَوْ مَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ** [ال عمران : ۸۵].

ئانكو : وهه چيى دينه كى ژبلى ئىسلامى داخواز بكەت، وئىسلام ئەوه مروّف ب تەوھيدى و گوھداريى خۆ تەسليمى خودى بكەت، و باوهرى يى ب پيغەمبەرى دويماهيى موھەممەدى - سلاق لى بن - بينت، و دويچوونا وى بكەت، و قەشارتى وئاشكەرا ئەو بقيت، ئەو دين ژ وى نائيتە قەبويلكرن، و ئەو ل ئاخره تى ژ زيانكارانه ئەوين پشك و بارين خۆ ژ دەست داين.

۲۰. گوهارتنا دینی وچون ژ ئیسلامی بو ئیکا دی , ژبه ر گوتنا خودایی

بلند: **{وَمَنْ يَرْتِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ**

أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ} [البقرة : ۲۱۷].

ئانکو : وهه چیی ژ هه وه گوهدارییا وان بکهت - گه لی موسلمانان- و ژ دینی خو لیقه بیت وبمرت کافر، ئه و کاری وی د دنیا بی وئاخره تی دا دی پویچ بت.

وژبه ر گوتنا وی **ﷺ** : ((من بدل دینه فاقتلوه))^(۱۵).

ئانکو : هه ر که سی دینی خو گوهارت بکوژن .

۲۱. سه ریخستنا جوھی و فه لا وشیوعیا وهاریکاریرنا وان ل سه ر موسلمانا

, ژبه ر گوتنا خودایی بلند: **{أَلَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ**

الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ

تَقَاةً} [ال عمران : ۲۸].

ئانكو : خودی خودان باوهران پاشقه لیڊدهت کو ب قیان وپشته قانییی
 کافران بُو خُو بکه نه سهرکار، و خودان باوهران بهیلن، وهه چییی وان بُو خُو
 بکه ته سهرکار تهو ژ خودی یی بهرییه، و خودی ژ یی بهرییه، تهو
 تی نه بت کو هوین د لاواز بن وبترسن هنگی خودی دهستویری دایه کو
 هه قالینیا وان بکهن دا خُو ژ یی بکرن، هه تا هوین ب هیز دکه فن.

۲۲. نه کافرکنا شیوعیا تهوین ئینکارا هه بوونا خودی دکهن ، یان جوھی
 وفه لا تهوین باوهریی نا ئینن ب (موحه ممهد) سی ﷺ چونکی خودی تهویت
 ب کافر داناین ، ب گوتنا خو : **إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ** [البینة : ۶].

ئانکو : هندی تهون یین کافر بووین ژ جوھی وفه له و بوتپه ریسان جزایی
 وان تهوه تهو د ئاگری جههنه می دا بن ههروهه ر تیدا بمینن، خرابترینی
 خه لکی هه مییی تهون.

۲۳. گوتنا هندهك ژ صوفیا ب (وحدة الوجود) وئهوژی : چ دگهردوونی
 دا نینه ژ بلی خودی ، هه تا مهزنی وان دیژیت :

وما الكلب والخنزير الا الهنا ... وما الله الا راهب في كنيسة .

ومه زنی وان (الحلاج) دبیژیت : (ئه ز ئه وم , وئه و ئه زم) قیجا زانایا حوکم
ل سه ر دا ب کوشتنی وهاته کوشتن .

۲۴. گوتنا ژیکه بوونا دینی ژ دهوله تی , و کو د ئیسلامی دا سیاست نینه
, چونکی ئه فه دره و ده رئیخستنا قورئانی یه , وحه دیسی و سیره تا پیغه مبه ری
یه .

۲۵. گوتنا هنده ک ژ صوفیا , کو خودی ریقه برنا کاروبارا یی رادهستی
هنده ک ژ ئه ولیئا (اولیاء) کری ژ قوطبا^(۱۶) . وئه فه هه قیشک دانانه دکارین
خودایی پاک و پاقردا , وموخالفی گوتنا خودایی بلنده : **{لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ}** [الزمر: ۶۳].

ئانکو : کلیلین گه نجینه یین عه سمانان وعه ردی یین خودینه , چاوا وی
دقیت ئه و وه سا ژئی دده ته خه لکی .

(۱۶) قطب : بلندترین پله یا سوفیاتی یه ئه وه یی کاروباری چیکریان ل دور وب وی دزفین .

۲۶. هندی ئەف شكینه ریت هه نه وه کی شكینه ریت دهست نقیژی نه ,
 قیجا هه که تشتهك ژفان کر , دقیت ئیسلاما خو نووی بکهت , و وی
 شكینه ری بهیلت , وتهوبه بکهت بال خودی فه ژبه ری ئەو بمرت قیجا
 کاروکاریاین وی هه می پویچ بن , وههرو هه ر بمینیته دئاگری دوزه خی دا .

خودایی بلند دبیژیت : **اَلَيْنِ اَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ**

الْخٰسِرِيْنَ { [الزمر: ۶۵].

ئانکو : ئە گه ر تو شریکه کی بو خودی بدانی کاری ته دی پویچ بت , وتو
 دی ژوان بی یین تی دچن ودنیا وئاخره تا خو ب زیان ددهن؛ چونکی دگه ل
 شرکی چو کارین چاک قه بویل نابن .

ویپه مبه ری خودی ﷺ ئەم ییت فیڕکرین کو بیژین : ((اللهم انا نعوذ بك

من ان نشرك بك شيئا نعلمه , ونستغفرك لما لا نعلم))^(۱۷).

(۱۷) رواه احمد بسند حسن .

ئانکو : ئە ی خودایی من ئەم خو بته دپاریزین کو ئەم شریکه کی بو ته
بریار بدهین ب تشته کی و ئەم بزانیین , و داخازا ژیبیرنی ژ ته دکهین دوی
تشتی کو ئەم نزانیین .

باوه ریا خو ب دره وکهره (الدجالین) نه ئین

پیغه مبهەر ﷺ دبیژیت : ((من اتی عرافا او کاهنا فصدقه بما یقول , فقد کفر بما انزل علی محمد))^(۱۸).

ئانکو : هه رکه سی بچیته ده ف خیفزانکه کی یان پیشبینیکاره کی وژی باوهر بکهت یا نه و دبیژیت , بی گومان نه و کافر بوو ب وی یا هاتی خاری ل سهر موحه ممه دی .

حه رامه باوهر کرن و راست دانانا ستیرناسا و پیشبینیکارا و خیفزانکا و ساحرا و زانا ب زانینا خیزی و مه ندیلا^(۱۹) . و ژبلی وان ژی یین ده عوا هندی دکهن کو زانانه ب یا د نه فسا مروقی دا , یان یا بووری ویا پاشه روژی دا , چونکی نه فه ژ تاییه تمه ندییت خودی بتنی نه , ههروه کی خودایی بلند دبیژیت : **{ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ }** [الحدید : ۶].

(۱۸) صحیح , رواه احمد .

(۱۹) جوهره کی پیغه خواندنی به , نه وی پیغه دخونیت بازنه کی ل نه ردی چیدکهت و نه و هه می تیدا درویننه خاری ده می دقین روحا ئاماده بکهن دا داخازین خو ژی بکهن .

ئانکو : وئەو ب وی تشتی د سنگین خەلکی دا یی پر زانیه , تشتهك ژی
ل وی بهرزه نابت .

و خودایی بلند دیبژیت: **{قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ}** [النمل : ٦٥] .

ئانکو : تو -ئەوی موحةممەد- بیڈە وان: کەسەك نە ل عەسمان و نە ل
عەردی وی تشتی نزانتي یی خودی ظەشارتی ذ کارین غەیبی .

وئەو ژ دەجالا ودره وکەرا پەیدا دبن بتنی ئەو تەخمینکره وریکەفتنه ,
و پتیریا وی دره وه ژ شەیطانی یه کەس ژی غافل نابت وب سەرداناچیت
ئیلا ئیککی کیم عاقل نەبت , وهه که وان زانینا تشتی فەشارتی هەبا دا گەنجینه
وزیروزیقی دبن ئەردی دا هەمی ئیننه دەری , وهه ژار نەدبوون هەتا حیلا
ل خەلکی بکەن بو خارنا مالی وان ب ریکین باطل ونەدروست , وهه که ئەو
راست دیبژن بلا نهینین جوهیا بو مه بیژن دا بهینه شکاندن وپیچبن .

ژبلی خودی ب کهسی سویند نه خو

۱. پیغمبر ﷺ دبیثیت : ((لا تحلفوا بابائکم , من حلف بالله فليصدق , ومن حلف له بالله فليرض , ومن لم يرض بالله فليس من الله))^(۲۰).

ئانکو : سویند نه خون ب باپین خو , هه چیی ب خودی سویند بخوت بلا راستگو بیت , وهه چیی بو ئیکئی سویند خار ب خودی بلا رازی بیت , وهه کهسی ب خودی رازی نه بیت ئه و نه ژ خودی یه ,

۲. وههروهسا ﷺ دبیثیت : ((لا تحلفوا بابائکم ولا بامهاتکم , ولا بالانداد , ولا تحلفوا الا بالله , ولا تحلفوا الا وانتم صادقون))^(۲۱).

ئانکو : سویند نه خون ب باپین خو و دهیکین خو , وب هه فکویفا , وسویند نه خون ئیلا ب خودی , وسویند نه خون ئیلا هوین راستگو بن .

(۲۰) صحیح , رواه ابن ماجه , انظر : صحیح الجامع (۷۱۲۴).

(۲۱) صحیح , رواه ابو داود , انظر : صحیح الجامع (۷۱۲۶).

۳. و ﷺ دبیژیت : ((من حلف بغير الله فقد اشرك)) (۲۲).

ئانکو : هەر کهسی ب غهیری خودی سویند بخوت بی گومان ئهوی
هه قیشک دانا .

۴. و ﷺ دبیژیت : ((من حلف على يمين صبر يقطع بها مال امرئ
مسلم هو فيها فاجر , لقي الله وهو عليه غضبان)) (۲۳).

ئانکو : هەر کهسی سویند بخوت ب سوینده کا کو لی بکه قیت دا مالی
زه لاهه کی موسلمان بگه هیته وی وئو تیدا درهوا دکهت , دی گه هیته خودی
وئو بی ژی عاجز و توره .

۵. و پیغه مبهەر ﷺ دبیژیت : ((من حلف على يمين فرأى غيرها خيرا
منها , فليأت الذي هو خير , وليكفر عن يمينه)) (۲۴).

(۲۲) صحیح , رواه احمد وغيره .

(۲۳) متفق عليه .

(۲۴) رواه مسلم .

ٲانكو : هه ركه سِي سويند خار پاشي ديت خِيَر وباشي يا دغه يري وي دا , بلا بچيته يا خِيَر , وكه فاره تا سويندا خو بدهت .

٦. و پِيْغَه مَبَهَر ﷺ دِيْثِيْت : ((مَن حَلَف فَاسْتَشْنَى , فَان شَاءَ مَضَى , وَان شَاءَ تَرَكَ غَيْرَ حَنْثٍ)) (٢٥).

ٲانكو : هه ركه سِي سويند خار وگوت – ان شاء الله – قِيْجَا دَقِيْت دِيْ بَه رده وام بيت , و دَقِيْت دِيْ هِيْلِيْت , و سويند ژي ل سهر وي نينه .

ٲانكو : كه فاره تا سويندِيْ ل سهر وي نينه .

٧. و (عبدالله كورِيْ مسعود) سِي دِيْثِيْت : هه كه ئەز سويند بخوم ب خودِيْ ب دره و ب خِيَر تره ژ ئەز سويندِيْ ژبلي خودِيْ بخوم و ئەز پراستگُو .

٨. و پِيْغَه مَبَهَر ﷺ دِيْثِيْت : ((مَن حَلَف مَنكُم فَقَالَ فِي حَلْفِهِ , بِاللَّاتِ وَالْعِزَّى , فَلْيَقُلْ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ , وَمَنْ قَالَ لِصَاحِبِهِ : تَعَالَ أَقَامْرُكَ , فَلْيَتَصَدَّقْ بِشَيْءٍ)) (٢٦).

(٢٥) صحيح , رواه النسائي , انظر : صحيح الجامع : (٦٠٨٢).

(٢٦) متفق عليه .

ئانکو : هه رکه سی ژ هه وه سویند خار و د سویندا خو دا بیژیت : ئەز سویند دخوم ب لات و عۆز زای , قیجا بلا بیژیت : لا اله الا الله , وهه رکه سی بیژیت هه قالی خو : وهه دا قۆماری ل گه ل ته بکه م , بلا تشته کی بکهت خیر .

۹. و ﷺ دیژیت : ((من حلف بمله غیر الاسلام کاذبا , فهو کما قال)) (۲۷).

ئانکو : هه ر که سی سویند بخوت ب غهیری ئیسلامی ب دره و , ئەو وه سانه وه ک وی گوتی .

ئانکو : هه که موسلمانه کی گوت : هه که ئەوی هو کربت ئەو جوھی یه , قیجا دبیر و باوه رین وی ئەو وی مهزن بکهت ئەقه کۆفره , وهه که مه ره ما وی راستیا هه لاویستنێ بت دی به ریخۆدهینی , قیجا هه که قیا وی سالۆخت

(۲۷) متفق علیه .

دهت ب وی چه ندی کوفره , چونکی قیانا کوفرئ کوفره , وهه که قیا
دویرکه قیت ژقی چه ندی کافر نابت . (۲۸).

ئهف مفایین هه نی ژقان هه دیسا دهینه وهرگرتن

۱. هه رامه سویند خارنا ب پیغه مبهری و که عبی وئه مانه تی وزیممه تی
وکوری ودهیک وبابا , وب شهرفی و زهلام چاکا (ئهولیائا), وژبلی وان ژی
ژ چیکریان , وئهفه ژ شرکا بچیکه , چونکی شریک دگهل خودی دانا
دمه زناهیای وی دا ده می سویند پی خاری , وئهو ژ گونه هیت مهزنه , پیدقی
یه نه هی ژی بهیته کرن , وبهیته هیلان (تهرك کرن), وتهوبه ژی بهیته کرن ,
وهندهك جارا سویند خارنا ب غهیری خودی دبیته شرکا مهزن , ئهوژی
هه که ئهوی سویند دخوت بیروباوه رین وی ئهو بن ئهو وهلیبی پی سویند
دخوت نهینیا ریقه برنی یا هه ی ودی تولقه کرنی ژوی کهت هه که سویند پی
بخوت ژ درهو , چونکی ئهف زهلام چاکه (وهلییه) کره شریک دگهل خودی
دریقه برنی وتولقه کرنی وزهره ر گه هاندنی دا.

(۲۸) انظر : فتح الباري (۵۳۹/۱۱).

۲. سویند خارنا ب غه یری خودی نه سوینده کا شهرعی یه ونه یی نه چاره وی کاری بکته وکه فارهت ژی بو نینه .

۳. هه رکه سی سویند بخوت کو سه ره دانا مرو فاینیی بپریت ، یان گونه هه کی بکته ، بلا نه کته ، وبلا که فارهتا سویندا خو بدهت ، وکه فارهتا سویندی یا هاتی دگوتنا خودایی بلندا ده می دبیریت : **{ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ }** [المائدة: ۸۹].

ئانکو : گه لی موسلمانان خودی هه وه سه را وی تشتی جزا نادهت یی هوین بی دهستی سویندی ل سه ر دخون، وه کی هنده ک دبیرن: به لی ب خودی، نه ب خودی، به لی ته و سه را وان سویندان دی هه وه جزا دهت یین ژ دل بن، فیجا ته گه ر هه وه سویندا خو ب جه نه ئینا گونه ها وی ب هندی ژی دچت کو هوین وی کفارهتا شریعت پی هاتی بدهن، کو دانا خوارنی یه بو دهه هه ژاران، بو هه ر هه ژاره کی نیف کولما وی خوارنا نافنجی یا خه لکی باژی

ژي دَخُون، يان دانا جلكي بُو وان، بُو هەر هه ژاره كي كراسه كي تيرا بكهت، يان ئازادكرنا به نيبه كي، وئەوئ سويندا خو شكاندي يي ب كهيفا خويه هه چيا ژ فان هەر سييان بقت بلا بكهت، وهه چيبي ئەف تشته ب دهست نه كهفن بلا سي پوژان يي ب پوژي بت. ئەفهيه يا گونهها سويند شكاندي رادكهت، وهوين سويندين خو بپاريژن: ب خودويركرنا ژ سويندخواري، يان ب جهئنانا سويندي، يان ب دانا كفاره تي ئەگر هه وه سويند شكاند. وکانئ چاوا خودئ حوكمي سويندي و كفاره تي بُو هه وه ئاشكهرا دكهت وهسا ئەحكامين ديني خو ژي بُو هه وه ئاشكهرا دكهت؛ دا هوين سوپاسيا وي بكن كو وي هيدايت ب پرقي هه وه كرى وبهري هه وه دايه ريكا راست.

٤. هندی گوتنا پیغه مبهري به ﷺ: ((من حلف بملة غير الاسلام كاذبا , فهو كما قال)) . ئيامي (النوي) دشرؤفه كرنا وي دا ديئزيت : هندی ئەحكامين هه ديسي نه ورامائيت وي نه , يا تيدا هه ي دياركرنهك دژوار وگران يا هاتي د هراميا سويندا دره و, وسویندا ب دینه كي ژبلي ئيسلامي , وهك بيئزيت : ئەو جوھي به يان فه لله به هه كه ئەو هوسا و هوسا بن .^(٢٩)

(٢٩) انظر : شرح مسلم للنوي .

نہ رازیوئی ديار نه که ب قه ده ری

پیدقی یہ ل سہر ہہر موسلمانہ کی بیروباوہر ہہ بن کو خیر وشہر ہہ می
ب تہ قدیرا خودی وزانینا وی وقیانا وی نہ ، بہ لی کرنا خیری وشہری ژ
عہدی ب ہہ لہزارتنا وی یہ ، وچاقدیری کرنا فہرمانی ونہ ہی پیدقی یہ ل
سہر عہدی ، قیجا نا چیت تہو گونہ ہی بکەت ددہرحہ قی خودی دا ،
ویژیت : ((ہوسا خودی یی حہ زکری !)).

خودی پیغہ مہریت ہنارتین وپہرتوکیں ل سہر وان ئینان خاری دا ریکا
بہ ختہ وہریی وبہ دبہ ختی ديار بکەن ، وکەرہ ما دگہل مروقی کری ب عاقلی ،
وہزرکرنی ، وسہرداچوون وریکا حہق یا نیشا کری ، خودای بلند دیژیت
: { اِنَّا هَدَيْنَا السَّبِيلَ اِمَّا شَاكِرًا وَاِمَّا كٰفِرًا } [الانسان : ۳].

ئانکو : ہندی تہمین مہ ریکا ہیدایہ تی وسہرداچوونئ وخیر وشہران بو
ئاشکہ را کر؛ دا تہو بیتہ خودان باوہرہ کی شوکردار، یان کافرہ کی قہنجی
قہ شیر.

قِيجا هه كه مرؤقى نقيژ هيلان يان مهى قه خار دى هه ژى سزايى خودى
 بت ل سهر موخاله فا وى بو فهرمانا خودى و نه هيا وى , هنگى پيدقى ب
 ته و بى و په شيمانى يه و خو نه رازى نه كه ت ب قه ده رى ده مى به لا و موصيه ت
 دهينه خارى , بلا بزانت ته و ژ ده ف خودى يه بلا رازى بيت . خودايى بلند

ديژيت : { مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ

مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ } [الحديد : ۲۲].

نبرأها : نخلقها .

ئانكو : چو ئاتاف و موصيه ت نه د عهردى دا ونه د له شين هه وه ب خو
 دا وه كى نساخيى و برسى ونه خو شيبى نائينه سه رى هه وه - گه لى مرؤقان -
 ته گه ر د له و حى پاراستى دا نه هاتبنه نفيسين به رى رح بو هه وه بينه دان .
 هندى ته و چه نده يه ته و ل سهر خودى يا ب سانا هيبه .

قه درو وبهاین نفیژا وترساندن ژ هیلانا وان

۱. خودایی بلند دیبژیت : **{وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ}** (۳۴)

{أُولَئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ} [المعارج : ۳۴-۳۵].

ئانکو : وئەوین ب دورستی ب کرنا نفیژان پادبن وتشته کی ژئی کیم ناکەن. ئەوین خودانین فان سالۆخەتین مەزن ئەون یین د بەحەشتان دا ئاکنجی دبن، و ب هەمی پەنگین قەدرگرتن قەدری وان دئیته گرتن.

۲. و خودایی بلند دیبژیت : **{وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ**

وَالْمُنْكَرِ} [العنکبوت : ۴۵].

ئانکو : ونفیژی ب دورستی بکە، هندی بەردەوامیا ل سەر نفیژیە خودانی ژ کرنا گونەھ وکریتییان پاشقەدبەت؛ چونکی ئەوی بەردوامیی ل سەر بکەت، و ب دورستی بکەت، دلێ وی روھن دبت، و باوەریا وی زیڤە دبت، و خیرخوازیا وی ب هیز دکەفت، ودلێ وی زوی ب زوی ناچتە خرابیی.

۳. و خودایی بلند دیبیریت : {فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ (۴) الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ} [الماعون : ۴-۵].

ژی غافلن , وگیرو دکهن ژ دهمی وی بی عوزر .

ئانکو : فیجا عه زابا دژوار بو وان نفیژ که ران بت یین خو ژ نفیژا خو موژیل دکهن وژی بی ئاگه ه دمینن , ب دورستی وی ناکهن , و ل دهمی وی ناکهن .

۴. و خودایی بلند دیبیریت : {قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ (۱) الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ} [المؤمنون : ۱-۲].

ئانکو : ب راستی ئه وین باوهری ب خودی و پیغه مبهری وی ئینای وکار ب شریعه تی وی کری سه رکه فتن . (۲) ئه وین ژ سالوخته تین وانه ئه و د نفیژین خو دا ب ترسن , دلین خو بو خالی دکهن .

۵. و خودایی بلند دیبیریت : {فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا} [مریم : ۵۹]. دی خسارته بن .

ئانکو : قیجا پشتی قان یین قه نجی د گهل هاتییه کرن هندهك دویکه فتییین خراب هاتن نقیژ هه ما نه کرن، یان ژی ل ده می وان یی دورست نه کرن، یان نقیژ ب دورستی نه کرن، ودویکه فتتا وان تشتان کر یین ل دویف دلچوونین وان بن، قیجا پاشی ئەو دی خرابییی وشه رمزارییی د جهه نه می دا بینن.

۶. و پیغه مبهری خودی ﷺ دیبژیت : ((ئەری هوین چ دیبژن هه که روبارهك دبهر ده رگه هی ئیک ژ هه وه بت قیجا خو تیدا بشوت هه روژ پینچ جارا ، ئەری ما دی قرپژهك مینیته پیقه ؟ گوتن : چ قرپژ نا مینیته پیقه ، گوت : قیجا ها نمونا هه ر پینچ نقیژا وه سایه خودی یی گونه ها ژیهت)) (۳۰).

۷. و پیغه مبهر ﷺ دیبژیت : ((سۆز و په یمانا دناقبه را مه و وان دا نقیژه ، قیجا هه ر ئیککی بهیلت ئەو کافر بوو)) (۳۱).

۸. و پیغه مبهر ﷺ دیبژیت : ((دناقبه را زه لامي و دناقبه را شرکی و کوفری دا هیلانا نقیژی یه)) (۳۲).

(۳۰) متفق علیه .

(۳۱) صحیح ، رواه احمد و غیره .

(۳۲) رواه مسلم .

فیربه دهستنقیژ و نقیژی

دهستنقیژ : دهستین خو هه تا ئه نیشکا هه لده , و بیژه : (بسم الله).

۱. دهستین خو بشۆ و ئاقی ل دهقی خو وهرده , و ئاقی ب دفنا خو ب هه لکیشه (سی جار).

۲. رویی خو بشۆ , و دهستین خو هه تا ئه نیشکا , یی راستی پاشی یی چه پی (سی جار).

۳. سه ری خو هه میی فه ماله دگه ل گوها ژی .

۴. پیت خو بشۆ هه تا گوزه کی یی راستی پاشی یی چه پی (سی جار).

ته یه موم : هه که ته نه شیا ئاقی بکارینی , دی رویی خو و دهستین خو فه مالی ب ئاخ .

نقیژ : ((فه رزا سپیدی دوو رکاعه تن)). ئینیه ت جهی وی دله .

۱. به ری خو بده قبیل , و دهستین خو بلند که هه تا راستا گوھین خو , و بیژه : ((الله اکبر)).

۲. دهستی راستی دانه ل سهر یی چه پی ، و ل سهر سینگی خو ، و قی بخوینه : ((سبحانک اللهم وبحمدک ، وتبارک اسمک وتعالی جدک ، ولا اله غیرک)). و دروسته تو ژ غه یری قی ژی بخوینی دئه وین هاتین دسوننه تی دا .

رکاعه تا ئیکى بیژه : ((أعوذ بالله من الشيطان الرجيم , بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ , فه شارتی - بی دهنگ - الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ (۲) الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (۳) مَا لِكْ یَوْمِ الدِّیْنِ (۴) اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِیْنُ (۵) اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِیْمَ (۶) صِرَاطَ الَّذِیْنَ اَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ غَیْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَیْهِمْ وَلَا الضَّالِّیْنَ)) الفاتحة ۱-۷ . آمین .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ (۱) اللّٰهُ الصَّمَدُ (۲) لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ (۳) وَلَمْ یَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ) الاخلاص . و ژ غه یری قی ژی ژ سوره تا .

۱. دهستین خو بلند که ، و بیژه : الله اکبر ، وهه ره رکوعی ، و دهستین خو دانه ل سهر چو کین خو ، و بیژه : ((سبحان ربي العظيم)) ، سی جار .

۲. سَهَرِي خُو بَلَنَد كِه وَدِهَسْتِيَن خُو وَبِيژَه : ((سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمَدَهُ , اللهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ)).

۳. بِيژَه : ((الله اكبر)) وهه ره سَوجَدِي وَدِهَسْتِيَن خُو , وَچَوَكِيَن خُو , وَئَه نِيَا خُو , وَدَفْنَا خُو , وَتَبَلِيَن پِيَت خُو دَانَه ل سَهَر ئَه رَدِي وَبَهَرِي وَان بَدَه قِيْبَلِي , وَبِيژَه : ((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ)) سِي جَارَا .

۴. سَهَرِي خُو ژ سَوجَدِي رَاكِه , وَبِيژَه : ((الله اكبر)) , وَدِهَسْتِيَن خُو دَانَه ل سَهَر چَوَكِيَن خُو , وَبِيژَه : ((رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي)).

۵. بُو جَارَا دَوِي هَه رِه سَوجَدِي ل سَهَر ئَه رَدِي , وَبِيژَه : ((الله اكبر)) , وَبِيژَه : ((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ)) سِي جَارَا .

۶. ل سَهَر پِي خُو پِي چَه پِي رُوِيَنَه , وَتَبَلِيَن پِي پِي خُو پِي رَاسْتِي بَجَكَلِيَنَه , وَدِيژَه قِي رُوِيَنَسْتَنَا بِيَهَن قَه دَانِي - جَلْسَةُ الْاِسْتِرَاحَةِ - .

رَكَعَه تَا دُووِيئِي :

۱. رَابَه بُو رَكَعَه تَا دُووِيئِي , وَبِيئْرَه : **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ , بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** , وَسُورَه تَا فَاتِيحِي بِخُوِينَه , وَسُورَه تَه كَا كُورَت .
۲. هَهْرَه رَكَوعِي وَسُوجْدِي وَهَكِي تُو فَيْرَبُووِي , وَرُوِينَه خَارِي وَتَبْلِيئِن دَهَسْتِي خُوِيئِي رَاسْتِي بَغْرَه وَتَبْلَا خُو يَا شَهْهَدِي رَاكَه يَا دَهَسْتِي رَاسْتِي , وَفِي بِخُوِينَه : ((التحيات لله , والصلوات والطيبات , السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته , السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين , أشهد ان لا اله الا الله , واشهد ان محمدا عبده ورسوله , اللهم صل على محمد وعلى آل محمد , كما صليت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم , انك حميد مجيد , اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد , كما باركت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم , انك حميد مجيد)) .
۳. ((اللهم اني اعوذ بك من عذاب جهنم ومن عذاب القبر , ومن فتنة المحيا والممات , ومن فتنة المسيح الدجال)).

۴. ب زقره بو لایئ راستی ویئ چه پی , ودهه ر جاره کی دا بیژه : ((السلام
علیکم ورحمة الله)).

خشتی ژمارا رکاهه تین نقیژا

نقیژ	سونه تین	یا فهرز	سونه تین پشتی
	ژبهری		نقیژا فهرز
	نقیژا فهرز		
سپیدی	۲	۲	---
نیفرۆ	۲, ۲	۴	۲
ئیقاری	۲, ۲	۴	---
مه غره ب	۲	۳	۲
عه یشا	۲	۴	۲, ۳ ویتیر
خودبه	۲ تحیه المسجد	۲	۲, ۲
(الجمعه)			

هندەك ژ نه حکامین نقیژێ

۱. سوننه تین (قبلي) : ژبه ری نقیژین فهرز دهینه کرن , وسوننه تین (بعدي) پشتی نقیژێ .
۲. بیهنا خو فره هکه و به ری خو بده جهی سوجدا خو ول خو نه زقره .
۳. بخوینه هه که ته گوھ ل ئیامی نه بیت , وسوره تا فاتیحی دنقیژین (جهری) دا – ئه وین ئیام تیدا دهنگی خو بلند دکهت – دگه ل راوه ستیانیت ئیامی بخوینه .
۴. فهزرا خودبێ (جمعه) دوو رکاعه تن ونابیت بهیته ئیلا ل مزگه قتی پشتی گوتاری .
۵. فهزرا مه غره ب سی نه , دوو رکاعه تا بکه ههروه کی ته نقیژا سپیدی دا کری , وده می تو ب دوماهیک دهی ژ ته حیاتی هه میی سلاق نه که ورا به بو رکاعه تا سیی دهستین خو بلند که هه تا راستا ملین خو , فاتیحی بتنی بخوینه , ونقیژا خو تمام بکه ههروه کی تو فیرووی د نقیژا سپیدی دا .

۶. فه رزا نیقرو وئیقاری وعهیشا چارن , وی بکه یا ته د مه غره ب دا کری
 وژ رکاعه تا سیی و چاری رابه وفاتیحی بتنی بخوینه ودی نقیژا ته ته مام بیت.
 ۷. ویترا سی نه : دوو رکاعه تا بکه وسلاف بکه , پاشی رکاعه ته کی بتنی
 بکه وسلاف بکه , و یا باشر تو وی دو عایی بکه ی یا ژ پیغه مبه ری ﷺ هاتی
 وژ به ری رکوعی : ((اللهم اهدني فيمن هديت , وعافني فيمن عافيت ,
 وتولني فيمن توليت , وبارك لي فيما اعطيت , وقني شر ما قضيت ,
 فانك تقضي ولا يقضى عليك , وانه لا يذل من واليت , ولا يعز من
 عاديت , تباركت ربنا وتعاليت))^(۳۳).

۸. راوهسته ژ پیرقه و بیژه : ((الله اکبر)) هه که تول دیف ئیامه کی نقیژی
 بکه ی خو هه که نه و د رکوعی ژی دا بیت , ودی بو ته هیته هژمارتن
 رکاعه ته که تو گه هشتیی د رکوعی دا وهه که تو نه گه هیی بو ته ناهیتنه
 هژمارتن .

(۳۳) رواه ابو داود بسند صحیح .

۹. هه که رکاعه ته که یان پتر دگهل ئیامی ژ ته چوول دوماهیا نفیژی ته مام بکه ، وسلاڤ نه که دگهل ئیامی ، ورا به بو نفیژی ئه وین ماین ته مام بکه .

۱۰. هشیاری له زکرنی بی د نفیژی دا ، چونکی ئه و وی به طال دکهت ، پیغه مبهری ﷺ دیت زه لامه کی له زی دکهت د نفیژا خو دا گوته وی : ((بزقره نفیژی بکه ، چونکی ته نفیژ نه کری یه !!)).

جارا سییی گوتی : ئه ی پیغه مبهری خودی ، من فیکره ، گوتی : ((هه ره رکوعی هه تا تو پشت راست بی - اطمئنان - د رکوعی دا ، پاشی رابه هه تا تو راست بی ژ پیرقه ، پاشی هه ره سو جدی هه تا تو پشت راست بی د سو جدی دا ، پاشی رابه هه تا تو پشت راست بی روینستی ...))^(۳۴).

۱۱. هه که واجبه که ژ واجباتین نفیژی ژ ته چوو ، بو نمونه روینشتنا ئیکی هیلا یان تو ب گومان که فتی د هژمارا رکاعه تاندا ، تو یا کیم وه رگره و دوو جار هه ره سو جدی ل دوماهیا نفیژی وسلاڤ که ، ودبیژنه فی سو جدا سه هوی .

(۳۴) متفق علیه .

۱۲. گه لهك لقینا نه که دنقیژی دا , چونکی ئەو خوۆشکاندنێ (خشوع)ی ناهیلیت , ودبیته ئە گهری پیچ بوونا نقیژی هه که گه لهك بت ونه پیدقی بیت.

۱۳. دهمی نقیژا عهیشا ب دو ماهیک دهیت ل نیقا شهقی کاترمیر (۱۲)ه به لی نقیژا ویتری دهمی وی هه تا ده رکه فتنا فه جری یه - دهمی سوراتیا تاقی یه ل دو ماهیا شهقی .

ژ حه دیسین نفیژی

۱. ((وهسا نفیژی بکه ن ههروه کی ههوه ئەز دیتیم من نفیژ کری))^(۳۵).
۲. ((هه که ئیک ژ ههوه هاته دمزگه قتی قه بلا دوو رکاعه تا بکه ت ژ بهری ئەو روینیت))^(۳۶). ودبیژنی : تحیه المسجد.
۳. ((ل سهر قه برا نه روینن خاری , ونفیژا ل سهر نه که ن))^(۳۷).
۴. ((هه که قامه ت هات کرن بو نفیژی , چ نفیژ نینن یا فهرز تی نه بت))^(۳۸).
۵. ((فهрман یا لمن هاتی کرن ئەز جلکی خو نه پیچم))^(۳۹).

(۳۵) رواه البخاري .

(۳۶) رواه البخاري .

(۳۷) رواه مسلم .

(۳۸) رواه مسلم .

(۳۹) رواه مسلم .

نه هې يا هاتى كرنى ژ نقيژى وهجكى وي هه لدای يان جلکى وي ^(٤٠).

٦. ((ريزين خو راست بکهن وخو ريز بکهن . نه نه س ديژيت : وئيك ژ

مه ملي خو ب ملي هه قالى خو فه دهیلا , وپى خو ژى ب پى وي فه)) ^(٤١).

٧. ((هه كه قامه ت هات كرنى بو نقيژى هوين نه هين وهوينى له زى دکهن

ودکه نه غار , وهرنى وهوين ب پيا , ئيمانه ت وهوين ئارامى وته ناھى , يا

هوین گه هشتينى نقيژى بکهن , ويا ژ هه وه چووى ته مام بکهن)) ^(٤٢).

٨. ((هه ره ركوعى هه تا تو پشت راست بى د ركوعى دا , پاشى رابه هه تا

تو پشت راست بى ژ پيرقه , پاشى هه ره سو جدى هه تا تو پشت راست بى

دسو جدى دا)) ^(٤٣).

(٤٠) ذكره النووي .

(٤١) رواه البخاري .

(٤٢) متفق عليه .

(٤٣) رواه البخاري .

۹. ((هه که تو چووی سوجدی دهستین خو دانه , وئه نشکیت خو بلند بکه))^(۴۴).

۱۰. ((ئه ز ئیامی هه وه مه نه دهنه دبه راهیکا من دا د رکوع وسوجدا دا))^(۴۵).

۱۱. ((ئیکه م حسابا دگه ل عه بدی دهیته کرن روژا قیامه تی نفیژه , فیجا هه که باشبوو دی هه می کارین وی بو وی باش بن , وهه که نه باش بوو – خراب بوو – دی هه می کارین وی بو وی خراب بن))^(۴۶).

(۴۴) رواه مسلم .

(۴۵) رواه مسلم .

(۴۶) رواه الطبرانی والضياء , وصححه الالباني وغيره بشواهد .

فهربوونا - واجب بوونا - نفیثرا جومعی وجهماعه تی

نفیثرا جومعی وجهماعه تی فهرن ل سهر زه لاما ژبه ر فان به لگین بهین :

۱. خودایی بلند دبیزیت : { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ

الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ

تَعْلَمُونَ } [الجمعة : ۹] .

ئانکو : ئەوی ئه وین باوه ری ب خودی ئینای ودویکه فتنا پیغه مبه ری وی

کری، ئەگەر بانگهلدی ری ل رۆژا ئەینییی بو نفیثری بانگ دا، هوین بو

گوهدانا خوتبی وکرنا نفیثری له زی بکه ن، وکرین وفرۆتنی وهه ر تشته کی

هه وه موژیل بکه ت بهیلن، ئەف کاره یی فهرمان پی ل هه وه هاتییه کرن بو

هه وه چیتره؛ ژ بهر وی خیر وگونه ه ژبیرنا دی گه هته هه وه، ئەگەر هوین

مفایی خو بزنان وی چه ندی بکه ن. وئەف ئایه ته ده لیله کو واجبه مرؤف

بچته نفیثرا ئەینییی وگوهدارییا خوتبی بکه ت.

۲. و پيغهمبەر ﷺ دپيژيت : ((هه ركه سِي سِي جومعا - خودبا - بهيلىت ب سقكاتى كرن ب وي , خودي دي مؤره كي ل سهر دلي وي دهت)) (۴۷).

۳. و پيغهمبەر ﷺ دپيژيت : ((ب راستى من كره دلي خو ئەز فه رمانى ب نقيژي بكم بهيته كرن , پاشى ئەز مالين وان كه سين ناهين و حازر نابن ل نقيژا ئەز مالين وان ل سه روان دا بسوژم)) (۴۸).

۴. و پيغهمبەر ﷺ دپيژيت : ((هه ركه سِي گوھ ل بانگى بيت , پاشى نه هيت , وچ نقيژ بوو نينن ئيلا هه كه هيجه تهك - عذرهك - هه بت)) (۴۹).
ترس , يان نه خوشى .

۵. ((زه لامه كي كوره هاته دهف پيغهمبهرى خودى ﷺ گوت : پيغهمبهرى خودى , من چ سه ركيش نينن من بهن هه تا مزگه فتى , قيجا ژ پيغهمبهرى خودى ﷺ خواست دهستيريى بدهتى , قيجا دهستيري داىي , پاشى دهمى

(۴۷) صحيح , رواه احمد .

(۴۸) رواه البخاري : (۹۱/۳).

(۴۹) صحيح , رواه ابن ماجه .

چووی گازی کری ، گوتی : ئه ری ته گوھ ل بانگی نفیژی هه یه ؟ گوت : به لی . گوت : پا به رسقی بده)) عنه .

6. و (عبدالله کوری مسعود)ی - خودی ژی رازی بیت - دیبژیت : ((هه رکه سی حه ز بکه ت کو سوبه هی بگه هیته خودی وئه وی موسلمان , بلا پاریزگاریی ل فان پینچ نفیژان بکه ت ده می گازی دکه نی , و خودی بو پیغه مبه ری سوننه تین هیدایه تی یین داناین , وئه فه ژ سوننه تین هیدایه تی نه , وهه که هوین نفیژین خو ل مالین خو بکه ن وه کی ئه وی نه هاتی ل مالا خو بکه ن هوین دی سوننه تا پیغه مبه ری خو هیلن , وهه که هوین سوننه تا پیغه مبه ری هوین دی ب سهرداچن , و ب راستی مه ددیت که س ژی پاشقه نه دما ئیلا ئیککی دووری - منافق - با و دووریاتیا وی یا ئاشکرا با , و ب راستی زه لام دهاته نفیژی وئه و دناقهه را دوو زه لاما دا بوو هه تا ئینا با نه دریزا نفیژی دا)) ⁽⁵¹⁾ . یهادی بین الرجلین : پالا خو ددا سه روان .

قه درو قیمه تی نقیژا جومعی وجه ماعه تی

۱. پیغه مبهەر ﷺ دبیژیت : ((هه رکه سی خو بشوت , پاشی بهیته مزگه فتی , پاشی نقیژ کرن هندی خودی بو چه زکری , پاشی گوهداری بی بکهت هه تا ئیام خلاس بییت ژ گوتاری , پاشی نقیژی ل گه ل بکهت , دی گونه هییت وی هینه ژ یبرن دناقهه را قی جومعی و جومعا بهیته دا وب زیده هییا سی روزین دی , وهه رکه سی دهست بکهته بهرکا - بهرا - بی گومان ئه وی ئاخفت)) (۵۲).

۲. و پیغه مبهەر ﷺ دبیژیت : ((هه رکه سی سه ری خو شویشته روزا جومعی سه رشویشتنا جه نابه تی , پاشی بچیت ئه فه ههروه کی حیشره ک کری یه خیر , وهه ر که سی د سه عه تا دووی دا بچیت , ئه فه ههروه کی چیله ک کری یه خیر , وهه ر که سی د سه عه تا سیی دا بچیت , ئه فه ههروه کی بهرانه کی ب شاخ کری یه خیر , وهه ر که سی د سه عه تا چاری دا بچیت , ئه فه ههروه کی مریشکه ک کری یه خیر , وهه ر که سی د سه عه تا پینجی دا بچیت , ئه فه

ههروه کی هیکهك کری یه خیر , قیجا هه که ئیام ده رکه فت مه لائیکهت دی
حازر بن وگوهی خو دهنه زکری)) (۵۳).

۳. و پیغه مبهر ﷺ دیبژیت : ((هه رکه سی نقیژا عه یشا ب جه ماعت بکهت
, ئەفه ههروه کی نیقهك شهقی رابووی , وهه رکه سی نقیژا سپیدی ب
جه ماعت بکهت , ئەفه ههروه کی شهقی هه میی رابووی)) (۵۴).

۴. و پیغه مبهر ﷺ دیبژیت : ((نقیژا زهلامی ب جه ماعت زیده تره ژ نقیژا
وی ل مالا وی و نقیژا وی ل سیکا – بازاری – وی ب بیست وتشتهك پله یا
, ئەوژی هه که ئیک ژ هه وه دهست نقیژگرت باشرین دهستنقیژ پاشی بهیت
مزگهفتی و چ تشت وی نه ده ریخن نقیژ تی نه بیت , چ تشت نه قیت ژ نقیژی
پیقه تر , قیجا نینه ئەو پینگا فه کی بهاقیت ئیلا دی پله کا وی هیته بلند کرن ,
ودی گونه ههك ژ وی هیته دانان , هه تا بهیته د مزگهفتی فه , قیجا هه که چوو
د مزگهفتی فه ئەو بهردهوام یی دنقیژی دا هندی نقیژی ئەو گرتبیت ,
ومه لائیکهت دی دوعا بو ئیک ژ هه وه کهن , هندی ئەو بهردهوام ل جهی خو

(۵۳) رواه مسلم .

(۵۴) رواه مسلم .

بی نقیژ لی کری بمینیت ، ودبیژن : اللهم ارحمه ، اللهم اغفر له ، اللهم تب
علیه ، هندی ئەو نه خوشیی نه گه هینیت ، وهندی ئەو بی دهستنفیژ نه بت ل
جهی خو)) (۵۵).

(۵۵) رواه البخاري ، ومسلم ، واللفظ لمسلم .

دی چاوا نقیژا جومعی کهم دگهل ئادابین وی

۱. دی سهری خو شوم روژا جومعی ، ونینوکین خو برم – کورت کهم –
 و بیهنا خوش ل خو دکهم ، ودی جلکیت پاقر ل بهرخوکه م ، پشتی
 دهستنقیژگرتنی .

۲. ئەز سیرا ناخۆم یان پیشازین خاف – نه که لاندی – و ئەز جگارا ناکیشم
 ، ودی دهقی خو پاقرکه م ب سیواکی یان ب مه عجونا ددانا .

۳. دی دوو رکاعه تا کهم دهمی دچمه د مزگه قتی فه ، خو هه که گوتارخوین
 ل سهر مینه بری ژی بیت ، بجه ئینان بو فهرمانا پیغه مبهری ﷺ دهمی
 دیژیت : ((هه که ئیک ژ هه وه هاته جومعی وگوتارخوین یی گوتاری
 دخوینیت ، بلا دوو رکاعه تا بکه ت وله زی تیدا بکه ت))^(۵۶) . ئانکو : سقک
 بکه ت .

۴. دی روینم بو گوهدارییا گوتاری ژ ئیامی و ئەز نا ئاخفم .

۵. وديء دگه ل ئيامي ب جه ماعت دوو ركاعه تين فه رزا جومعي كه م ,
وئنيه ت دليدا .

۶. وديء چار ركاعه تا سوننه تا پشتي نقيءرا جومعي كه م , يان دوو ركاعه تا
ل مال , وئه و يا بخيرتره وباشتره .

۷. گه لك دانا سه ل و اتال سه ر پيغه مبهري ﷺ دروژا جومعي دا .

۸. ليگه ريانا دو عايي ل روژا جومعي , ژبه ر گوتنا وي ﷺ : ((ب راستي
د روژا جومعي دا سه عه ته ك - ده مه ك- يي هه ي نينه موسلمانه ك بگه هيتي
وئه و پرسيارا خيرئ تيدا ژ خودئ بكه ت ئيلا خودئ دي ده تي)) (۵۷).

نقیژا هه یف غه یرینی وهه تاف غه یرینی , یان نه مانا رونا هیی

۱. ژ کیسی عائیشایی – خودی ژئی رازی بیت – دیبژیت : ((روژ غه یری ل سهر ده می پیغه مبه ری خودی ☐. گازیکه رك هنارت : الصلاة جامعة , پاشی رابوو چار رکوع د دوو رکاعه تان دا کرن وچار سوجه ژی برن))^(۵۸).

۲. ژ کیسی عائیشایی گوت : ((روژ غه یری ل سهر ده می پیغه مبه ری ﷺ فیجا پیغه مبه ر ﷺ رابوو نقیژ ل به راهیکا خه لکی کر و خاندن در یژکر , پاشی چوو رکوعی , و رکوع ژی در یژکر , پاشی سه ری خو راکر , و خاندن در یژکر , به لی کیمر ژ خاندنا وی یا ئیکی , پاشی چوو رکوعی و رکوع در یژکر , به لی کیمر ژ رکاعه تا وی یا ئیکی , پاشی سه ری خو بلند کر , و دوو جارا چوو سوجه دی , پاشی رابوو درکاعه تا دووی ژی دا وه کی یا ئیکی کر , پاشی سلاق کر , و روژیا دیار بووی – کفش بووی – فیجا گوتاره ک بو خه لکی خاند , و گوت : هندی روژ وهه یفن نا غه یرن نه ژبه ر مرنا که سی ونه ژبه ر

ژیانا که سئی , به لکی دوو ئایه تن - نیشانن - ژ ئایه تین خودی نیشا عه بدین خو دکهت , قیجا هه که هه وه ئه فه دیت ب - به زن - هه رن بو نقیژئی (...)).

و دریواته کا دی دا : ((قیجا هه که هه وه ئه فه دیت دو عا ژ خودی بکهن , وته کبیرا بدهن و نقیژا بکهن و خیرا بکهن ... پاشی گوت : ئه ی ئوممه تا موحه ممه دی , که س نینه ب غیره ت تربیت ژ خودی ده می عه بدی وی زنا یی دکهت , یان عه بدا وی زنا یی دکهت , ئه ی ئوممه تا موحه ممه دی , ئه ز ب خودی که م هه که هوین بزنانن یا ئه ز دزانم هوین دی کیم که نن و گه له ک که نه گری , ئه ری ما من نه گه هاند ؟))^(۵۹).

(۵۹) هذه رواية البخاري , ومسلم باختصار من جامع الاصول (ج ۶/۵۶-۱۵۸).

دی جاوا نفیژی ل سهر مری که ی ؟

دی نفیژ کهر ئینیه تا وی ددلی خو دا ئینیت , ودی چار ته کبیراتا – الله اکبر- ده ت .

۱. پشتی ته کبیرا ئیکدی دی بیژیت : ((اعوذ بالله من الشيطان الرجيم)) و ((بسم الله الرحمن الرحيم)) ودی سوره تا فاتیحی خوینیت .

۲. پشتی ته کبیرا دووی دی سه لاواتین ئیبراهیمی بیژیت : ((اللهم صل على محمد , وعلى آل محمد , كما صليت على ابراهيم...)).

۳. پشتی ته کبیرا سیی دی وان دوعا کهت ییت کو هاتین ژ پیغه مبهری ﷺ : ((اللهم اغفر له وارحمه , وعافه واعف عنه , واكرم نزله ووسع مدخله , واغسله بالماء والثلج والبرد , ونقه من الخطايا كما ينقى الثوب الابيض من الدنس , وابدله دارا خيرا من داره , واهلا خيرا من اهله ,

وزوجا خیرا من زوجه , وادخله الجنة , واعده من عذاب القبر ومن
عذاب النار)) (٦٠).

٤. پشتی ته کبیرا چاری دی وان دوعا کهی یین ته بقین , ودی سلاقی
لایی راستی کهی .

شیره تا مرئی , خودایی بلند دیبیت : **كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا
تُؤَفَّفُونَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ
وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ** [ال عمران : ١٨٥].

ئانکو : هه ره نه فسه ک دقیت تام بکه ته مرئی، ب قی چه ندی هه می خه لک
دی زقرنه نک خودایی خو؛ دا ئه و حسیبی د گه ل وان بکه ت. وهه ما خیرین
هه وه ل دویف کریارین هه وه ب تمامی وبی کیاسی ل پوژا پابوونئ دی بو
هه وه ئینه دان، قیجا هه چیبی خودایی وی قه دری وی بگرت ووی ژ ئاگری
رزگار بکه ت و ببه ته به حه شتی ئه و گه هشته وی یا وی قیای. وزینا دنیا بی
هه ما ب تنی خوشیبه کا بهروه خته، قیجا هوین پی نه ئینه خاپان دن.

(٦٠) اخرجه مسلم وغيره .

وشاعر دبئیثیت :

ت——زود للذي لا بد منه فان الموت ميقات العباد

وتب مما جنيت وانت حي وكن متنبها قبل الرقاد

ستندم ان رحلت بغير زاد وتشقى اذ يناديك المنادي

أترضى أن تكون رفيق قوم لهم زاد وأنت بغير زاد؟

ل خ——و زیده که ب——و یا کو هه ر دی هییت

هندی م——ر نه ژفانی هه می عه بدانه

وتوبه بکه ژ وی یاته کری هیشتا تو بیی ساخ

ویی هشیار به ژبهری خهوا دریژ بسه ر ته دا بهییت

دی په شیان بی هه که تو بارکه ی بیی زاده ک

دی نه بیی که کیف خوش بی ده می گازی که ر گازی ته دکه ت

ئه ری دی رازی بی تو هه قالی ملله ته کی بی

ئه وان زاد هه بت وتویی بیی زاد ؟

نقیژا ههردوو چهژنا ل جهی نقیژی (المصلی)

۱. ((پیغه مبهری خودی ﷺ دهر دکهفت روژا چهژنا ره مه زانی و قوربانی بو جهی نقیژی و ئیکه م تشتی دهست پی کر با نقیژ بو)) (۶۱).

۲. پیغه مبهری خودی ﷺ دبیژیت : ((ته کبیرات د نقیژا فیتری - ره مه زانی - دا : حهفتن د یا ئیکه دا , و پینج د یا دوماهی دا , و خاندن پشتی وان ههردوو کایه)) (۶۲).

۳. پیغه مبهری خودی ﷺ : ((فهرمان ل مه کر کو ئه م دهر که قین د نقیژا فیتری و قوربانی دا - کچین د ناقبه را شوپکرنی و نه شوپکرنی دا - و ئه وین که قتیله د خوینی دا , و بیئت خودان پهری , به لی هندی ئه وین خودان خوینن دی ژ نقیژی دویر که قن , و دی بهری خو ده نه خیری و دو عایین موسلمانا ,

(۶۱) رواه البخاري .

(۶۲) حسن , رواه ابو داود .

من گوت : ئە ی پیغه مبه ری خودی , هه که ئیک ژ مه کراس یان جلك نه بن ؟ گوت : بلا جلکیت خوشکا خو بکه تی (((٦٣).

مفایین ژ قی حه دیسی دهینه وه رگرتن :

١. نقیژا هه ردوو چه ژنا دوو رکاعه تن : د رکاعه تا ئیکى دا ول دهستیکی , نقیژکه ر دى حه فت ته کبیرا دهت , وپینج ته کبیرا ل دهستیکا رکاعه تا دووی , پاشی دى ئیام فاتیحى وسوره ته کى خونیت , ونقیژین هه ردوو چه ژنا ب جه ماعت دهینه کرن .

٢. نقیژین چه ژنى دى ل جهی نقیژى (المصلی) هینه کرن , ئە وژى جهه کى نیزیکی مه دینى یه , پیغه مبه ر ﷺ دهردکه فت بو ویری , بو کرنا نقیژین هه ردوو چه ژنا , وزاروک وژنک وکچین جحیل وگه نج دهردکه فتن , هه تا ژنکین هیجهت - عذر - هه بن کو دخوینى دا بن .

ئیام - حافظ ابن حجر - د (الفتح) دى دیبیریت : ((ویا تیدا هه ی دهردکه فتن بو جهی نقیژى , ونابیت ل مزگه قتی بیت ئیلا بو پیدقییه کى بیت)).

دروست بئنا قوربانی دجه ژنی دا

۱. پیغه مبهری خودی ﷺ دیبژیت : ((ئیکه م کاری مه یی ئەم ئەقروکه پی دەست پیبکهین : دی نقیژی کەین , پاشی دی زقرین دی سەرپرینی (نحر)ی کەین , قیجا هەرکەسی ئەقە کر بی گومان ئەو ل سەر سوننه تا مه کەفت , وهه رکهسی سەرپرینی بکهت ژبهری نقیژی , ئەو گوشته که پیشکیشی مالا خو دکەت , وئەو نه قوربانە (سەرپرە) ب چ رهنگه کی)) (٦٤).

۲. و پیغه مبهری خودی ﷺ دیبژیت : ((ئە ی گەلی خەلکی , ل سەر هەر ماله کی قوربانە ک یی هە ی)) (٦٥).

۳. پیغه مبهری خودی ﷺ دیبژیت : ((هەرکەسی پیچیبیت وقوربانی نه دەت , بلا نیزیکی جهی نقیژا مه نه بیت)) (٦٦).

(٦٤) متفق علیه .

(٦٥) رواه احمد والاربعه , وقواه الحافظ في الفتح .

(٦٦) رواه ابن ماجه , والحاكم , وصححه الالباني في صحيح الجامع .

نقیژا بارانی - داخازا باران بارینی -

۱. ((پیغمبهر ﷺ دهر دکه فت بو جهی نقیژی (المصلی) سی نقیژا بارانی کر , قیجا دوعا کرن وداخازا باران بارینی کر , پاشی بهری خو دا قیبلی , و دوو رکاعت نقیژ کرن , وجلکی خو بهروفاژی کر ویی راستی دانال سه ریی چه پی)) (۶۷) ودرسته نقیژی پیش دوعا بیخی .

۲. و ژ کیسی نه نه سی کوری مالکی - خودی ژی رازی بیت - : ((کو عومه ری کوری خه طابی هه که ل وان بیا هشکه سالی داخازا باران بارینی ب عه بیاسی دکر وگوت : ئە ی خودایی من مه ته وه سول ب ته دکر ب پیغمبهری ته - ده می یی ساخ - ته باران بو مه دهنارت , وئهم ته وه سولی ژته دکه یین ب مامی پیغمبهری ته ﷺ قیجا تو بارانی بو مه بیارینه , دا باران بو وان هییت)) (۶۸).

(۶۷) رواه البخاري .

(۶۸) رواه البخاري .

ئهف هه دیسه به لگه یه ل سه ر هندی کو موسلمانا ته وه سول ب
 پیغه مبهری دکرن ﷺ دده می ئه و یی ساخ و ل ژیانئ داخازا دوعا ژئ دکر
 بو وان بکه ت بو هاتنا خارا بارانی , قیجا به رهف خودایی بلند قه چووی ,
 هیدی دوعا ژوی داخاز نه کرن , به لکو داخاز ژ عه بیاسی کرن مامئ
 پیغه مبهری ﷺ وئه و یی ساخ و ل ژیانئ بوو , قیجا عه باس رابوو دوعا بو
 وان ژ خودئ کرن .

هشیاری دهربازبوونا ل به راهیکا نقیژکهری به

پیغمبه ری خودی ﷺ دیبژیت : ((هه که ئەقی ل به راهیکا نقیژکهری را دهرباز دبت بزانت کا چ ل سه روی هه یه دا ئەو چلا راوه ستت , خیرتره بو کو ئەو دهرباز بت ل بهر دهستی وی)) .

(ابو النضر) دیبژیت : ئەز نزانم گوت چل روژ یان چل هه یف یان سال^(٦٩) ویا د ریوایه تا ئیین خوزیمه ی دا یا هاتی : (چل پاییزن) وئیین حه جهره صه حیج دکه ت .

ئەف حه دیسه به لگه یه ل سه ر هندی کو دهربازبوون دناقبه را دهستین نقیژکهری را د جهی سوجدا وی دا گونه هه ک وهه ره شه کا دژوار بو هه یه , هه که ئەقی دهرباز دبت بزانت چه ند گونه ه ل سه ره ئەو دا چل سالا راوه ستت , وهه که دهرباز بت دویر ژ جهی سوجدا وی چ ل سه روی نینه

(٦٩) رواه البخاري في باب : اثم المار بين يدي المصلي , الجزء الاول .

ل دویف تیگه هشتنا حه دیسا کو ده قئی وی ل سهر جهی دانانا دهستی
نقیژ کهری یه ل ده می سوجدی.

ول سهر نقیژ کهری هه یه نه و سوتره کی - بهر به سته کی - دانیت به راهیکا
خو , دا نه وی دهر باز دبت ئاگه هدار بت , وهشیار بت ژ دهر باز بوونا د
به راهیکا وی را , ژ بهر گوتنا وی ﷺ : ((هه که ئیک ژ هه وه نقیژ کر ل بهر
تشته کی کو بیاریزیت ژ خه لکی , قیجا هه که ئیکی قیا دهر ده ستین وی را
دهر باز بت , بلا وی پال بدهت ژ سینگی وی , قیجا هه که نه رازی بوو بلا
شهری وی بکهت , چونکی نه و شه یطانه)) (۷۰).

وئه ف حه دیسا دروست یا بوخاری فه گوهاستی , نه واکو تیدا هشیاری
ددهت ژ دهر باز بوونا دناقبه را ده ستین نقیژ کهری دا مزگه فتا حه رام و مزگه فتا
پیغه مبهری زی ﷺ ب خو فه دگریت ژ بهر گستگی ریا وی و چونکی
پیغه مبهری ﷺ ده می ئه ف حه دیسه گوتی ل مه که هئی بو یان ل مه دینی ,
وبه لگه ل سهر قئی چه ندی ئه فه نه:

۱. بوخاری به حس دکه ت^(۷۱): کو ((ئین عومهری ئه وی ل بهر دهستی ویرال ته حیاتی دا ول که عبی دهرباز بووی زفراند وگوت: وهه که نه رازی بوو ئیلا تو شهرئ وی بکه ی شهرئ وی بکه)).

ئیمامی الحافظ د (الفتح) سی دا دیبیت : ((وتایهت کرنا که عبی ب گوتنی ژبه ر هندی یه دا نه هیته هزرکن کو دهرباز بوون ل ویری دی هیته ژیرن ولیبورین چونکی جهی پال دان و ته نگاچی یه , وشینواری مه به حس ژئ کری یا هاتی (ئه وژی زفراندنا ئین عومهری بو وی یی دهرباز بووی) ب به حس کرنا که عبی تیدا شیخی بوخاری د پرتوکا (الصلاة) دا یا ئه بی نه عیم)).

۲. وهندی ئه و حه دیسا ئه بو داودی فه گوهاستی د سونه نین خو دا نه دروستن ژبه ره بوونا نه دیارا (مجهول) ا تیدا , وئه فه دهقی وی یه: حدثنا احمد بن حنبل : حدثنا سفیان بن عیینة , حدثني كثير بن كثير بن المطلب بن ابي وداعة عن بعض أهله عن جده : ((کو وی پیغه مبهری ﷺ دیتیه نفیژ دکر ل لایئ دهرگه هی (بني سهم) وخه لك د بهر دهستی وی را دهرباز دبوون

(۷۱) (ج ۱/ص ۱۲۹), (باب: یرد المصلي من مر بین یدیه)

, و چ سوتره دناقبه را وان دا نه بوون)). سوفیان دبیثیت : دناقبه را وی و
که عیبی دا چ سوتره نه بوون .

سوفیان دبیثیت : ئیبن جورهیج بو مه فه گوهاست گوت : که تیری بو مه
دگوت ژ کیسی بابی خو , گوت : من پرسیار ژئ کر , فیجا دگوت : من ژ
بابی خو گوھ لی نه بوویه , به لکو ژ کیسی هنده ک که سوکارین خو ژ باپیری
من .

ئیامی الحافظ د (الفتح) سی دا دبیثیت : ((معلول)) ه .

۳. ویا د بوخاری دا هاتی^(۷۲) . ژ کیسی بابی (جحیفة) گوت : ((فیجا
پیغه مبه ری خودی ﷺ ل هاجری دهر که فت ونقیژ ل به طحایی کر ل مه که هی
یا نیقرو وئیقاری دوو رکاعت , ول ناف دهستین خو دا رمه ک
چکلاند)) داره که سه ری وی ئاسنه کی پیقه .

و ب کورتی : دهر باز بوون د جهی سوجدا نقیژ که ری را حه رامه , وگونه ه
وهه ره شه یا تیدا هه که سوتره ک ل به راهیکا خو دانا بت , فیجا چ ل حه ره می

(۷۲) (باب : السترة بمكة وغيرها).

بت ، یان ل غهیری وی ، ژبه ر وان هه دیسین دروستین دهرباز بووی ، و
دبیت هندهك جارا دروست بیت بو مروقی نه چار (مضطر) ل ده می قه ره بالغ
وته نگافییه کا دژوار هه بت .

روژی و مفايین وی

خودايی بلند دبیژیت : { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا

كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ } [البقرة : ۱۸۳].

ئانكو : گهلی ئهوین باوه ری ب خودی و پیغه مبه ری وی ئینای و کار ب شریعه تی وی کری، خودی پوژی ل سهر هه وه نفیسیه کانئ چاوال سهر ملله تین به ری هه وه نفیسی بوو؛ دا به لکی هوین ته قوا خودايی خو بکه ن، و ب گوه داری و په رستنا وی ب تنی- په رژانه کی بکه نه د ناقبه را خو وگوه هان دا.

و پیغه مبه ری خودی ﷺ دبیژیت : ((روژی په رژانه)) (۷۳) , پاراستنه ژ ئاگری.

بزانه ئه ی برایی موسلمان کو روژی په رستنه وگه له ک مفايین خو هه نه ژوان:

(۷۳) متفق علیه .

۱. روژى دېتته ئەگەرئ بېھن قەدانا ئاميرئ ھەرس كرنئ و گەدەى ژ
 نەخوشيا كاركرنا وئ يا بەردەوام , وتشتين زيده دھاقيژت , وجەستەى ب
 ھيزدكەت , وھەروەسا ب مفايە بو گەلەك نەخوشيا .

و روژى بېھن قەدانە بو جگاركيشا ژ كيئانا جگارا , وھاريكارە بو وان
 ل سەر ھيلانا وئ .

۲. روژى پاقرنە بو نەفسئ و فيركرنا وئ يە ل سەر خيئرئ و ريكخستنئ
 وگوھداريئ ويھن فرەھيئ .

۳. مروقي روژيگر ھەست ب يە كسانئ دكەت دناقبەرا برايېن خو يئ
 روژيگردا , قيجا ب روژى دبت دگەل وان وفتارئ دكەت دگەل وان ,
 وھەست ب ئيكرتتا موسلمانا يا گشتى دكەت , وھەست ب برسى دكەت ,
 قيجا دكەقېتتە خەما برايېن خو برسى وپيدقى .

۴. يېغەمبەرى ﷺ دېئزيت :

أ. ((هه رکه سی ره مه زانی ب روژی بت باوه ری پی هه بت و بخو بخیر ب هه ژمیریت , گونه هیئت وی یین ژبه ری هنگی دی ژئی چن))^(۷۴).

ب. ((هه رکه سی ره مه زانی ب روژی بت , ول دیف شه شا ژ شه والی بگرت نه فه ههروه کی سالی هه میی ب روژی))^(۷۵).

ج. ((هه رکه سی ره مه زانی رابت نقیژین شه قی ب باوه ری و بخو بخیر ب هه ژمیریت , گونه هیئت وی یین ژبه ری هنگی دی ژئی چن))^(۷۶). مه ره م پی :
نقیژین ته راویحانه .

(۷۴) متفق علیه .

(۷۵) رواه مسلم .

(۷۶) متفق علیه .

تھرکی ته د رهمه زانی دا

بزانه - ئە ی برایی موسلمان - کۆ خودی روژی ل سەر مه فەرز کری نه دا
 ئەم پەرستنا وی پی بکهین , ودا کۆ روژیا ته یا قه بویل کری ومفادار بت ,
 فان کارین ل خواری بکه :

۱. پاریزگاریی ل نھیژی بکه : چونکی گه له ك ژ روژی گرا نھیژا پشت
 گو ه قه دهافیژن , وئه و ستوینا دینی یه , وهیلانا وی ژ کوفری یه .

۲. خودان ره وشته کی جوان به , وهشیاری کوفری به و خه بهر گوتنا دینی
 , وسه ره ده ریا خراب دگه ل خه لکی , ب هیجه تا روژیا خو , چونکی روژی
 نه فسی پاقر دکهت , وره وشتی خراب ناکهت , وکوفرکن مروقی موسلمان
 ژدینی دهر دئیخیت .

۳. نه ئاخقه ب ئاخفتنه کا کریت خو هه که ب یاری و پیکه نین ژ ی بیت
 چونکی دی روژیا ته به رزه بیت , وگوھی خو بده گوتنا وی بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ : ((هه که روژا
 روژیا ئیک ژ هه وه بت بلا وی روژی نه گوتنیت کریت بیژیت ونه که ته قیری

وهه وار , قیجا هه که خه بهر گوتنی یان شه ری وی کر بلا بیژیت : ئەز ب روژی مه , ئەز ب روژی مه))^(۷۷). لا یرفت : گوتنه ک کریت نه بیژت .

۴. مفای ژ روژیا خو وه رگره بو هیلانا جگارا ئەوا کو دبیته ئە گه ری په نجه شیرئ وبرینا (قرحة), وهه ول بده کو خودان ئیراده کا ب هیز بی کو شه قئ بهیلی کا چاوا ته ب روژ هیلان , قیجا دی ساخله می ومالی ته هیته پاراستن .

۵. مه زاختنا زیده (ئیسراف) سی نه که د خوارنی دال ده می فتاری , قیجا مفای روژی هه می بهرزه بیت , وزه ره ر وزیان بگه هیته ساخله میا ته .

۶. نه چه بو سینه مایا وته له قزیونا دا تو وی تشتی نه بینی یی ره وشتی خراب دکهت , وهه قدژ بت دگه ل روژی گرتنی .

(۷۷) متفق علیه .

۷. گەلەك نەمىنە ھىشار قىجا پاشىف ونقىزا سپىدى ژ دەست تە بچن , ئىمانەت كارى خۆ ل سپىدەھيا زوى بگە , پىغەمبەر ﷺ دىئىت : ((ئەى خودايى من بەرەكەتى بو ئومەتا من بگە د سپىدەھياندا))^(۷۸).

۸. گەلەك خىر و صەدەقا بگە ل سەر نىزىك و كەس و كارىن خۆ يىن پىدقى , وسەرەدانا مروقىن خۆ بگە , وئاشتونى (صولحى) دگەل ھەقرا بگە.

۹. گەلەك زكرى خودى بگە , وخاندنا قورئانى و گوھداريا وى , وھزرکن د رامانا وى دا , وكارى پى بگە , وھەرە بو مزگەفتا دا تە گوھل وانىت ب مفا بىت , وئىعتىكاف ل دوماھيا رەمەزانى ل مزگەفتى سوننەتە .

۱۰. نامەكى (نامىلكەكى) ل دەربارەى روژىي بخۆينە وژبلى وى ژى دا توئە حكامىن وى بزانى , دا بزانى كو خارن و قەخارن ب ژىيركرنى روژى پى ناكەقىت , و كو جەناھەت ب شەف نەرىگرە بو روژىي , ھەر چەندە يا پىدقى ئەوہ كو مروفل سەر خۆ راکەت بو طەھارەتى ونقىزى .

(۷۸) صحیح , رواه احمد , والترمذى .

۱۱. پاريزگارِيِيَن ل رُوژِيَا رَهْمَه زَانِيَن بَكِه , وَ زَارُوكِيَن خُو فَيْرِي رُوژِيَا بَكِه كِه نَكِي بَشِيَن , وَهشِيَارِي خَارْنَا رُوژِيِيَن بِي بِي هِيَجَهْت (عَدْر), چُونَكِي هِهْرَكِه سِي رُوژِيِيَه كِي بَتْنِي ب مَهْبَه سْت (عَمْدَا), بَخُوْت , ئَهْفَه قَه زَاكِرْن وَتَه وَبِه كِرْن ل سَهْرَه.

وَهْرَكِه سِي دَكَل هِه فَرِيْنَا خُو جُووت بَت (جَمَاع) سِي بَكِه ت , دِنَا ف رُوژِيَا رَهْمَه زَانِيَن دَا كِه فَارَهْت ل سَهْر وِي يَه ب تَه رَتِيَب^(۷۹).

۱۲. هَشِيَارَبِه - ئَه ي بَرَايِي مَوْسَلْمَان - خَارْنَا د رَهْمَه زَانِيَن دَا بَه , وَ هَشِيَارِي دِيَارَكِرْن وَئَاشَكِرَاكِرْنِي بَه ل بَه رَامْبَهْرِي خَه لَكِي , چُونَكِي خَارْن جَه سَارَهْت (جُورْئَهْت) دَانَه ل سَهْر خُودِي , وَ سَقَاكَاتِي پِيَكِرْنَه ب ئِيسَلَامِي وَبِي شَهْرَمِي وَرُووي قَايَمِي يَه دِنَا ف خَه لَكِي دَا , وَ بَزَانَه هِهْرَكِه سِي ب رُوژِي نَه بِيْت چَه ژْن ژِي بُو نِيَنَه , چُونَكِي چَه ژْن كِه يَفَه كَا مَه زَنَه ب تَه مَام كِرْنَا رُوژِيِيَن وَ قَه بُو يِل كِرْنَا عِيْبَادَه تِي .

(۷۹) كِه فَارَهْت : ئَه وُژِي ئَا زَاكِرْنَا گَهْرَدَه نَه كِي يَه , هِهْرَكِه سِي ب دَه سْت نَه كِه فَيْت دِي دُو وَه يَقَا ل دِي ف ئِيَك ب رُوژِي بَت , وَهْرَكِه سِي نَه شِيْت دِي خَارْنَا شِيْسْت (۶۰) مَسْكِيْنَا دَهْت .

پېزانين دهر باره ي حه ج و عومرئ

۱. خودايى بلند دېئزيت : {وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ} [ال عمران : ۹۷].

ئانكو : د قى به يتى دا نيشانين ئاشكه را هه نه كو ئه و ژ ئا فاكرا ئىبراهيميه، ژ وان: جهى ئىبراهيمى كو ئه و كه قره يى ئه و ل سهر رادوه ستا ده مى وى و كورئ وى ئيساعىلى ئا فاهيى كه عبي بلند دكر، و هه چيى بچته د وى به يتى فه ئه وى ئه مينه كه س نه خو شيبى نا گه هينتى. و خودئ ل سهر مروقى شيان هه بن ل هه چى جهى ئه و لئ بت قه سترنا قى مالى فه ركريبه بو كرنا حه جى. و هه چيى باوره يى ب فه ربوونا حه جى نه ئينت ئه و كافره، و خودئ يى ده وله مهنده چو مننه ت ب وى و حه جا وى و كارئ وى نينه.

۲. و پيغهمبەر ﷺ ديبژيت : ((عومره بۆ عومري كه فاره ته بۆ يا دناقبه را وان دا وحه جا مه برور^(۸۰) چ جزا وپاداشت بۆ نينن به حهشت تي نه بيت^(۸۱) .

۳. و پيغهمبەر ﷺ ديبژيت : ((هه ر كه سي حه جي بكه ت وگوتني ت كريت نه بيژت وبي ئه مريا خودي نه كه ت دي زقرت ژ گونه هيت خو هه روه كي وي رۆژا ژ ده يكا خو بۆي^(۸۲) .

۴. و پيغهمبەر ﷺ ديبژيت : ((مه ناسكين خو ييت حه جي ژ من وه رگرن^(۸۳) .

۵. له زي بكه ل فهرزا حه جي ل ده مي ته مال هه بت تيرا چوون وه اتنا ته بكه ت , و چ عيبره ت بۆ وان مه زاختنا نينه يين پشتي حه جي وه ك ديارى وشرينا هيا وژبلى وان , چونكى خودي چ هيجه تا تيدا قه بويل ناكه ت , فيجا بزاقى وله زي بكه بۆ حه جي ژبه ري تو نه ساخ ببى , يان هه ژار ببى , يان تو

(۸۰) الحج المبرور : نه وه يال سهر ريكا پيغهمبهرى و ج گونه هه وبي ئه مري تيدا نه بن .

(۸۱) متفق عليه .

(۸۲) متفق عليه .

(۸۳) رواه مسلم .

بمرى گونه هکار , چونكى حه ج روکنه که ژ روکنیت ئیسلامی , گه له ك مفايین مه زن هه نه ل دونیا و ئاخره تی .

۶. پیدقی یه ئه و مالی تو دمه زیخی بو عومری و حه جی ماله کی حه لال بت هه تا خودی وان قه بویل بکه ت .

۷. حه رامه سه فه را ژنکی بو حه جی و ژبلی وی ئیلا مه حره مه کی وی دگه ل بت , ژبه ر گوتنا وی ﷺ: ((و ژنك سه فه ری ناکه ت ئیلا مه حره مه کی وی دگه ل بت)) (۸۴).

۸. ئاشتبوونی دگه ل هه قرك و دوژمنی خو بکه , و قه ری خو ئه دا بکه , و وه صیه تی ل خیزانا خو بکه کو زیده مه زاختنی نه که ن د جوانکاریی دا و ترومبیلدا و شریناهیا دا و سه رژیكرنی دا و ژبلی وان , ژبه ر گوتنا خودایی بلند: **{وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا}** [الاعراف: ۳۱].

ئانکو : و ذ تشتی ئاقدی خودی دایه هه وه هه وین بخوون و ظه خوون , و د وی ضه ندی دا دناطنجی بن و تی ل توخویان نه دانن .

۹. حەج كُونگره يه كِي مه زني موسلمانايه , دا ئيك و دوو بناسن و حەش ئيك بكن , وهاريكاريا ئيك بكن ل سەر چاره سەركرنا ئاريشين خو , و دا مفاي بو خو ژي بينن ل دين و دونيادا .

۱۰. وگه لك گرنگه كو تو زال بي ل سەر چاره سەركرنا ئاريشين خو ب داخاكرنا هاريكاريي ژ خودي بتني , ودوعا كرن ژوي ژبلي غهيري وي .
 ژبه ر گوتنا خودايي بلند : **{ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا }** [الجن :
 .[۲۰]

ئانكو : تو -ئەي موحة ممة د- بيذة كافران: هەما ئەز ئەرستنا خودايي خو ب تني دكەم , و ئەز د ئەرستني دا ضو شريكان بو وي ضي ناكەم .

۱۱. دروسته عومره كرن دهر دهمه كي دا , به لي د هه يفا ره مه زاني دا باشته , ژبه ر گوتنا وي **ﷺ**: ((به رامبه ر حه جه كي يه))^(۸۵).

(۸۵) متفق عليه .

۱۲. نھیژ کرن د مزگه فتا که عیبی قه ب خیرتره ژ سه د هزار نھیژا ژ یین غه یری وی ، ژ بهر گوتنا وی ﷺ: ((نھیژ کرن ل مزگه فتا من ب خیرتره ژ هزارا ژ یین ژبلی وی ژ مزگه فتا ، مزگه فتا که عیبی تی نه بت))^(۸۶).

و ژ بهر گوتنا وی ﷺ: ((و نھیژ کرن ل مزگه فتا حه رام ، باشتره و ب خیرتره ژ نھیژا ل مزگه فتا من ب سه د نھیژا))^(۸۷).

$$۱۰۰۰ * ۱۰۰ = ۱۰۰'۰۰۰ \text{ سه د هزار نھیژا .}$$

۱۳. ئیمانته تو حه جا (التمتع) بکه ی ، نه وژی عومره کر نه وپاشی ژ ئیحراما ده رکه فی ، پاشی حه جی ، ژ بهر گوتنا وی ﷺ: ((ئه ی بنه مالا موحه ممه دی ، هه رکه سی ژ هه وه حه جی بکه ت ، بلا ئینیه تا عومری بینت د حه جا خو دا))^(۸۸).

(۸۶) رواه مسلم .

(۸۷) صحیح ، رواه احمد .

(۸۸) رواه ابن حبان ، و صححه الالبانی .

کارین عومری

۱. ئیحرام : جلکین ئیحرامی بکه بهرخۆ ل دهف میقاتی^(۸۹). و بیژه: ((لبیک اللهم بعمرة)) , ودهنگی خو بلند بکه ب ته لیبی: لبیک اللهم لبیک.
۲. طه و اف : هه که تو گه هشتی یه مه که هی , هه ره بو حه ره می , و طه و افی ل دور که عبی بکه حه فت جارا , دهستیکی ل دهف بهری رهش , و دی بیژی : ((باسم الله , والله اکبر)) و ماچی بکه هه که د شیان دا بت , یان ژی ئاماژی بی بده ب دهستی راستی , و روکنی (یهمانی) قه ماله (مسح) بکه ب دهستی خو بی راستی هه می جارا هه که د شیان دا بت بی ماچ کرن و ئاماژه دان , و دناقبه را هه ردوو روکنا دا بیژه : ((رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)) البقرة: ۲۰۱.

(۸۹) میقاتی ئه هلی شامی - الجحفة - (رابخ)ه , و بی ئه هلی نه جدی (قرن المنازل)ه , و بی ئه هلی یه مه نی (یللم)ه , و بی ئه هلی مه دینی (ذو الحلیفه) سه , و دبیژنی : (أبیار علی), و بی ئه هلی عیراقی (ذات عرق)ه و بی دویری را بچیت .

پاشی دوو رکاعه تا ل پشت مه قامی ئیبراهیمی بکه ، وسوره تا
(الکافرون) بخوینه د رکاعه تا ئیکئی دا و (الاخلاص) د یا دووی دا .

۳. سه عی : ب سه رکعه فه بو صه فایئ ، وبه ری خو بدیه قییلی وده ستین خو
بلند که بو ته سمانا و بیژه : ((**إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ**)) البقرة : ۱۵۸ .

دهست پی بکه ژ وی یا خودی پی دهست پی کری ، وسی جارا بیژه :
((الله اکبر)) بی ئامارهدان و بیژه : ((لا اله الا الله وحده لا شریک له ، له
المملک وله الحمد ، وهو علی کل شیء قدير ، لا اله الا الله وحده ، انجز
وعده ، ونصر عبده ، وهزم الاحزاب وحده)) . سی جارا ، دووباره بکه ل
دهف صه فایئ ومهروایی دگهل دوعا .

ب ریقه هه ره دناقههرا صه فا ومهروایی دا ، دناقههرا ههردوو میلین
(گلوپین) که سک دا بله ز هه ره .

سه عی ههفت جارن ، چوون ب جاره کی دهیته هژمارتن وهاتن ب
جاره کی .

۴. سهري خۆ هه ميب ب تراشه , يان كورت بكه , وژنك دى پيچه كى ژ
پرچا خۆ ژيڤه كه ن .

كارين حه جى (۹۰).

ئىحرام , مانال ميناى , راوه ستيان ل عه ره فى , مانا ب شه ف ل موزده ليفى , هاقتنا (رمى) بهر كا , سه ر ژيكرن , و تراشين , وطه و اف , سه عى , مانا ب شه ف ل ميناى ل روژين چه ژنى .

۱. جلكين خو ييت ئىحرامى بكه بهر خو ل روژا هه شتى ژ زولحيجى ل مه كه ھى , ويژه : ((لبيك اللهم حجة)) وهه ره بو ميناى و ب شه ف بمينه ل ويرى , وهه ر پينج نقيزيت خو كورت بكه (قصرا), ودى نقيزا نيقرو ويقارى وعه يشا دوو ركاعه تا كه ي , ودى نقيزا مه غره ب سى ركاعه تا كه ي , وسپيدى دى دوو ركاعه تا كه ي ل ده مين وان .

۲. هه ره بو عه ره فى روژا نه ھى پشتى روژه لاتنى , ونقيزا نيقرو ويقارى كورت بكه , وكومكرنا پيش وه خت (جمع تقديم) ب بانگه كى و دوو قامه تا

(۹۰) حه جا ته مه توع : نه وه تو ئىحراما گريده ي بو عومرى ده ه يقين حه جى دا , پاشى خو حه لال كرن ژ ئىحراما , پاشى ئىحراما گريدان بو حه جى د روژا هه شتى زولحيجى دا , وئه فه يه يا ب ساناھى تر وباشتره , وئه فه يه يا پيغه مبه رى سلاف لى بن فه رمان بى ل هه فالين خو كرى بو وى بى ئينيه تا حه جا (مفرد) يان حه جا (قارن) ئيناي , فيجا گوت : ((فيجا هه ركه سى ژ هه وه (حيوان) دگه ل خو نه ئيناي , بلا خو حه لال بكه ت وئينيه تا عومرى بينت)) رواه مسلم .

بی کرنا سوننه تا , و پشت راسته کو تو بی دعه رفی دا دناق سنوری وی
 دا بی روژی وته لیبی بدهی ودوعا ژ خودی بتنی بکه ی , چونکی راهستان
 ل عه رفی روکنه کی سه ره کی یه .

۳. ژ عه رفی وه ره خاری پشتی مه غره ب هیمنی وئارامی بو موزده لیفی
 , ونقیژا مه غره ب وعه شاب ب کومکرنا پاش وهخت و کورت کرن بکه و وی
 شه فی بمینه ل وی ری دا تو نقیژا سپیدی بکه ی و زکری خودی بکه ی ل دهف
 (مشعر الحرام) , وده ستیریا هه ی بو مروقی لاواز کو بچن پشتی نیقا شه فی.

۴. ژ موزده لیفی ده رکه فه ژ بهری روزه لاتنی بو مینایی روژا چه ژنی,
 وحه فت بهرکین بچویک پاڤیژه (جمرة الکبری) و دگه ل بیژه : ((الله
 اکبر)) پشتی روزه لاتنی وخو هه که شه فی ژی بت هه که زانا بت ب که فتنا
 وی دهاڤینتی (المرمی) دا, وهه که نه که قبت دڤیت بهیته دووباره کرن .

۵. سه ری خو سه رژی که و که قل بکه ل مینایی یان ل مه که هی , روژین
 چه ژنی , و ژی بخو وژی بده هه ژارا , هه که ته حه فی وی نه بت سی روژا
 ل حه جی ب روژی به وحه فتا ژی هه که تو د زڤری بو ناف کهس و کارین

خو ، و ژنك وه كى زه لامي يه سه رژی كرن يان روژی ل سه ر پیدقی يه ،
وئەقە بو حەجا ژ جورى تەمەتووعە (التمتع)، و يى (قارن) پیدقی يه (وجوبا).

۶. سه رى خو ب تراشه يان هەمىي كورت بکه ، و تراشين باشته ر ، پاشى
جلکين خو بکه به رخوه ، وهه مى تشت دى بو تە دروست بن ژنك تى نەبت.

۷. ب زقره بو مەكە هى و حەفت جارا طه وافی بکه ، وسە عىي بکه دناقبه را
صه فا و مه روايى دا حەفت جارا (چوون ب جاره كى يه وهاتن ب جاره كى
يه)، و دى ژنكا تە ژى بو تە دروست دروست بت پشتى كو ئه و بو تە حەرام
بووى ، و دشىت طه وافی گىرو بکەت هەتا دوماهيك روژين چه ژنى .

۸. ب زقره بو مينا يى ل روژين چه ژنى ، و پیدقی يه وى شه قى ل و يرى بى
، و بهرکا ب هاقىژه هەرسى جه مه راتا (الجمرات)، هەمى روژا پشتى نىقرو ل
دەستپىكى يا بچويك ، و خو هەكە هەتا شه قى ژى بت ، ب حەفت بهرکا بو
هەر جه مپره كى ، و دگەل هەر هاقىتنه كى بيژه : ((الله اكبر))، د روژا دووى
وسىي بو وى يى له زى بکەت ، و يا چارى بو وى يى خو گىرو بکەت ،
وسوننه تە راوهستان پشتى هاقىتنا بچويك و ناقنجى بو دوعا كرنى دگەل بلند
كرنا دهستان ، و دروسته وه كالهت كرن ب هاقىتنا بهرکا ژ پيش ژنكا ونه خو شا

وزاروکا ولاوازا فه , ودروسته گیروکرنا هاقیتتی بو روژا دووی و سیی هه که نه چار بن (ضرورة)بت.

۹. طه و افا خاتر خاستنی واجبہ , وسه فه رکن پشتی طه و افی ئیکسه ره , و دی سه ره ک واجب بت هه که طه و افا خاتر خاستنی هیلا , یان هاقیتنا بهرکا هیلا , یان ب شهف نه مال مینایی .

ژ ئادايين حه ج و عومرى

۱. بلا حه جا ته ب دلسوزى وئىخلاص بو خودى بت ويژه : ئه ي خودايى من ئه ف حه ج نه رويمه تى ونه ناقوده نكى تيدا بت .
۲. دگه ل ئه هلى چاكيى به وخزمه تا وان بكه , وته حه ملا نه خوشيا جيرانى خو بكه .
۳. هشياري كيشانا جگارا وكرينا وان به , چونكى حه رامه وزه ره رى دگه هينته له شى وجيرانى ومالى , و بى ئه مريا خودايى بلند يا تيدا .
۴. سيواكى دگه ل نقيژا بكاربينه , ودياريا ژ ويړى وه رگره دگه ل ئا قا زه م زه مى وقه سپا , چونكى ب پاستى حه ديسين دروست د ده رباره ي خير و به ره كه تا وي دا يين هاتين .
۵. هشياري ده ست دانا ژنكا به , و سه حكرن وبه ريخودانا وان به , و ژنكين خو ژى پياريزه ژ زه لاما .

۶. د سه ر ستۆیین نقیژکه را دا ده رباز نه به دا تو نه خوشیی بو وان دروست نه که ی , ول نیزیکترین جهـ روینه خاری .

۷. هشیاری ده رباز بوونا دناقبه را به رده ستین نقیژکه را به هه تا ل هه ردوو حه ره ما ژ ی بت , چونکی ئەو ژ کاری شهیطانی یه .

۸. بهین فرهـ د نقیژا خو دا و نقیژا خو ل بهر به ربه سته کی (سوتره کی) بکه (وهك دیواری , یان پشتا زه لامه کی , یان چانته کی), و به سی نقیژکه رایه سوترا وان ئیامی وان بت .

۹. یی نه رم به دگه ل وان یین ل ده ورو به رین خو , د ده می طه وافی و سه عیی دا , وهافیتنا بهرکا دا , وماچ کرنی دا , چونکی ئەفه ژ وی نه رماتیا داخا زکری یه .

۱۰. هشیاری دوعا کرنا ژبلی خودی به ژ مرییان , چونکی ئەفه ژ شرکی یه یا کو حه ج وکاری مروقی پویچ دکه ت , خودایی بلند دیبژیت : { لَیْن

أَشْرَكَتَ لِيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ } [الزمر: ۶۵].

ئانكو : ئەگەر تو شريكه كى بو خودى بدانى كارى ته دى پويچ بت، وتو
دى ژوان بى يېن تى دچن ودنيا وئاخره تا خوب زيان ددهن؛ چونكى دگل
شركى چو كارين چاك قه بويل نابن.

ژ ئادايَين مزگه فتا پيَغه مبهري

۱. هه كه تو چووويه دمزگه فتى فه پيَئى خوَيى راستى پاقيَزه , ويَيزه : ((باسم الله والسلام على رسول الله , اللهم افتح لي ابواب رحمتك)).
۲. دوو ركاعهت (تحية المسجد) بكه , وسلاقى پيَغه مبهري ﷺ بكه , ويَيزه : ((السلام عليك يا رسول الله , السلام عليك يا أبا بكر, السلام عليك يا عمر), پاشى بهرى خوْ بده قيبلى ل ده مئى دو عاكرنى , و ل بيراته بت گوتنا وى ﷺ : ((هه كه ته داخازيهك هه بت داخازيئ ژ خودئ بكه , وهه كه ته داخازا هاريكاريئ كر داخازا هاريكاريئ ژ خودئ بكه))^(۹۱).
۳. سه ره دانا مزگه فتا پيَغه مبهري ﷺ وسلاق كرنا ل سه ر وى سوننه ته (مستحبة), و دروست بوونا چه جئى ل سه ر وئ نه راوه ستيايه , وچ وه ختئين ديار كرى بو نينه .

(۹۱) رواه الترمذى , وقال : حسن صحيح .

۴. هشیاری دهست دان وماچ کرنا په نجه را به و ژبلی وی ژی چونکی نه و بیدعه یه .

۵. زقرین بو پشتی ل دهمی چوونی ل مزگه فتی بیدعه یه , و چ به لگه ل سه ر نینه .

۶. گه له ك سلافا بده ل سه ر پیغه مبه ری ﷺ ژبه ر گوتنا وی ﷺ : ((هه ركه سی سلافا کئی بتنی بده ته ل سه ر من , دی خودی دهه سلافا ده ته سه ر وی)) (۹۲).

۷. سوننه ته (مستحبه), سه ره دانا گورستانا به قیعی وشه هیدین ئو خودی , ژبلی هه ر حه فت مزگه فتا .

۸. سه فه ر کرن بو مه دینی دی ب ئینی تا سه ره دانا مزگه فتا پیغه مبه ری بت , پاشی سلافا کرنا ل سه ر پیغه مبه ری ﷺ ل دهمی چوونا ژور , چونکی نقیژ کرن ل مزگه فتا وی باشته ژ هزار نقیژیت ژبلی وی مزگه فتی , وهه ره قوبائی , ژبه ر گوتنا وی ﷺ : ((هه ركه سی ل مالا خو خوّه طاهر بکه ت

پاشی بهیت مزگه فتا قوبائی چ مه رهم پی نه بت ژ نفیژی پیقه تر دی خیرا
عومره کا ته مام گه هیتی (((۹۳).

ژ رهوشتين پيغه مبهري

رهوشتي وي قورئان بوو ، توره دبوو ب توره بيا وي ، ورازي دبوو ب رازيبوونا وي ، ژبه ر نه فسا خو تولقه نه دكر ، وخو بو نه فسا خو توره نه دكر ئيلا تشتهك ژ پيروزيين خودي هاتبانه پيشيلكرن ، قيجا دا بو خودي توره وعاجز بت .

و پيغه مبهري عليه السلام راستريني خهلكي بوو ب دهقوكا (ئاخفتنا) خو ، و وهفادارتيني وان بوو بو ئيبانه تي ، ونه رمتريني وان بوو ب توبعه تي خو وپيروز تريني وان بوو ب تيكه ليا خو ، وشه رمينتر بوو پتر ژ كچكال پشت پهريي ، بهرده وام چاقي وي نزم بوو ، پتريا به ريخودانا وي هزركرن بوو ، ونه مروقه كي توره پيس بوو و نه يي له عنهت كه ر بوو ، وچ جارا سزايي خهله تيي ب خهله تيي نه د دا ، به لي د بووري وئازا دكر . هه ركه سي داخازيا پيدقيه كي زي كربا نه د زقراند ئيلا دابايي ، يان ئاخفتنه كا ساناهي گوتبايي ، نه يي رهق و زقر بوو ، ئاخفتنا كه سي نه دپري هه تا ئه و ژ حه قيي ده ركه فتبا ، دا پرت ونه هيا وي كه ت يان دا ژويي راکه ت .

و پیغه مبهری ﷺ جیرانیت خو دپاراستن وریز ل میهفانین خو دگرتن ، چ
 دهم نه دبوراندن بی کارکرن بو خودی ، یان تشته کی کو دقیت بکته ، حهش
 گه شبینی دکر وکهرین وی ژ ره شبینی فه دبوون ، ونینه هاتبیته هه لبرارتن
 دناقبهرا دوو تشتان دا ئیلا ئه و دا یا ساناهیتر هلبژیرت هه که گونه هه تیدا
 نه بت ، حهز دکر د هه وارا به له نگازا ومه قه دهر ب سه رهاتیا بچیت
 وسه رئیخستنا سته م لیکریا بچیت .

و پیغه مبهری ﷺ حهش هه فالین خو دکر وپرسیارا خو ژوان دکر ول وان
 دگه ریا : فیجا هه که نه ساخ با دا سه را دته ، وهه رکه سی نه حازر با دا گازی
 که تی ، وهه رکه سی مر با دوعا بو دکرن ، لیبورینا خه له تیکه ری قه بویل دکر
 ، و مروقی ب هیز ولاوازل دهف وی د حه قیی دا وه کی ئیکن ، وئاخفتنه ک
 دئاخفت هه که ئیکی فیبا بهه ژمیریت دا هه ژمیریت و حساب که ت (ژبه ر
 ره وان بیژی و بیهن فره هیا وی) ویاری دکرن ونه دئاخفت ئیلا راست و حه ق
 با ﷺ .

ژ ئاداين پيغه مبهري ﷺ و خو كيم كرنا وي

دلو قانترينى خه لكى بوو وبه رچاڤ ترينى وان بوو بو قه درگرتن وريزگرتنا
 هه قالين خو , دا جهى وان فرهه كهت هه كه جه ل وان ته نگ بيا ,
 هه ركه سى گه هشتبايى دا سلاف كه تى , وهه كه چووبا دهستى ئيكي دهستى
 خو ژ دهستى وي نه د ئينادهر , هه تا وي زه لامي ب خو دهستى خو ژ دهستى
 وي ئينابادهر .

و پيغه مبهري ﷺ ژ هه مى خه لكى پتر خو كيم دكر (تواضع), وهه كه چووبا
 جقاته كى دال وي جهى روينت خارى ئه وي جقات لى ب دو ماهيك هاتى
 , وفه رمان ب قى چهندي دكر , وپشك د دا هه مى روئشتقائين خو ,
 وروئشتقائيت وي حساب نه دكرن كو ئيك ژ ئيكي بهريزتره ل دهف وي ,
 وهه كه ئيك روئشتبال دهف وي ئه و نه رادبوو هه تا ئه و كه سى روئشتى ئه و
 رابا ئيلا هه كه تشته كى (كاره كى) له ز لى كربا دا دهستيريى ژى خازيت .

و پېغەمبەرى ﷺ ھەز نە دكر كەس پېشقه رابيت^(۹۴) , ژ كىسى ئەنەسى
 كورى مالكى - خودى ژى رازى بيت - دېئىت : ((چ كەس ل دەف وان
 خۆشتىتر نە بوو ژ پېغەمبەرى خودى ﷺ وو ان ھە كە دىتبا پېشقه نە رادبوون
 چونكى دزانين ئەو چەند ھە ژ قى چەندى ناكەت))^(۹۵).

و پېغەمبەرى ﷺ بەرامبەر كەسى كەرىن خۆ قەنەدكرن , سەرەدانا
 نە خۆشا دكر , وحەش ھە ژارا دكر , ودگەل وان درۆىنىشت ول سەر مرىن
 وان حازر دبوو , وچ ھە ژار كىم نە ددىتن ژبەر ھە ژاريا وى , و ژ چ پاشايا
 ژى نە دترسيا ژبەر مولكى وى , نىعمەت مەزن ددىتن خۆ ھە كە كىم ژى با
 : چ جارا عەيب ل خارنى نە گرتى يە , ھە كە دلئ وى چووبايى دا خۆت ,
 يان ژى دا ھىلت , ودخار وقەدخار ب دەستى راستى , پشتى ناقتى خودى
 ل دەستپىكى گوتبا , وحەمدا وى كرىبا ل دوماھىي.

(۹۴) دروستە بو خودانى مالئ پېش مېھفانى خۆقە رابيت بو پېشەوازيكرنا وى, چونكى پېغەمبەرى ﷺ يى كرى , ودروستە
 مروف پېش وى قە رابيت يى ژ سەفەرى دەھىت بو ھەمبىزكرنا وى , چونكى صەحابيا يا كرى .

(۹۵) صحيح , رواه احمد والترمذى .

حه ش بېهن خوشيى دكر وكه ربيىن وى ژ بېهنيت پيس فه دبوون وهك بېهنا
پىقازا وسيرا ويىن وهكى وان ژ بهر بېهنا وان .

بېغه مبهري خودى ﷺ حه ج كر وگوت : ((ئهى خودايى من ئەف حه جا
هه نى بى رويمه تى وسومعت وناقوده نكى بت)) (۹۶).

و بېغه مبهري ﷺ خو ژ هه قالين خو جودا نه دكر نه دجل وبه رگين خودا
نه دروينشتنا خودا , ئەعرا بيهك هاتبا , دا بېژيت : كيشك ژ هه وه موحه ممه ده
؟.

خوشتقيترين جلك بو وى قه ميس بوو (جلكه كى دريژه هه تا نيقا پيت وى
يه), زيده مه زاختن نه دكر دخارن وجلكا دا , كولاڤ وده رسوك (عمامة)
دكرنه به رخو , وگوستيلهك ژ زيقي دكره تبلا خو يا قليچا راستى , وره هين
بووش هه بوون .

گازيا پيغهمبهرى ﷺ و جيهادا وى

خودى پيغهمبهرى خُو موحه ممهد ﷺ يى هنارتى دلوقانى بو هه مى جيهانا , قيجا گازى عه رها وهه مى خه لكى كر بو وى يا چاكيا وان تيدا وبه خته وه ريا وان تيدا د دونيا وئاخره تى دا .

وئيكه م تشتى گازى بو كرى ئيكاتيا (توحيد) په رستنا خودى ب تنى بوو :
 وژوان دوعا كرنا ژ خودى بتنى , ژبه ر گوتنا خودايى بلند د بيثريت : **{قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا}** [الجن : ۲۰] .

ئانكو : تو -ئهى موحه ممهد- بيژه كافران: هه ما ئه ز په رستنا خودايى خُو ب تنى دكه م, وئه ز د په رستنى دا چو شريكان بو وى چى ناكه م.

وبى گومان موشركا دژاتيا قى گازيى كر چونكى هه قذره دگهل بيروباوه رين وان بين سه نه م په رسيى , وچا قلى كرنا وان يا كوره بو باين وان و پيغهمبهر ﷺ گونه هباركرن ب سحرى وديناتى پشتى كو نافع لى كرين ب راستگويى ده ست پاك (الصادق الامين).

بی گومان پیغه مبهری ﷺ سه بری خو کیشا ل سه ر نه خوشییت ملله تی خو
 , گوهداری کرن بو فه مانا خودایی خو ده می دیژت: **{فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ
 وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِمًا أَوْ كَفُورًا}** [الانسان: ۲۴].

ئانکو : قیجا تو سه بری ل سه ر حوکمی خودایی خو بکیشه ، و به رده و امیی
 ل سه ر بکه ، و تو گوهداریا وان بوتپه ریسان نه که یین د دلچوون و کوفری دا
 نقوبووین .

وسیزده سالان ل مه که هی گازی دکی بو ئیکتا په رستنی (توحیدی) و وی
 دگه ل هه قالین وی خو ل بهر عه زایی گرتن ، پاشی مشهخت بو دگه ل
 هه قالین خو بو مه دینی دا کومه لگه هه کی ئیسلامی یی نووی راکهت ل سه ر
 بنه مایی دادپهروه ری و قیانی ویه کسانیی ، و خودی پشته قانیا وی کرب
 موعجیزاتا و یا ژ هه میا گرن گتر قورئانا پیروزه ئه ووا گازی دکهت بو ئیکتا
 په رستنی وزانینی و جیهادی و ئه خلاقی جوان .

پیغه مبهری خودی ﷺ نامه بو پاشایین عه ردی ییت نقیسین و گازی وان
 دکر بو ئیسلامی ، گوته (هیره قلی): ((موسلمان به دی هییه پاراستن و دی
 خودی دوو جارا پاداشتی ته ده ته ته)).

و {يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ} [١٦٤]

عمران: ١٦٤.

ٽانكو : تو بيڙه خودائين ڪيتابي: وهرن دا ٽهم وهوين پيڪهه پيگيريبي ب پهيقهه ڪا راست و دورست بڪهين: ڪو عهه بدينييا خودي ب تني بڪهين، وچو تشته ڪي ڙ سه نههه و خاچ و خوداوه ندان بو وي نه ڪهينه هه ڦيشڪ، وهندهه ڙ مه هندهه ڪان ڙ بلي خودي بو خو نه ڪه نه خودا.

ٽهم گوهداريا ٽه حبارا ناکهين دوان تشتي وان دهريئخستي ڙ هه رام ڪرني وحه لال ڪرني .

پيغه مبهري ﷺ شهري سه نههه پهريسا (موشرڪا) وجوهييا ڪر ول سهه ر وان ب سهه رڪهه فت ، و وي ب خو نيزيڪي بيست غهزوا (شهرا) به شداريا ڪري ، و ب دهه هان جارا ڙي سريا لهه شڪهري ڙ هه ڦالين خو ييت فريڪرين بو جيهادي و گازيڪرني بو ئيسلامي و ٽازاد ڪرنا گه لان و مللهه تان ڙ زولم وستهم وبه نديبي ، وٽه و فير دڪرن ڪو ڙ ئيڪتاپه رستني دهه ست پي بڪهه ن .

حه ژیکرنا پیغه مبهری ﷺ و دیقچوونا وی

خودایی بلند دیبژیت : **{قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ}** [ال عمران : ۳۱].

ئانکو : تو بیژه: ئە گەر راسته هه وه خودی دقیت هوین دویکه فتنا من بکهن، خودی ژی دی هوین قین، وگونه هین هه وه دی ژی بهت، چونکی خودی گونه ه ژیری گونه هین به نیین خویه، ب وان یی دلوقانکاره. وئه ف ئایه ته حوکمی ب هندی دکهت کو ههر کهسی بیژت: من خودی دقیت ودویکه فتنا پیغه مبهری وی ب دورستی نه کهت، ئە و د فی گوتنا خو دا یی دره وینه، وئه و راست نابیژت هه تا ب دورستی دویکه فتنا پیغه مبهری نه کهت.

و پیغه مبهر ﷺ دیبژیت : ((باوه ریا ئیک ژ هه وه تمام نابیت هه تا ئە ز خوشتیتر بم ل دهف وی ژ بابی وی وکوری وی ، وخه لکی هه میی)) (۹۷).

ب راستی هه می ره وشتین جوان یین بۆ پیغه مبهری خودی ﷺ کۆم بین ژ زیره کی ودلیری ومهردینی، هه ر که سی دهست پیکدی دیتبا دا ژی ترسیت، وهه ر که سی سه ره ده ری وتیکه لی دگهل کربا وناسیبا دا چه ژی که ت.

و ب راستی پیغه مبهری په یام گه هاند، وشیره ت وئاموژگاری ل ئوممه تی کرن، وپه یفا موسلمانا کۆم کر، و دگهل هه قالین خو دل فه کرن ب ئیکگرنا خو، کا چاوا باژیر و وه لات فه کرن ب جیهادا خو، دا خه لکی ده ربیخن ژ عه بدینیا عه بدا بۆ عه بدینیا خودایی عه بدا.

وبی گومان ئه ف دینه هه می گه هاندن ب ته مامی بی بیدعه وتشتی نه دروست وبی بنه ما ونه پیدقی ب زیده کرنی وکیم کرنی یه.

خودایی بلند دیبژیت : **الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا** [المائدة : 3].

ئانکو : ئه فرۆکه ب تمام کرنا شریعه تی و ب سه ر که فتنی من دینی هه وه دینی ئیسلامی بۆ هه وه پیک ئینا، ومن قه نجیبا خو ل سه ر هه وه ته مام کر ب

دهریختنا هه وه ژ تارییین جاهلیه تی بو پونا هییا ئیسلامی، وئه ز رازی بووم
ئیسلام بو هه وه بته دین قیجا هوین پیگیریی پی بکه ن.

و پیغمبه ر ﷺ دیثیت : ((ب راستی ئە ز یی هاتیم هنارتنی بو تمام کرنا
ئه خلاقی جوان)) (۹۸).

ئه فه ره وشتی پیغمبه ری هه وه یه ، قیجا خو پیقه بگرن دا هوین بین ژ وان
ییت چه ژی دکهن وراستگو : **الْقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ**
حَسَنَةٌ [الاحزاب : ۲۱].

ئانکو : ب راستی بو هه وه - گه لی خودان باوهران- د گوتن وکریار
وسه روبه ری پیغمبه ری خودی دا - سلاف لی بن- چاقلیکرنه کا باش
هه بوویه هوین چاف لی بکه ن، قیجا هوین پیگیریی ب ریبازا وی بکه ن.

وبزانن هندی چه ژیکرنا راست و دروسته بو خودی و پیغمبه ری وی
دخازته هندی تو کاری ب کیتابا خودی وحه دیسین پیغمبه ری وی یین
دروست بکه ی ، وتو حوکمی پی بکه ی ، و تو چه ژ وی ته وحیدی بکه ی یا

گازی بۆ کری ، وجی به جی کرنا وی ونه پیش ئیخستنا حوکم یان گوتنا چ
کهسه کی ل سهر یا وان.

خودایی بلند دبیریت : **{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقَدَّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ }** [الحجرات : ۱].

ئانکو : ئەه ئه وین باوهری ب خودی و پیغه مبهری وی ئینای هوین ژبلی
ئهمری خودی و پیغه مبهری وی تشته کی دی د دینی خو دا دهرنه ئیخن و بۆ
خو دورست نه کهن دا هوین نه بنه بیدعه چی، و ژ خودی بترسن وی گوتن
و کریاری نه کهن یا دژی ئهمری خودی و پیغه مبهری وی بت، هندی خودییه
گوهدیری گوتنن هه وهیه، وئهو ب ئیهت و کریارین هه وه یی پرزانیه.

و ژ نیشانیت هه ژیکرنا وی **ﷺ** هه ژیکرنا ته و حیدا وی گازی بۆ کری
وجی به جی کرنا وی و هه ژیکرنا وان که سین گازی دکهن بۆ ته و حیدی ژ
گازیکه را ، ونه ناڤ کرنا ب ناڤ ناسناڤیت مروڤ ژی دره قیت .

ئهی خودایی من تو هه ژیکرنا وی و دیقچوونا وی وشه فاعه تا وی وخۆ
ره وشت کرن ب ره وشتی وی **ﷺ** ب رزقی مه بکه ی .

هندهك حه ديس ده رباره ي پيغه مبهري

۱. ((ب راستى من يا دناف هه وه دا هيلاى هه كه هوين خو پيغه بگرن چ جارا هوين به رزه نابن وسه رداناچن , كيتابا خودي وسوننه تا پيغه مبهري وي))^(۹۹).

۲. ((ئيهانته هوين وسوننه تا من وسوننه تا خه ليفين من ييت راسته ري وهيدايت هاتي خو پيغه بگرن))^(۱۰۰).

۳. ((ئهى فاطيما كچا موحه ممه دي , پرسيارى ژ من بكه ژ مالى من ههر تشتى ته بقيت , ئەز ل دهف خودي چ مفای ل ته ناكه م))^(۱۰۱).

(۹۹) رواه الحاكم , وصححه الالباني .

(۱۰۰) صحيح , رواه احمد .

(۱۰۱) رواه البخاري .

٤. ((هه رکه سی گوهداریا من بکهت بی گومان ئه وی گوهداریا خودی کر , وهه رکه سی بی ئه مریا من بکهت بی گومان ئه وی بی ئه مریا خودی کر)) (١٠٢).

٥. ((زیده گا قیی د مه دح کرنا من دا نه کهن , ههروه کی فه لله یا زیده گا قی د مه دح کرنا عیسا یی کوری مه ریه می دا کری , هندی ئه زم ئه ز عه بدم , قیجا بیژن : عه بدی خودی وی پیغه مبه ری وی یه)) (١٠٣). لا تطروني : زیده مه دحیت من نه کهن .

٦. ((خودی شه ری جو هیا بکهت , گور (قبر) یت پیغه مبه رین خو کر نه مزگه فت)) (١٠٤).

٧. ((هه ر که سی گوته کی ژ کیس من بیژیت ومن نه گو تبت بلا جهی خو ل ئاگری بدانیت)) (١٠٥).

(١٠٢) رواه البخاري .

(١٠٣) رواه البخاري .

(١٠٤) رواه البخاري .

(١٠٥) صحيح , رواه احمد .

۸. ((هندی ئەزم ئەز ناچمه دەستی ژنکا))^(۱۰۶). ئەوین دروست کو مروف
هه قزینی دگه ل بکهت .

۹. ((هه کهسی پشت بده ته سوننه تا من ئەو نه ل سه ر ریازا منه))^(۱۰۷).

۱۰. ((ئهی خودایی من ئەز خو ب ته دپاریزم ژ زانینه کی کو بی مفا
بت))^(۱۰۸). ئانکو : ئەز کاری پی نه کهم و ئەز نیشا کهسی نه دەم , و ئە خلاقی
من نه گهورت .

(۱۰۶) صحیح , رواه الترمذی .

(۱۰۷) متفق علیه .

(۱۰۸) رواه مسلم .

دی چاوا زاروکیڻ خو پهروره ده کهین

خودایی بلند دبیثیت : **{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ**

نَارًا [التحریم : ۶].

ئانکو : ئەی ئەوین باوهری ب خودی ئینای ودویکه فتنا پیغه مبهری وی کری، هوین خو وعه یالی خو ب گوهدانا فهرمانا خودی ژ وی ئاگری پیاریزن یی ب مرؤف و بهران دئیتته هلکرن.

دهیک و باب وماموستا وکومه لگه ه بهرپرسن بهرامبهر خودی ژ پهروره ده کرنا فی دهستی (جیل) سی ، فیجا هه که ب باشی پهروره ده کرن دی به خته وهر بت وئهوژی دی به خته وهر بن د دنیا وئاخره تی دا ، وهه که بیخه می کرن د پهروره ده کرنا وان دا دی بهخت رهش وشه رمزار بن ، وگونه ه دی ستویی وان دا بت ، وژ بهر قی یا دحه دیسی دا هاتی : ((هوین هه می بهرپرسن وهوین هه می بهرپرسن ژ بهر پرسیا ریا خو))^(۱۰۹).

(۱۰۹) متفق علیه .

قئجا مزگینی بۆته ئه ی مامۆستا ب گۆتنا وی ﷺ ((ئەز ب خودی سویند دخۆم هه که خودی زه لامه کی بتنی ب ته ب هیدایهت بهیت بۆته ب خیرتره ژ حیشتریں سۆر)) (۱۱۰).

حمر النعم : حیشتریں سۆر , وههر تشته کی مرؤف لی سیار دبت ویی باش بت .

و مزگینی بۆ هه وه ئه ی ده یك و باب ب قئ حه دیسا دروست : ((هه که مرؤف مر دی کارئ وی هیته برین ئیلا سی تشت تی نه بن : خیره کا بهرده وام , یان زانینه کا مفا ژئ بهیته دیتن و وهرگرتن , یان کۆره ک چاک و باش هه بت دوعا بۆ بکهت)) (۱۱۱).

قئجا بلا ژبه ری هه ر تشته کی نه فسا خو چاک بکه ی ئه ی پهروه رده کهر (مربی), چونکی یا باش ل ده ف زاروکا ئه وه یا تو دکه ی , و یا کریت ئه وه یا ته هیلای وتو نه که ی , وهندی باش رهوشتی مامۆستای و ده یك و بابایه

(۱۱۰) رواه البخاري ومسلم .

(۱۱۱) رواه مسلم .

به رامبه ر زاروكا باشتري ن پهروه رديه بو وان , و يا پيدقى ل سه ر
پهروه رديه كه ى ته فه يه :

۱. فيركنا زاروكا ب گوئنا : ((لا اله الا الله , محمد رسول الله)),
وتیگه هاندنا وان ب رامانا وان ل ده می مه زن دبن : ((لا معبود بحق الا
الله)), چ خودایین حه ق نین هه ژى په رستنى ژبلى خودى .

۲. چاندنا قيانا خودى و باوه ريى د دلى زاروكى دا , چونكى خودى
چي كه رى مه يه ورزقه رى مه يه وهه وارا مه يه بتنى ويى شريك, وهه ر ته وه
په رستنى (معبود) ى ب حه ق .

۳. دل برنا زاروكا بو به حه شتى , وئه و بو وى يه يى نقيژا بكه ت وروژيا
بگرت و گوهداريا ده يك وبايين خو بكه ت , وكارى ب وى بكه ت يا خودى
پى رازى , ووان بترسنت وهوشدار بكه ت ژ تاگرى , وئه و بو وانه يين نقيژا
دهيلن ويديليا ده يبابا بكه ت , وخودى توره وعاجز بكه ت , وحوكمى ب
شه ريعة تى خودى نه كه ت , ومالى خه لكى بخوت ب غش ودره و وريبايى
وژبلى قان .

۴. فيركرنا زاروكا كو پرسيارا خو ژ خودى بكن وداخازا هاريكاريى ژ
وى بتنى بكن , ژبه رگوتنا وى ﷺ بو كورى مامى خو : ((هه كه ته داخازيه ك
هه بت داخازيى ژ خودى بكه , وهه كه ته داخازا هاريكاريى كر داخازا
هاريكاريى ژ خودى بكه))^(۱۱۲).

(۱۱۲) رواه الترمذي , وقال حسن صحيح .

فیرکنا نفیرنا

۱. پیدقی یه کوری وکچی فیری نفیری بکه یین ل زارو کینی دا پیقه بهیته
 گریدان ل ده می نه و مه زن دبن , ژبه رگوتنا وی ﷺ دحه دیسا دروست دا :
 ((زارو کین خو فیرکه نه نفیری هه که گه هشتنه هفت سالی , ووان بقوتن ل
 سه ر هندی هه که گه هشتنه ده سالی , وجهین وان بیت نقستنی ژیک
 فه که ن)) (۱۱۳).

وفیرکرن دی ب ده ست نفیرگرتنی و نفیرکرنی بیت به رامبه ر و پیش چاقین
 وان , و دگه ل خو ببه یه مزگه فتی و دلی وان ب به یه په رتوکه کی کو تیدا
 به حسنی چاوانیا نفیرکرنی تیدا بت دا خیزان هه می پیکه فیری نه حکامین
 نفیری بن , وئه فه یه یا داخازی و پیدقی یه ژ ماموستای , وده یک و بابا , وهه ر
 کیم خه میه کا هه بت دی خودی پرسیارا هندی ژی که ت .

۲. فېركرنا زاروكا بو قورئانا پيروز , دى دەست پېكهين ژ سوره تا فاتيحى
 و سوره تېن كورت وژبه ر كرنا ((التحيات لله...)) بو نقيژى , وئەم
 مامۆستايە كى بو وان دايين بكهين بو فېركرنا ته جويدى وژبه ركرنا قورئان و
 حەديسى .

۳. هاندانا زاروكا ل سەر نقيژا جومعى وجه ماعه تى ل مزگه فتى ل پشت
 زه لاما , و ب نهرمى شيره تا ل وان بكهين هه كه خه له ت بوون , وئەم بو وان
 نه خوش نه كهين ول وان نه كهينه هه وار وقيرى , دا كو نقيژا نه هيلن وپشتى
 هنگى ئەم گۆنه هكار بن , وهه كه زارو كينيا مه وياريين مه هاتنه بيرا مه دى
 ل وان بۆرين .

ترساندن ژ تشتین حه رام

۱. ترساندنا زاروکا ژ کوفری و خه بهرگوتنی وله عنهت کرنی وئاخفتنا کریت , وتیگه هاندنا وان ب نه رمی کو کوفر حه رامه , ودبیته ئە گه ری خوسارهت مه ندیی وچوونا ژورا دناف ئاگری دا , ودقیت ئەم ئە زمانیت خو پپاریزین بهرامبه ری وا , دا ئەم بینه چاقلیکه ر و پیشه وایین باش بو وان .

۲. ترساندنا زاروکا ژ قوماری ب هه می جورین وی قه , وهک یانه صیب و طاولی , وژبلی وان ژی , خو هه که بو خو مژویلکرنی ژی بت , چونکی سه ری دکیشیت بو قوماری , و دوژمناهی ب دویف خودا دئینیت , وئهو خو ساره تی یه بو وان و مال و سامانی وان وده می وان , و بهرزه کرنا نقیژین وان .

۳. قه ده غه کرنا زاروکا ژ خاندنا گو قارین رویت وچه په ل , ووینیت رويس و دیار , وچپروکیت پولیسی و جنسی , وقه ده غه کرنا وان ژوان فلمین دسینه مایان دا وته له فزیونا دا ژ بهر زه ره را وی ل سه ر ره وشت وپاشه روژا وان .

۴. هشیاركرنا كورى ژ جگاره كيشانى وتیگه هاندنا وان كو نوژدار هه مى كوده نكن كو زهره ره بو له شی ودبیته ئه گهرى په نجه شیرى , وكه فتنا ددانا , و بیهنا پیس و نه خو ش , سینگی نه خو ش دكه ت و ژكار دئىخیت , چ مفایه ك ژى نینه , قیجا حه رامه كیشانا وى و فروتنا وى , وشیره تى دكه ن ب خارنا فیقى و خارنى ژ پیش جگارى شه .

۵. هیكرنا (تعوید) زاروكا ل سهر راستیى ب گوتن وكریار , وئهم چ جارا دره وال وان نه كهین و خو هه كه ب یارى شه ژى بت , وهه كه مه سۆزهك دانا وانا دقیت ئهم سۆزا خو بجه بینین , ودحه دیسى دا یا هاتى : ((نیشانا دوورى (منافق)سى نه : هه كه ئاخفت دى دره وى كه ت , وهه كه سۆز دا جى به جى ناكه ت , وهه كه تو بكه یه جهی باوه ریى دى خیانه تى كه ت))^(۱۱۴).

۶. وئهم خارنا حه رام نه دهینه زاروكین خو , وهك : به رتیل و ربایى و دزیى وههروه سا غشى , وئه فه ئه گهرى به دبه ختیا وانه , وپشته ریبوونا وان , وب جه نه ئینانا فه رمانیت وان .

(۱۱۴) متفق علیه .

۷. وئەم بېي دوعاييا ل زاروڤكا نه كهين ب ژناف چوون وتوره ييي چونكي دبیت دوعا بهیته قه بویل کرن ب خیر وشهر , ودبیت زیده تر ب سهردا بچن , ویا باشتر ئەوه ئەم بیژینه زاروڤکی خودی ته صالح کهت وچاک بکهت .

۸. وهشیارکرن ژ شرکا ب خودی , وئەوژی دوعا کرنا ژ غهیری خودی یه ژ مریا , وداخازا هاریکاریی ژوان , چونکی ئەو ژ ی عه بدن چ ژ زهره ر و مفای ددهست وان دا نینه , خودایی بلند دیژیت : **أَوَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ**

مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ [یونس : ۱۰۶].

ئانکو : وتو - ئەي موحه ممه د- ژبلی خودی گازی ودوعایان ژ یه کئی دی نه که نه ژ صه نه مان ونه ژ چو خوداوه ندان؛ چونکی نه ئەو چو مفای دگه هینن ونه چو زیانی , قیجا ئە گه ر ته وه کر وژبلی خودی ته دوعا ژوان کر ئەو هنگی تو دی ژ موشرکان بی , یین ب شرکی ونه گوهدارییی زورداری ل خو کری .

خۆ پېچان و حىجاب

۱. دل برنا كچى د خۆ پېچانى دا هەر ژ زار و كىنىي دال ده مى مه زن دبىت خۆ پېقه بگريت , بلا ئەم جلكيت كورت نه كه ينه بهر , ونه په نتهرون وقه مىسا ب تنى بكه ينه بهر چونكى چاقلېكرنه ب زه لاما وكافرا , و دى بيته ئە گهرى ب فیتنه برنا گه نجا وسهردا برنا وان , ودقیت ئەم فه رمانى لى بكه ين كو پاته كى (قوماشه كى) دانېته سه رسه رى خۆ هېشتا ل حه فت سالىي ژ عه مرى خۆ , وب فه شارتننا ناچاقين خۆ ل ده مى بالغ بوونى دا , وب جلكه كى ره ش پېچايى دريژى فره ه يى كو شه ره ف و كه رامه تا وى پيارىزىت .

وئەفه قورئانا پيروز گازی هه مى باوهردارا ژ ژنكا دكه ت ب حىجابى ,

دبىژىت : **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ** [الاحزاب : ۵۹] .

ئانكو : ئەى پېغه مبه ر تو بېژه ژنېن خۆ و كچېن خۆ و ژنېن خودان باوه ران :

بلا ئەو پېچېن خۆ ب سه ر سه رى خۆ و دېمى خۆ دا به رده ن؛ دا سه ر و دېم

وبه رسنگین خو قه شیرن؛ چونکی ئەف چه نده نیزی کتره کو ئەو ب ستاره ییی
 بینه ناسین، ودا ئەو به رهنگاری چو نه خوشی وئیشانان نه بن.

وخودی نه هیا باوهردارا دکهت ژ خو بیستاره کرنی وسفوری . دیژیت :

اَوَّلًا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى [الاحزاب : ۳۳].

ئانکو : وهوین خه ملا خو بهرچاڤ نه کهن، وه کی ل ده می جاهلیه تا یه کی
 بهری هاتنا ئیسلامی ژنان دکر، ووه کی گه له ک ژن ل فی ده می ژی دکهن: کو
 خو پویس ورسوا دکهن، ودئینه بهرچاقین خه لکی.

۲. وه صیهت کرنا زاروکا کو ههر ره گه زهک جلکی خو یی تاییهت بکه تی ,
 دا یی جو دا بیت ژ ره گه زی دی , وخو دویر بیخن ژ جلکین بیانیا
 (ئه جنه بیا) وجلکین وان وهک په نته رونی ته نگ , وژبلی قان ژی ژ عه ده تین
 وان ییت زهره ر تیدا .

یا دحه دیسا دروست دا هاتی : ((پیغه مبه ر ﷺ له عنهت یی ل وان
 زه لاما کرین یین چاقلی کرنا ژنکا دکهن وژنکین چاقلی کرنا زه لاما دکهن ,

وله عنہت یین ل وان زه لاما کرین ییت خو وه کی ژنکا لی دکهن , وژنکین
خو وه کی زه لاما لی دکهن)) (۱۱۵).

پیغمبر ﷺ دیژیت : ((ههر کهسی چاف ل ملله ته کی بکه ت نه و
ژوانه)) (۱۱۶).

(۱۱۵) رواه البخاري .

(۱۱۶) صحیح , رواه ابو داود .

رهوشت وئاداب

۱. ھىكرنا زارۇكا ل سەر بكارئىنانا دەستى راستى بو ۋەرگرتن ودانى
 وخارن ۋقە خارنى ، ونقىسىنى ومېھقاندارىي ، وفېركرنا ۋى ب ئىنانا ناڭى
 خودى ل دەست پىكا ھەر كارە كى ، تايىه تى خارنى ۋقە خارنى ۋىي روينىشتى
 بيت ، وبېژىت : (الحمد لله) پىشتى دوماھىك ھاتنى .

۲. ھىكرنا زارۇكا ل سەر پاقتىي ، ونىنوكىن خو كورت بكەت ۋدەستىن
 خو بشۆت ژبەرى خارنى ، وفېركرنا ۋى كو تارەتا خو ب ئاڭى بشۆت يان
 بكارئىنانا كلينسا پىشتى ميزتنى بو ۋەمالىنى يان شوشتنى ب ئاڭى دا نقيژا ۋى
 دروست بت،وجلكىن ۋى پىس نەبت .

۳. ۋئەم ب شىۋە كى نەرم ۋقە شارتى شىرەتا ل وان بكەين ، ۋئەم وان
 شەرمزار نەكەين ھەكە خەلەت بوون ، ھەكە ھەر بەردەوام بوون ل پوكمانا
 (عناد)ا خو دى ئاخفتنى دگەل وان برين بو ماۋى سى روژا ونە زىدەتر .

۴. فهردمان کرن ل زارو کا کو بی دهنگ بن ل دهمی بانگی , وبه رسقدانا بانگبیزی ب وه کی یا ئه و دبیزیت , پاشی سه ل اواتا بده نه ل سه ر پیغه مبه ری پاشی دو عا (الوسيلة) بخوینن : ((اللهم رب هذه الدعوة التامة , والصلاة القائمة , آت محمدا الوسيلة والفضيلة , وابعثه مقاما محمودا الذي وعدته)) (۱۱۷).

۵. وئهم بو هه ر زارو که کی جهه کی سه ربه خو بی جودا ئاماده بکه یین هه که دشیان دا بت یان ژی بلا به تانییت وان جودا بن , ویا باشتر تاییه ت کرنا ژوره کی بو کچا , وژوره کی بو کورا , وئه فه ژی پاراستنه بو ره وشتی وان وسا خله میا وان .

۶. هیکرنا وان کو گلشی نه هاقیژن دریکان دا , وهه ر تشته کی نه خو شی تیدا هه بت ژ سه ر ریکی راکه ت .

۷. ترساندن وهشیارکرنا ژ هه قالین خراب وچاقدیریکرنا وان ژ راوه ستانا ل سه ر جادا .

۸. سلاف کرن ل سهر زارۆکا ل مال و جادی ول پولی ب گۆتنا: ((السلام
علیکم ورحمة الله وبرکاته)).

۹. وه صیهت کرنا زارۆکی ب قه نجیی دگه ل جیرانا ونه گه هاندنا نه خوشیی
بۆ وان .

۱۰. هیکرنا کوری ب قه درگرتن وریزگرتنا میهقاننا وریزگرتنا وان
وییشکیشکرنا میهقانداریی بۆ وان .

تېكۆشان و دلېرى

۱. يا باش ئەوہ روينشتنەك بو خيزانى بېتە تايبە تكرن , وبو قوتايان ژى مامۇستا بو وان پەرتوكە كا دەربارەى ژياناما پېغەمبەرى ﷺ وژيانا ھەقالين وى بخوينت , دا بزائن كو سەركردى دلېرە (شجاع) ھ , و كو ھەقالين وى ژى وەك ئەبوبەكرى وعمومەرى وعمثمانى وعەلى وموعاويەى وەلاتين مە يين فەكرين , وئەو ئەگەرى ھيدايە تا مە بوون , وب سەركەفتن ب ئەگەرى باوهرىا خو وشەرى خو وكارپيكرنا وان ب قورئان وسوننەتى , وئەخلاق ورەوشتى وان يى بەرز وبلند.

۲. پەروەردەكرنا زاروكا ل سەر دلېرىي , وفەرمان كرن ب باشيى وپاشقەلېدانا ژ خرابيى , و ژ كەسى نەترسن ژبلى خودى , ونابيت بېنە ترساندن ب درەوا وتشتى نەدروست (اوهام) وتارياتيى .

۳. وبلا ئەم د زاروكى خودا بچينن ھەزكرنا تولقە كرنى ژ جوھيىن ستم كار وگەنجين مە دى فلسطينى و قودسى رزگاركەن ل وى دەمى ئەم دزقرن

بو رینمایین ئیسلامی و تیکۆشانئی د ریکا خودی دا ودی سه رکه فن ب ده ستیریا خودی.

۴. کرینا چیرۆکین پهروه رده یی بین ئیسلامی بین ب مفا, وهك: زنجیرا چیرۆکین قورئانا پیروز و سیره تا پیغه مبه ری وقاره مانین سه حابیا ودلیرا ژ مؤسلمانا وهك په رتۆکا :

أ. الشائل المحمدية والاخلاق النبوية والاداب الاسلامية.

ب. العقيدة الاسلامية من الكتاب والسنة الصحيحة.

ج. من بدائع القصص النبوي الصحيح.

چاکی وقه نجیا دگه ل دهیک و بابا

هه که ته بقیّت سه رکه فتیبی د دونیا وئاخره تی دا کار ب فان وه صیه تا بکه:

۱. ب رهوشت دگه ل دهیک و بابین خو باخقه ونه بیژه وان (أف), و وان پاشقه لیینه ده , و گوته کا نه رم و جوان دگه ل وان باخقه .

۲. بهرده وام گوهداریا وان بکه هه که نه دگونه هی دا بت , چونکی گوهداری بوچ چیکریا نینه دنه گوهداریا چیکه ری دا.

۳. نه رم به دگه ل وان وناقچاقین خو ل گه ل وان تیک نه به , وسه حکه وان ب به ریخودانه کا توره و عاجز .

۴. پاریزگاریی ل سومعه تا دهیک و بابین خو بکه وشه ره فا وان ومالی وان , وچ تشتی نه به بی دهستیریا وان .

۵. وی بکه یا نه و پی که یف خوش دبن و خو هه که نه وان فه رمان ل ته نه کر بیت ژی وه ک خزمه ت کرنا وان وکرینا پیدقیان , و خو زه حمه ت دان د داخازکرنا زانینی دا.

۶. وهه می کارین خو دا پرسیری ژوان بکه (داخازا بوچوونا وان بکه),
وداخازا لیبورینی ژوان بکه هه که تو نه چار بووی سه ریچیا وان بکه ی .
۷. بهرسقا گازیا وان بده بله زب ناچاچه کی فه کری وگرنژین و بیژه : به لی
دادی و بابو , ونه بیژه : بابا و ماما چونکی نه فه په یقین بیانی ینه .
۸. فه نجیی دگه ل هه قالین وان ونیزیکیان وان بکه د ژيانا وان دا, وپشتی
مرنا وان ژی .
۹. گه نگه شی دگه ل وان نه که و وان نه ده ریخه خه له ت وهه ول بده ب
ئه ده ب تو بو وان یا راست دیار بکه ی .
۱۰. پروکمانی دگه ل وان نه که , ودهنگی خو ل سه ر وان بلند نه که , وخو
بی دهنگ بکه بو ئاخفتنا وان وب ئه ده ب به دگه ل وان , ونه خو شی بو چ ژ
خوشک و برایین خو چینه که وهک ریژگرتن بو ده بیابین خو .
۱۱. رابه به رهف ده بیابین خو هه که هاتن دهف ته , وسه ری وان ماچ بکه .
۱۲. هاریکاریا ده یکا خو بکه دمال دا , وخو گیرونه که ژ هاریکاریا بابی
خو دکاری وی دا .

۱۳. سه فهري نه كه هه كه ده ستيري نه دهنه ته خو هه كه بو كاره كي گرنه
 ژى بت قيچا هه كه تو نه چار بووى داخازا ليبوريني ژوان بكه , ونامين خو
 ژوان نه بره .

۱۴. نه چه دهف وان بي ده ستيريا وان , نه خاسمه ده مي نقستني ويهن
 قه دانا وان .

۱۵. هه كه تو جگار كيش بي ل دهف وان نه كيشه .

۱۶. خارني نه خوي ژبه ري وان وقه دري وان بگره دخارن وقه خارني دا .

۱۷. دره وال وان نه كه ي , ولو ما ژوان نه كه ي هه كه كاره كرن وئو كاره
 نه بي ب دلي ته بيت .

۱۸. ژنكال سه ر ده يكا خو نه ئيخه , يان زاروكين خو ل سه ر وان نه ئيخه
 , وداخازا رازي بوونا وان بكه ژبه ري هه ر تشته كي , چونكي رازي بوونا
 خودي د رازي بوونا ده يك و بابا دايه و عاجزيا وي د عاجزيا وان دايه .

۱۹. ل جهه كي نه روينه ژ جهي وان بلندتر بيت , وييت خو دريژ نه كه د
 حازرينا وان دا وهك خو مه زنكرن .

۲۰. خۆ مه زن نه كه دپالقه دانا خۆ دا بۆ بابی خۆ هه كه خۆ فه رمانبه ره كۆ مه زن ژى بى , وهشيار بى تۆ قه نجيا وان ژبير بكه ي يان نه خوشيى بۆ وان چي كه ي خۆ هه كه ب په يقه كۆ ژى بت .

۲۱. يى قه لس نه به د مه زاختنى دال سهر دهيك و بايين خۆ حه تا گازندا خۆ بگه هيننه ته , چونكى جهى شهرمزارى يه بۆ ته , وتۆ ژى دى قى ژ زارۆكۆ خۆ بينى چ بچينى دى وى هه لىنى (كما تدين تدان).

۲۲. گه لهك سهره دانا دهيك و بايين خۆ بكه ودياريا پيشكيشى وان بكه , وسوپاسيا وان بكه ل سهر په روه رده كرنا وان بۆ ته ومانديبوونا وان ل سهر ته , وشيره تا بخۆ ژ زارۆكۆ خۆ وه رگره ژ وى زقراتيا دگه ل وان دكه ي .

۲۳. پيدفى ترين كه س تۆ قه نجى ل گه ل بگه ي دهيكه ته يه پاشى بابى ته , و بزانه كۆ به حه شت ل بن پيت دهيكه ته يه .

۲۴. هشيارى دل هيلانا دهيك و بابا به و عاجزيا وان قيجا شهرمزار بى ل دونيا و ئاخره تى , ودى زارۆكۆ ته ژى وى سهره دهريى دگه ل ته كه ن وهك تۆ سهره دهريى دگه ل دهيك و بايين خۆ دكه ي .

۲۵. هه که ته تشتهك ژ دهیابین خو داخاز کر ب نهرمی داخاز بکه
وسوپاسیا وان بکه هه که بوته بجه ئینان , وداخازا لیبورینی ژ وان بکه هه که
بو ته پیک نه ئینان , وگه لهك داخازیا نه که دا نهره حهت (ازعاج) نه بن .

۲۶. هه که تو گه هشتی یه وی ئاستی بشیی کار بکه ی , وهاریکاریا دهیک
وبابین خو بکه .

۲۷. دهیک و بابین ته ماف یین ل سهر ته ههین , وخیزانا ته ژی مافی ل
سهر ته هه ی , قیجا ههر خودان مافه کی مافی وی بدهیی , وههول بده یی
سهرکه فتی بی دناقبهرا وان دا هه که نه خووشی کوفته دناقبهرا وان دا , و دیاریا
پیشکیشی ههر دوو لایان دا بکه ب نهینی فه .

۲۸. هه که دهیک و بابین ته هه فرکی دگه ل هه قزینا ته کرن قیجا تو مروقه کی
شارهزا (حکیم) به , و ژنکا خو تیبگه هینه کو تو یی دگه ل وی هه که حهقی ل
لایی وی بت , و تو نه چاری ههر دوو لایان رازی بکه ی .

۲۹. هه که ب خیلاف چووی دگه ل دهیک و بابین خو د سوحبه تا هه قزینی
وبهردانی دا (نکاح , طلاق) قیجا هوین دیده قانیی ب شهریه تی بکه ن ,
چونکی نهو ب خیرترین هاریکاره بو هه وه .

۳۰. دوعا دهيك وبابا يا قه بويله د خيري دا و د شهري دا , قيجا هشياري بي ژ بي دوعايين وان ل سهر خو .

۳۱. ب نه دهب به دگل خه لکي , قيجا هه رکه سي خه به را بيژته خه لکي خه لک زي دي بيژني , پيغه مبه ر ﷺ ديژيت : ((من الكبائر شتم الرجل والديه : يسب أبا الرجل فيسب أباه , ويسب امه فيسب أمه)) (۱۱۸).

ئانکو : ژ گونه هيئ مه زنه زه لام خه به را بيژته دهيك وبابين خو : خه به را بيژته بابي زه لامه کي قيجا نه وژي خه به را بيژنه بابي وي , وخه به را بيژته دهیکا وي نه وژي خه به را بيژته دهیکا وي .

۳۲. سه ره دانا دهيك وبابين خو بکه دژيانا وان دا , وپشتي مرنا وان , وخيرا پيش وان فه بکه , وگه لهک دوعا بو وان بکه ويژه : **{ رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيْ }** [نوح : ۲۸].

ئانکو : خودايي من تو گونه هيئ من ويين دايبابين زي به .

{رَبِّ اَرْحَمُهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا} [الاسراء : ۲۴].

ئانکو : تو داخوازی ژ خودایی خو بکه کو ب دلوفانییه کا بهرفرهه
دلوفانییی ب وان بیته، کانئ چاوا وان صهبر ل سهر پهروه رده کرنا ته
کیشایه ده می تو زاروکه کی بی هیز وشیان.

خۆ ژ گونەهين مه زن بدهنه پاش

۱. خودايي بلند ديئريت : **{ اِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيْمًا }** [النساء : ۳۱].

ئانكو : ئە گەر هوين - گه لی خودان باوه ران - خۆ ژ گونەهين مه زن بدهنه پاش يين وه کی شرکا ب خودی ونه گوهداريا دايابان وکوشتنا نه فسی بی حه ق وگونەهين دی يين وه کی وان، ئەم دی گونەهين هه وه يين بچويکتر بۆ هه وه ژي بهين، ودي هه وه کهينه د جهه کی ب قه در وبها دا، کو به حه شته.

۲. و پيغه مبه ر ﷺ ديئريت : ((مه زنترين گونەهين مه زن : شرکا ب خودی يه , وکوشتنا نه فسه کی يه , و دل هیلانا دهيك وبابا يه , وشاهده ييا ب دره وه)) (۱۱۹).

۳. (الكبيرة) گونه ها مه زن چی یه : هه ر گونه هه کا سزایی حه ددی تیدا بت ل دونیایی یان هه ره شه هه بت ل ئاخه تی ژ عه زابی یان توره یی (عاجزیی), یان له عنه ت ونه فره ت ژ ده ف خودی یان پیغه مبه ری وی .

۴. ژمارا گونه هیین مه زن : ئیین عه باس – خودی ژی رازی بیت – دیبژیت : ((ئه و بو حه فت سه دا نیزیکتره ژ حه فتا , به لی چ گونه هیین مه زن نینن دگه ل ئیستیغفاری , وچ گونه هیین بچیک ژی نینن دگه ل به رده وامیی , وگونه هیین مه زن ژی جودا هیدارن (متفاوت) -ن د پله یین خودا)).

جورین گۆنه هیت مه زن

۱. گۆنه هیت مه زن دبیروبباوهران دا :

* شرکا مه زن : وئه وژی ئه وه مه زاختنا یان دانا جوره کی ژ په رستنی بو
 غه یری خودی - عزوجل - وهك : سه رژیکن بو غه یری خودی وداخا زکرنا
 هاریکاریی ژغه یری وی و دوعا کرن ژ غه یری وی وهیقی بوون ژ غه یری
 وی د وی تشتی که سی شیان نه بت ژبلی خودی , خودایی بلند دبیژیت :

{وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا} [الجن : ۱۸].

ئانکو : وهندی مزگه فتن بو په رستنا خودی ب تنینه، قیجا هوین په رستنا
 که سی دی لی نه کهن، وهوین دوعا وپه رستنی بو وی ب تنی لی بکهن؛
 چونکی مزگه فت نه هاتینه ئا فاکرن بو تشتی که سی دی ژبلی په رستنا خودی.

وهه ر ژ شرکا مه زنه باوه رکرن ژ کاهنا وخیقرانکا وستیرخوینا دوی تشتی
 کو ئه و ئیدیعا یا زانینا غه بیی دکه ن ئه وا خودی ل ده ف خو هلگرتی , خودایی

بلند دیبژیت : **{قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ}** [

النمل : ٦٥].

ئانکو : تو -ئهی موحه ممه د- بیژه وان: که سه ک نه ل عه سمانان ونه ل
عه ردی وی تشتی نزان ت یی خودی قه شارتی ژ کارین غه ییی.

وهه ر ژ وی یه دره و ده ریخستنا خودی یان پیغه مبه ری وی , یان ب
تشته کی ئه و پی هاتی یان یاری پی کرن , یان باوه ری هه بوون کو ری که ک ب
سه ر ری کا وی دکه قیت یان وه کی ری کا وی یه , وهه ر ژوی یه ب دره و
ده ریخستنا مه لائی که تا یان په رتو کین هاتین خاری ژ ده ف خودی وه کی
قورئانی خو هه که پینه کا وی بیت , وهه ر ژوی یه ب دره و ده ریخستنا
قه ده ری یان کاره کی ژ کارین ئاخه رتی وه ک عه زابا قه بری و رابوون ژ قه بری
ومیزانی ویرا صراتی و ژبلی قان ژی .

* شرکا بچویک : و ژوی یه رویمه تی , وه ک که سه ک په رستنا خو جوان
بکه ت دا خه لک ببینیت , وگوئنا : هه که خودی هه ز بکه ت وفلان که س هه ز
بکه ت , وهه ر ژوی یه سویند خارنا ب غه یری خودی وه ک سویند خارنا ب

پيغهمبهری وکعبی وئهمانہ تی وغهیری وان ژی , ژبهر گوتنا پیغهمبهری ﷺ:
 ((من كان حالفا فليحلف بالله)).

ئانکو : هه رکه سی دقیت سویند بخوت بلا ب خودی سویند بخوت .

وژقی چه ندی یه یا کوهاتی دشهریعه تی وناق لئنا ی شرک یان کوفر , وهک

گوتنا خودایی بلند : **{ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ }**

[المائدة : ٤٤].

ئانکو : وئهوین حوکمی خودی یی وی د کیتابا خو دا ئینایه خواری

گوهارتی، وئهو قهشارتی، وباوهری پی نه ئینای، وکار ب حوکمه کی دی
 کری، ئه ون یین کافر.

و گوتنا وی ﷺ: ((الطيرة شرك))^(١٢٠).

ئانکو : ره شبینیا مروقی ژ دیتنا تشته کی وه کی کیشکی یان قری

(قه لی) شرکه .

(١٢٠) رواه احمد وغيره .

و گۆتنا وی رضی اللہ عنہما : ((ومن دعا رجلا بالكفر , او قال : عدو الله , وليس كذلك الا حار عليه))^(۱۲۱).

ئانکو : وهه ر کهسی ئیدیعا زه لامه کی بکهت ب کۆفری یان بیژتی : دوژمنی خودی , وئهو نهیی هوسا بت ئیلا دی بۆ ئیک ژوان زقریت .

و گۆتنا وی رضی اللہ عنہما : ((سباب المسلم فسوق وقتاله كفر))^(۱۲۲).

ئانکو : خه بهر گۆتنا مؤسلمانی فاسقی یه وشهر کرنا وی کۆفره .

و گۆتنا وی رضی اللہ عنہما : ((اثنتان بالناس هما بهم كفر : الطعن في النسب , والنياحة على الميت))^(۱۲۳).

ئانکو : دوو جورا ژخه لکی کوفرا دگهل وان هه ی طه عن ل نه سه بی دان وقیرین وگرین ل سه ر مری .

(۱۲۱) متفق علیه .

(۱۲۲) متفق علیه .

(۱۲۳) رواه مسلم .

و گوتنا وی ژکیسی خودایی وی - عزوجل - دبیژیت : ((ومن قال :
مطرنا بنوء کذا کذا , فذلک کافر بی مؤمن بالکواکب))^(۱۲۴).

ئانکو: وههه کهسی بیژیت باران بو مه هات ب ئە گه ری قی ستیری و قی
ستیری ئەو کافره ب من و باوهر داره ب ستیرا .

و ژقی چه ندی یه نه کافرکنا کافرا یان دره و کرن ل سه ر خودی و
پیغه مبه ری وی , وئیمن بوون ژ (مه کرا) خودی و بی هیقی بوون و بی هیقیاتی
ژ دلوقانیا خودی , ژقی چه ندی یه : هه لایستنا تیلانقشتیا و حه روزا
و شرکیاتا .

۲. گۆنه هین مه زن دنه فس و عه قلی دا , قیجا ژوان :

کوشتنا نه فسی بی حه ق زۆلم ل خه لکی کرن و ته عداپی ل سه ر وان
وزیده گافی د نامیسا وان دا وه ک غه یبه ت و نه میمه کرنی .

(۱۲۴) متفق علیه .

وهه ر ژوى چه ندى يه : رت كرنا حقيي ويارى كرن ب مؤسلمانى ولومه
 كرن وشكاندنا وى وخه بهر گوتنا وى وخه بهر گوتنا ئيك ژ هه قالين
 پيغه مبهري ﷺ چونكى خه بهر گوتنا وان هه ميا پيگه كوفره .

وهه ر ژفى چه ندى يه : خو مه زنكرن وخوباييون وسيخورى كرن و
 بيزه فهنگى (فه سادى) كرن ل دهف حاكمى بو نه خوشى گه هاندنى .

وهه ر ژفى يه : دره و كرن دئاخفتنى دا , و چيكرنا په يكهرا ووينين خودان
 روحا بى كو هه وجهى هه بت .

وهه ر ژفى يه : فه خارنا سه رخوشكهرا وهوشبهرا ومه يي وبكارئنانا
 هه شيشى وخارنا گوشتى به رازى , وخارنا مرارى بى هه وجهى وهه خارنين
 زهره ر وزيان تيدا نه فه هه مى ژ بهر كو تيبرنا نه فسى يا تيدا .

۳. گونه هين مه زن دمالى دا :

خارنا مالى ئيتيمى وكرنا قومارى , وتالع ونه صيبى , ودزيى , وريگرى
 كرنى (گرتنا ريكى), و ب كوته كى مالى خه لكى ژى وهرگرى , وبه رتيل
 وهرگرتن , وكيم كرن دكيشان وپيقتانى دا , وسويندا غه مؤس (سويند خارنا

ب خۆدئِ ژ دره و بۆ وه رگرتنا مالي), و خاپاندن دفرۆتن و كرينئِ دا ,
 ونه وه فاكرن ب سۆز و پهيمانا , وشاهدي دان ب دره و , وغش كرن , وزيدە
 مه زاختن , وزهره ر گه هاندن ب وه صيه تي (وهك ئه و وه صيه تي ب دهينه كي
 بكهت وئهو بخۆ ل سهر نه بت بهس دا ميراتگرا بي بار بكهت ژ مافي وان),
 و قه شارتنا شاهديئِ , ونه رازيبوون ب وي پشكا خودئِ دايئِ , ول بهر خۆ
 كرنا زيئِري بۆ زه لامي و دريژ كرنا جلكي يان په نته روني دبن گۆزه كي دا وهك
 خۆ مه زن كرن .

٤. گۆنه هين مه زن دپه رستنا دا (عيادات):

هيئلانا نفئِزا , يان گيرۆكرنا وي ژ ده مي وي بي عوزر , ومه نعه كرنا زه كاتي
 , و خارنا روژيئِ د ره مه زانيئِ دا بي عوزر , وهيئلانا چه جي دگه ل هندی كۆ
 شيان هه بن , وره قين ژ جيهادا دريكا خودئِ دا , وهيئلانا جيهادا ب نه فسا
 خۆ يان مالي يان ب ئه زماني ل سهر وي يئِ ل سهر واجب بت , وهيئلانا
 نفئِزا جومعي يان جه ماعه تي بي عوزر , وهيئلانا فه رمان كرنا ب چاكيئِ
 وپاشقه ليئِدانا ژ خرابيئِ ل سهر وي يئِ شيان هه بن , و خۆ نه پاقرن ژ ميزئِ

(خو نه پاقر كرن ژ مېزى ب كلېنسا يان بهرا يان ب ئاقى), و كارنه كرن ب زانېنى .

۵. گۆنه هېن مه زن دخېزان ونه سه بې دا (ره و پښت):

زنا كرن , و لىواط (جووت بوون دگه ل ره گه زى نېر), و گۆنه هبار كرن ژنكېن شوېكرى و باوه ردارا ب زنايى (تانه دان ل ناميسا وان), خو بېستاره كرن ژنكى ودهرئېخستنا پرچا خو , و چاقلېكرنا ژنكا ب زه لاما , وزه لاما ب ژنكا (وهك تراشينا رها), و دل هېلانا دهيك و بابا (نه گوهدارېكرنا وان دنه گۆنه هې دا), و هېلانا سه ره دانا مرؤقاينې بې ئه گه ره كى دروست , ونه گوهدارېكرنا ژنكى بو زه لامى خو دنقېنى دا بې هېجهت و عوزر وهك (عاده و چلكا), و ئه و چه ندا ئه وى حه لال دكهت وېى بو دهېته حه لال كرن ژ حېلا و فېلبازيا.

(المحلل : ئه وه بې ژنكه كا بهرداى بو خو بينيت (ماره بكهت) دا بو زه لامى وى بې ئېكى بزقرېنت وها ئه و كه سه (المحلل له) يه), و نكولى كرن ژنكى بو قه نجيا زه لامى خو , و خو پالقه دان بو غه ىرى بابى خو وېى بزانت , وېى

رازی بۆ مال وکەس کارین خۆ ب زنايي ، ونه خووشی گه هاندنا جیرانی ،
وهلکيشانا ميا ژ ناف چاڤا یان بریا بۆ ژن و زه لاما .

۶. تهوبه کرنا ژ گۆنه هیین مهزن :

برایي موسلمان هه که تو که فتیه دگۆنه هه کي دا ده ملده ست بهیله ، وتهوبه
بکه وداخازا ژیبرنا گۆنه هی ژ خودی بکه ، ونه زفره فه جاره کا دی ، ژبه ر
گۆتنا خودایي بلند: **إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ**
يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا
(۱۷) وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ
الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا [النساء: ۱۷ - ۱۸].

ئانكو : خودی تۆبا وان قه بویل دکه ت ئه وین ژ نه زانین گۆنه هان دکه ن،
نه زانینا کانئ دویا هییا وی دی بته چ وکو دی ئه و هیژایی غه زه با خودی
بت، پاشی بهری ئه و بمرن ئه و ل خودایي خۆ دزقپن، ئه و ئه ون یین خودی
تۆبا وان قه بویل دکه ت. و خودی ب چیکریین خۆ یی پزرانا بوویه، و دکار

وتەقدىرا خۆ دا يى كاربنه جھ بوويه. (۱۸) وقه بويلكرنا توبى بو وان نينه يين
 پژدييى ل سهر كرنا گونه هان دكهن، وحه تا نه كه قنه بهر مرنى ئەو ل خودايى
 خۆ نازقرن، هنگى ژ نوى يه ك ژ وان دى بيژت: نوكه من توبه يه، ههر وه سا
 توبا وان ژى قه بويل نابت ئەوين دمرن كافر. ئەوين هه يين پژدييى ل سهر
 كرنا گونه هان كرى حه تا مرين، وئەوين مرين كافر، مه عه زابه كاب ئيش بو
 وان تاماده كرىيه.

پرسيار : مەرچين قه بويل بوونا تەوبى چنە ؟

بەرسف : مەرچين قه بويل بوونا تەوبى ئەقەنە :

۱. ئىخلاص : ئەو تەوبە كرنا گونه هكارى خالص بو خودى بت، نه بو
 تشته كى دى .

۲. پەشيمانى : مروقى گونه هكار پەشيمان بت ل سهر وى چەندا كرى ژ
 گونه ھى.

۳. هيلان : مروقى گونه هكار وى گونه ھى بهيلىت يا وى كرى.

۴. نه زقرين : مروقى موسلمان بكه تە دلى خۆ كۆل گونه ها خۆ نه زقرىت .

۵. ئیستغفار : ئەو داخازا گۆنه ه ژێبرنی ژ خودی بکەت یا کۆ دده رحه قی خودی دا کری .

۶. زفراندنا مافا : دقیت مافین خه لکی بو بزقپرنت یان گه رده نا وی ئازا کهن .

۷. ده می قه بویل بونی : دقیت ته و به کرنا گۆنه ه کاری دژیانا وی دا بت و ژبه ری مرن ب سه ردا به یت , پیغه مبه ر ﷺ دپیزیت : ((ان الله يقبل توبه عبده ما لم یغرغر))^(۱۲۵). ئانکو : بی گو مان خودی ته و با عه بدی خو قه بویل دکه ت هندی ئەو نه گه هشتی یه حاله تی غرغری ل به ر مرنی .

(۱۲۵) حسن , رواه الترمذی .

ل دویف هه رن وتشتی نووی نه ئینه دهر

۱. هه که ته قیا تو خه لکی هشیار بکه ی ژ بیدعا د دینیدا , هنده ک ژوان دئی بیژنه ته بهرچا قکین ته یین شویشه ی ژی بیدعه نه:

وبه رسف : ئەقین هه نی نه ژ دینی نه , به لکو ئەفه ژ داهینانین دونیایی نه ئەوا کو پیغه مبهری ﷺ به حس ژئی کری وگوتی : ((انتم أعلم بأمر دنیا کم)) (۱۲۶).

ئانکو : هوین شاره زاترن ب کارین دونیا خو .

و ئەف داهینانین هه نی چه که کی دوو سه ری نه (دوو لایه نی نه), رادیو بو نمونه هه که تو تیدا گوھی خو بدهیه قورئانی وئاخفتنن دینی دئی یا حه لال بت وداخاز کری بت , وهه که تو گوھی خو بدهیه موزیکی وسترانیت بی سه رو بهر دئی یا حه رام بت , چونکی ئەفه رهوشتی پویچ دکهت , و زهره ر و زیانی دگه هینیته کومه لگه هی .

۲. بیدعا دینی : ئەوه یا چ بەلگه وگرووف (دلیل) بو نەبن ژ قورئانی و سوننەتی , و ئەف بیدعا هەنێ دپەرستن و دینی دا بت , و ئەقەیه ئەو جورێ بیدعی یی کو ئیسلامی ئینکارا وی کری , و حوکم ل سەر کری ب سەرداچوونی .

۱. خودایی بلند ئینکارا موشرکا دکەت ل سەر بیدعا وان و دبیژیت : **{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ}** [الشوری : ۲۱].

ئانکو : یان ئەری ما قان بوتپەرێسان د شرک و سەرداچوونا خو دا هەندەك هەقشەك هەنە وی تشتی خودی دەستویری پی نەدای ژ دینی و شرکی بو وان ددانن؟ .

۲. و پیغەمبەر ﷺ دبیژیت : ((من عمل عملا ليس عليه امرنا فهو رد)) (۱۲۷) .

ئانکو : هەر کەسێ کارهکی بکەت ژ کارا و فەرمانا مه ل سەر نەبیت ئەو زقراندی یه . زقراندی یه : ل خودانی خو دزقریت و ناهیتته قەبویل کرن .

۳. و پیغه مبهەر ﷺ دبیژیت : ((ایاکم ومحدثات الامور , فان کل محدثة بدعة , وکل بدعة ضلالة)) (۱۲۸).

ئانکو : ئیمانته هوین هشیاری وان تشتا بن یین ژنوی دهر دکه فن , چونکی ههر تشته کی ژنوی دهر که قیت بیدعه یه , وهه می بیدعه یه ک سهر د اچوونه .

۴. و پیغه مبهەر ﷺ دبیژیت : ((ان الله حجب التوبة عن کل صاحب بدعة حتی يدعها)) (۱۲۹).

ئانکو : ب راستی هندی خودی یه خودانی بیدعی یی بی بارکری ژ ته و بی هه تا ئه و بهیلیت . دهستا ژی بهردهت .

۵. و ئیین عومهەر دبیژیت : ((هه می بیدعه سهر د اچوونن وخو هه که ب باش ژی بینن)) .

۶. ومالك - خودی دلوقانیی پی ببهت - دبیژیت : ((هه ر که سی د ئیسلامی دا بیدعه کی دهر بیخیت و بینت باش , بی گومان ئه و بی هزر دکهت و دبیژیت

(۱۲۸) رواه الترمذی , وقال : حسن صحیح .

(۱۲۹) صحیح , رواه الطبری وغیره .

کو موحه ممه دی خیانهت یا ل په یامی کری ، چونکی خودایی بلند دبیثیت :

{الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ

الْإِسْلَامَ دِينًا} [المائدة : 3].

ئانکو : ئەفرۆکه ب تمامکرنا شریعهتی و ب سەرکه فتنی من دینی هه وه
 دینی ئیسلامی بو هه وه پیک ئینا، ومن قه نجیا خو ل سهر هه وه ته مام کر ب
 ده ریخستنا هه وه ژ تارییین جاهلیه تی بو پونا هییا ئیسلامی، وئه ز رازی بووم
 ئیسلام بو هه وه بته دین قیجا هوین پیگیریی پی بکه ن.

قیجا یا وی روژی دین نه بت قیگافی ژی ئەو نابته دین ((.

۷. وشافعی - خودی دلوقانیی پی ببهت - دبیثیت : ((هه ر که سی بیثیت

ئه فه یی باشه ئەفه بی گومان وی شه ریعهت دانا , وهه که تو بیژی ئەفه یا
 باشه دروست با ددینیدا دا یا دروست بت بو خودان عاقلان ژ غه یری ئەهلی
 باوه ریی (ئیمانی), ودا یا دروست بت ئەو شه ریعهتی دانن ددینیدا وهه می
 ده رگه هین ددینیدا , وهه ر مروقهك بو نه فسا خو شه ریعهته کی نووی
 دانیت)).

۸. غضيف ديئريت : ((نينه بيدعهك دهر كه قيت ئيلا دى ل بهرامبهرى
سوننه تهك ھيټه ھيلان)).

۹. ھسەن ئەلبەصرى ديئريت : ((ل دەف خودانى بيدعى نەروينە خارى
قېجا دى دلې تە نەخوش كەت)).

۱۰. ھذويغە ديئريت : ((ھەر عيبادە تە كى ھە قالين موھەممەدى نە كربت
ھوين ژى نە كەن)).

جورين بيدعا گەلەكن ژوان :

۱. ئاھەنگىران ب ھەلكەفتا بوونا پېغەمبەرى , وشەفا ميعراجى وژبلى
قان .

۲. سەما (الرقص) و دەست قوتان , و دەف قوتان وليدان دگەل زكرى ,
وبلندكرنا دەنگا , وگھورينا ناقين خودى وەك (أه , إه , آه , هو , هي).

۳. دانانا تازيا وبەھيا , وئینانا شیخا وقورئان خوینا بو خاندنى پشتى مرنى
وژبلى قان ژى .

صدق الله العظیم

۱. قورئان خوینا یی کری یه عهدهت کو پشتی ژ خاندنی خلاس دبن دبیزن , دگل هندی کو نه هاتی یه فه گوهاستن ژ پیغه مبهری ﷺ وهه قالین وی وتابعینا .

۲. هندی خاندنا قورئانی یه په رسته , نابیت بهیته زیده کرن , ژ بهر گوتنا وی ﷺ : ((من احدث فی امرنا هذا ما لیس منه فهو رد))^(۱۳۰).

ئانکو : هه رکه سی تشته کی ژ نووی ددین مه دا داهینیت وئو نه ژوی بت وئو زقراندی یه . دی ل خودانی زقرت.

۳. ئەوا کو خاندنه قانین قورئانی دکهن چ به لگه نینن ل سه ر ژ په رتوکا خودی , وسوننه تا پیغه مبهری وی , وکاری هه قالین وی , به لکو ئەفه ژ بیدعین که سین دوماهیی نه .

(۱۳۰) متفق علیه .

۴. پېغەمبەرى ﷺ گوھ ل قورئانئ بوو ژ ئىبن مەسعودى , قئجا دەمئ گەھشتى يە گوئنا خودايئ بلند : **{ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا }** [النساء : ۴۱].

ئانكو : وئەگر وى تو -ئەى موھەممەد- ئىناى دا ببىيە شاھد ل سەر ئوممەتا خو، و ل سەر قان پېغەمبەران ژى كو وان پەيامئىن خودايئ خو گەھاندینە ؟

گوئئ : ((بەسى تەيە))^(۱۳۱). ونە گوئئ : صدق الله العظيم , وفەرمان ژى ب قئ چەندئ نە كر.

۵. مروقئن نەزان وزاروك ھزردكەن كو ئايە تە كە ژ قورئانئ , قئجا دخوئىن دنقئئئى دا وژ دەر قەى نقئئا دا , وئە قە نە يا دروستە , چونكى نە ژ قورئانئ يە , ونە خاسمە كو ھندەك جارال دوماھيا سورەتا دەئتە نقئسىن ب شئوئ خەتئ (فونتئ) قورئانئ .

۶. بەرئز شئىخ (عبدالعزيز بن باز)- خودئ بپارئزئت - ئاشكرا كر كو بئدەئە , دەمئ پرسیار ژئ ھاتئ كرن .

(۱۳۱) رواه البخاري .

۷. به لئی گوتنا خودایی بلند: **{قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ**

حَنِيفًا} [ال عمران : ۹۵].

ئانكو : تو بیژه وان: خودی راست دبیژت د وی تشتی دا یی وی گوتی،
 قیجا ئە گەر هوین راست دبیژن کو هوین ژ خوشتقییی خودی ئیبراهیمینه
 دی ل دویف شریعه تی وی یی خودی ل سەر ئە زمانی موحه ممه دی دانای
 هه رن.

ئە قه رده ل سەر جو هویی دره و کەر , ب به لگه یا ئایه تا ژ بهری وی : **{فَمَنْ**

اَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ} [ال عمران : ۹۴].

ئانكو : قیجا هه چیی دره وی ل سەر ناخی خودی بکەت، ئە و ئەون یین
 زۆردار یین دره وی ژ کیسی خودی دکەن.

و ب راستی پیغه مبهری ﷺ ئە ف ئایه ته دزانی , ودگهل قی چه ندی
 نه دگوت پشتی خاندنا قورئانی , وههروهسا هه قالین وی ژی وسه له فیین
 صالح .

۸. ب راستی ئه قی بیدعی سوننه ته کا مراندی , ئه وژی دو عایه , ژ بهر گوتنا وی ﷺ : ((من قرأ القرآن فلیسأل الله به)) (۱۳۲).

ئانکو : هه ر که سی قورئانی بخوینیت بلا بو خو دو عای پی ژ خودی بکه ت.

۹. ل سه ر خاندنه قانی هه یه کو ئه و دو عا ژ خودی بکه ت ب وی یا وی دقیت پشتی خاندنی , وهی قیا ژ خودی بکه ت ب وی چه ندا خاندی , چونکی ئه و ژ کاری چاکه ئه وی کو دینته ئه گه ر بو قه بویل بینا دو عایا , ویا گونجایه خاندنا قی دو عایی : پیغه مبه ری خودی ﷺ دبیثیت : ((ما اصاب عبدا هم ولا حزن فقال : اللهم ..... فرحا)) (۱۳۳).

ئانکو : نینه بگه هیته به نده یه کی دل ته نگیه ک یان خه م وکوفانه ک و بیثیت : ئه ی خودایی من ئه ز به نده یی ته مه , وکوری به نده یی ته مه , وکوری عه بدا ته مه , ئه نیا من دده ستی ته دایه , یی بوری یه حوکمی من ل ده ف ته , قه زایا ته دده رباره ی من دا دادپهروه ری یه , ئه ز پرسیاری ژ ته دکه م ب هه ر نا قه کی ته , ته ئه و نا قه بو خو دانابت , یان دپه رتوکا خو دا ئینابت خاری , یان ته

(۱۳۲) حسن , رواه الترمذی .

(۱۳۳) صحیح , رواه احمد .

نیشا ئېك ژ چېكرېن خۆ كربت , يان ته هلگرتبت ل ده ف خۆ دعلمى غه يېى
 دا , كۆ تو قورئانى بكه يه بۆھارا دلې من , وروناھيا چاقى من , ونه مانا خەم
 و كۆفانېت من , ونه مانا دل ته نگيا من , ئيلا دى خودى وى دل ته نگی وخەم
 وكۆفانال سەر راکەت , ودى بۆ وى گھورت ل جھى وى ب كه يف خۆشى
 وشادى .

فەرمان کرن ب باشیی و پاشقه لیدان ژ خرابیی

ئه فه ههردوو ستوینیت سه ره کی نه یین کۆ چاک کرنا کۆمه لگه هی ل سه ر
 دراوه ستت ، وب قان ههردووکا دی خیر ب دهست قی ئومه تا ئیسلامی فه
 هیت ، خودایی بلند دبیزیت : **{ کُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
 بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ }** [ال عمران : ۱۱۰].

ئانکو : ئه ی ئومه تا موحه ممه دی هوین چیتیرین ئومه تن و ب مفاتیرین
 مروفن بو مروقان ، هوین فه رمانی ب باشیی دکهن ، و باشی ئه وه یا خودی
 و پیغه مبه ری وی فه رمان پی کری ، وهوین پاشقه لیدانا ژ خرابیی دکهن ،
 و خرابی ئه وه یا خودی و پیغه مبه ری وی هوین ژی داینه پاش ، وهوین
 باوه رییی ب خودی دینن باوه رییه کا دورست یا کریار د گهل دا .

و ده می مه فه رمان ب چاکرنی و پاشقه لیدانا ژ خرابیی هیلا ی کۆمه لگه ه
 پویچ بوو ، وره وشت دا که فت ، و سه ره ده ری خراب بوو ، و و ... .

وفهرمان ب چاکیی و پاشقه لیدانا ژ خرابیی نه گریدایه ب که سه کی قه
 وب ییت دی قه نه گریدایه , به لکی نه و واجبه ل سهر ههر موسلمانه کی ,
 زه لام بت یان ژن بت , زانا بت یان عامی بت , ههر ئیک ل دو یف شیائیت
 خو و زانینا خو , پیغه مبه ر ﷺ دیبژیت : ((من رای منکم منکرا فلیغیره
 بیده , فان لم یستطع فبلسانه , فان لم یستطع فبقلبه , وذلك اضعف
 الايمان)) (۱۳۴).

المنکر : یا شه ریعه تی ب خراب ل قه له م دای .

ئانکو : هه رکه سی ژ هه وه خرابیه ک دیت بلا بگهورت ب دهستی خو ,
 هه که نه شیا ب نه زمانی خو , هه که نه شیا ب دلّی خو , وئه قه لاوازترین
 ئیمانیه .

رېكټن فه رمانكرنې ب چاكېن ونه هې كرن ژ خرابيې

۱. خوتبا روژا ئه ينيې وهه ردوو چه ژنا , گوتارخوين دى جورين خرابيا دياركهت .
۲. موحازه ره يان نقيسينهك ل گوتاره كى يان روزنامه كى بو دياركرنا نه خوشيېن كومه لگه هې ودانا چاره سه ره كى باش .
۳. په رتوك , دانه رى په رتوكى دى وى تشتى پيش كيش كهت يى كو دقيت بو خه لكى دياركهت ژ هزرا بو چاكرنا خه لكى .
۴. شيرهت ومه وعيزهت , ل روينشتنه كى بى , قيجا ئيك ژ حازرا باخفت بو نمونه ل سه ر زه ره رين مه زن يين جگاره كيشانې ويين مالى .
۵. شيرهت وئاموژگارى , دناقبه را براى وبراى دا بت ب دزى قه بو هيلانا گوستيلكا زيړى , يان هشيركرنا وى ژ هيلانا نقيژا , يان هشيركرنا وى ژ دوعا كرنا غه يري خودى .

۶. نامه , ژ باشتترین ریکانه , چونکی هه ر مروقه کی هه بت دشیته هندهك
لاپه رین کیم بخوینیت ل سه ر نقیژی یان جیهادی , یان زه کاتی , یان ژ ی ل
سه ر گۆنه هیین مه زن , وهك : دو عاکرن ژ مر یا وداخاز کرنا هاریکاری ژ وان
وژبلی قان .

مه رجين فه رمانكه رى (الامر)

۱. دقیت فه رمانا وی یان پاشفه لیڈانا وی هیدی ونه رم بت ، دا نه فس

قه بو یل بکه ن ، خودایى بلند دیبژیته موسای وهارونى : { اذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ

إِنَّهُ طَغَىٰ } (۴۳) فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ } [طه : ۴۳ - ۴۴].

ئانكو : وهوین د مه سه لا كرنا زكرى من دا سست ولاواز نه بن. هوین

هه ردو هه رنه نك فیرعه ونى؛ چونكى ئه وی پى ل توخویبان دانایه و ب ناف

كوفر وزوردارییی دا چوویه، قیجا هوین گوتنه كا نه رم ونازك بیژنى؛ دا به لکی

بیرا خو ل خودایى خو بینته فه یان ژى بترست.

قیجا هه كه ته دیت كه سه كى خه به را دیبژیت وكوفریا دكه ت ب نه رمی

شیره ت بکه وداخازى ژى بکه ئه و خو ب خودى پاریزیت ژشه یطانی

نه فره تی ئه وی كو بوویه ئه گه رى قى خه به رى، وئو خودایى ئه م چىكرین

ونازو نیعمه تین خو ب سه ر مه دا ریژتین هه ژى سوپاسیى یه ، وهندى ئه ف

كوفرا هه نى یه چ مفا تیدا نینه ، به لكو دى بیته ئه گه رى تیچوونا مروقى ل

دونیایی وعه زابا ئاخره تی ، پاشی فه رمانی لی بکه ب تهوبی وداخازا گونه ه
ژی برنی (ئیستغفار) .

۲. دقیت حه لال وحه رامی ژی بزانت دوی تشتی فه رمانی پی دکه ت، هه تا
مفای بگه هینیت وزه ره ری نه که ت ب نه زانینا خو .

۳. باشتره بو فه رمانکه ری نه و وی تشتی جی به جی بکه ت یا نه و فه رمانی
پی دکه ت ، وخو دویر بکه ت ژوی تشتی نه و نه هیی ژی دکه ت ، دا فائیده
تمام تر ومفاتر بت ، خودایی بلند دیژیت ده رباره ی وان که سین دیژن
وکاری پی ناکه ن : **{ أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ**
الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ } [البقرة : ۴۴].

ئانکو : چ حاله کی کریته حالی هه وه ویی زانایین هه وه ده می هوین
فه رمانی ب باشیی ل مرؤقان دکه ن، وهوین نه فسا خو ژ بیر دکه ن، وبه ری
وی ناده نه خیرا مه زن کو ئیسلامه ، وهوین ته وراتی دخوینن یا کو سالوخه تین
موحه ممه دی وفه رمانا باوه ری ئینانا ب وی تیدا هاتین!! ئه ری قیجا ما
هوین عه قلی خو دورست ب کارنائینن؟

ول سهر مروقی که فتیی کۆ هشیار بت ژوی یا ئەو که فتیه تیدا ودان پیدانی
ب خه له تیا خو بکه ت .

۴. ئەم ب ئیخلاس کار بکهین ، و ئەم دوعا بو موخالفا بکهین ب هیدایه تی
، دامه عوزر هه بت ل ده ف خودی ، خودایی بلند دیژیت : **{وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ
مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ
إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ}** [الاعراف : ۱۶۴].

ئانکو : ودهمی کۆمه کی ژ وان گۆتییه وی کۆما دی ئەوا شیره ت ل وان
دکر یین ل پۆژا شه نبیی ته عداپی کری : هوین بوچی شیره تی ل وی ملله تی
دکهن یی کو خودی ژ بهر نه گوهدارییا وان دی وان تی بهت ، یان ل ئاخره تی
ب عه زابه کا دژوار دی وان عه زاب دهت ؟ وان گۆت : ئەم شیره تی ل وان
دکهین ووان پاشقه لیدهین دا وان چو هیجهت نه مینن ، ودا ئەم ب وی کاری
پابین یی خودی ل سهر مه فەر کری کو فهرمانا ب باشییی یه وپاشقه لیदानا
ژ خرابییی یه ، و ژ بهر هندی دا به لکی ئەو ته قوا خودی بکهن ، وژی بترسن ،
و ژ گونه هه وته عداپییین خو تۆبه بکهن .

۵. دقیت مروقی فهرمانکه ر یی دلیر (شجاع) بت ژبه ر خودی ژ لومین لومه کارا نه ترسیت , و سه بری خو بکیشیت سه ر وی چه ندا دگه هیتی .

جورین خرابیی

۱. ژ خرابییت مزگه فتا :

زه خرهفه کرنا وی ورهنگ کرنا وی ، زورکرنا مه ئه نیت وی ، ودانانا تابلویین نقیسینی ل به رامبه ر نقیژکه را ، چونکی دی وی مژیل که ن ژ خشوعی و تایبه تی وان شعرین کو داخازا هه وار هاتنی ژ غه یری خودی دکه ن ، وده ر بازبوونا ل به ر نقیژکه ری را ، ول ستوی نقیژکه را دا بچی ، وده نگ بلند کرن ب دو عایی یان قورئان خاندنی یان ب ئاخفتنی ، یان ب سه لوات دان ل سه ر پیغه مبه ری ﷺ فیجا دی ته شویشی چیکه ن ل سه ر نقیژکه را چونکی بی ده نگی (دهنگ نزم کرن) ئه و یا وارد بوی ، پیغه مبه ر ﷺ دیثیت : ((لا یجهر بعضکم علی بعض فی القرآن)) (۱۳۵).

ئانکو : بلا هنده ك ژ هه وه ده نگی خو بلند نه که ن ل سه ر ده نگی هنده کین دی ب خاندنا قورئانی .

وتف کرن وکوخینا ب دهنگی بلند , وئینانا هندهک گوتاریبیر ووه عز خوینا
 بو حه دیسین هه لبهستی و لاواز , ونه گوتنا پله یا وان حه دیسا , سه ره رای
 هه بوونا گه لهک حه دیسین دروست کو مروقی بی پیدھی دکهن ژ هندی .

وداخازکرنا هاریکاری وداخازی ژ غهیری خودایی بلند بهری بانگی ل
 سه ر سه ماعا , ول ده می گوتنا دروست کرنا هوزانا ب هه لکه فتا ئاهه نگی
 وهه بوونا بیهنا جگارا ژ هندهک نقیژکه را , ونقیژکرنا ب جلکه کی پیس
 بیهنه کا نه خوش ژئ بهیت , وبلندکرنا دهنگی ب دژواری , وسه ما ودهست
 قوتان ل ده می زکری , وکرین وفروتن , گازیکرنا تشتی بهرزه بووی دمزگه فتی
 فه , ونه هیلانا ملی ب ملی فه وپی ب پی فه ل ده می نقیژا ب جه ماعت .

۲. ژ خرابییت جادی :

دهرکه فتنا ژنکا بی سه روبه ر ویا ن له شی وان دیار , یا ن باخفن وبکه نن ب
 دهنگی بلند , وگرتنا زه لاما ی بو دهستی ژنکی وئاخفتنا دگه ل بی کو شهرم
 بکه ن , وفروتنا پلیتین یا نه صیبی , وفروتنا مه بی ل دوکانا , وهه لاویستنا وینین
 زه لام و ژنکا ب هندهک شیوین کریت کو ره وستی پویچ دکهن , وهاقیتنا

گلیشی دشارعی دا ، وراوه ستانا هندهك ژ گه نجا بو به ریخودانا ژنکا ،
وتیکه لیا ژنکا بو زه لاما د شارعی و بازاری و ترومیلا دا .

۳. ژ خرابییت بازاری :

سویند خارنا ب غیری خودی وهك ب شهرهف وزیمه تی و ژبلی قان ،
وغش کرنی ، ودره وکرن بو فائده ی و بکری ، وهاقیتن ودانانا پیساتیا دریکی
دا ، وخبه ر گوتن وئاخفتین کریت ، وکیمکرن د کیشان و بیقانی دا ،
وگازیکن ب دهنگی بلند.

۴. ژ خرابییت گشتی :

گوه دانا موزیکی یان سترانییت خراب ، و تیکه ل بوونا زه لام و ژنکا ژبلی
مه حره ما ، خو هه که ژ نیزیکیین ته ژی بن وهك کوری مامی و کوری خاله تی
وبرایی زه لامی (تی) و ژبلی قان ژی ، و هه لایستنا وینا یان په یکه ریین خودان
روح ل سهر دیوارا ، یان دانانال سهر میزا ، قیجا یین وی بن یان بابی وی
بن ، وزیده مه زاختن د خارن و فه خارنی و جلکا و تشتین نافمالی دا وهاقیتنا
تشتی زیده ژوان دناق گلیشی و پیساتیی دا ویا واجب ئه وه بهیته دابه شکر
ل سهر هه ژارا دا بو خو مفای ژی بینن ، و پیشکیشکرنا جگارا ژبه ر زه رها

وى بۆ له شى ومالى وجيرانا ، ويارى كرن ب زارى (النرد)، ودل ئيشانا دهيك وبابا ، وئنان وهرگرتنا گۆتارين بى سه روبهر و خراب ، وهه لاويستنا نقشتيا ب زاروكان فه يان ژى ل سهر ديوارين مالا ، يان دترومبىلا دا وهك موركين شين ودهستى و نالى ههسپى ، وباوهرى هه بوون كو ئه فه مروقى ژ چاڤا دپاريزن ، وبه لاو وموصيبه تا پاشفه ليددهن ، وكيم كرنا ئيك ژ سه حابيا ، و ژكوفرى يه يارى كرن ب طاعت وگوهداريا خودى وهك نقيژى وحيجابى ورها وژبلى قان ژى ژوى تشتى ئيسلام پى هاتى .

دوعایا بازاری (سیکی)

بیغهمبه ری خودی ﷺ دیبیزیت : ((هەر کهسی چوو دبازاری دا بیژت : لا
اله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو حي
لا يموت بيده الخير وهو على كل شيء قدير , كتب الله له الف الف
حسنة , ومحا عنه الف الف سيئة , ورفع له الف الف درجة , وبنى له
بيتا في الجنة)) (۱۳۶).

ئانکو : دی بو وی هزار هزار خیر هینه نقیسین , ودی هزار هزار گونهد
ژی چن , ودی هزار هزار پله یا بلند بیت , ودی بو وی خانیه ک ل به حه شتی
هیته ئافا کرن

جیهادا دریکا خودی دا

جیهاد واجبه ل سهر ههر موسلمانه کی ، ودبیت ب مالی بت کو ئه وژی مه زاختنه ، ودبیت ب نه فسی بت کو ئه وژی شهرکرنه ، ودبیت ب پینووسی بت کو ئه وژی گازیکرنه بو وی ، وبه رگری کرنه ژوی ، وجیهاد گه له ک جورن:

۱. فهرزل سهر ههر موسلمانه کی (فرض عین): ئه وژی دژی دوژمنی هیرشبه ره بو سهر هنده ک وه لاتی موسلمانا ، وه ک جوهیا قی گاقی ئه وین فلسطین داگیرکری ، قیجا ئه و موسلمانین خودان شیان گونه هکارن هه تا فان جوهیا ب ده ریخن ژویری ب مال و نه فسا خو .

۲. فهرزا کیفائی : هه که هنده ک پی رابن گونه هل سهر یین دی نامینیت ، وئه وژی جیهادا دریکا فه گوهاستنا گازیای ئیسلامی یه بو هه می وه لاتا ، هه تا ئیسلام حوکمی لی بکه ت ، قیجا هه رکه سی خو ب ده ست فه به رده ت ئه و رزگار بوو ، وهه رکه سی دریکا وی دا ب راهه ستت دی شه ری وی هیته کرن

هه تا په يقا خودى بلند بيت ، وئه ف جيهاده دئ يا بهرده وام بيت هه تا روژا قيامه تئ نه خاسمه جورئ ئيكي .

وده مئ موسلمانا جيهاد هيلاي و دونيا و چاندنئ و بازرگانئ ب سهر دابرن شه رمزاري ب سهر دا هاتن ، و راسته گوتنا پيغه مبهري ﷺ ده مئ ديئريت :
 ((اذا تبايعتم بالعينة واخذتم اذنان البقر .....)) (۱۳۷)

ئانكو : هه كه هه وه كرين و فروتن ب (عينئ) (۱۳۸) كرن ، و خوب خودانكرنا چيلاقه مژيل كرن ، و هوين رازي بن ب چاندنئ ، و جيهادا دريكا خودئ دا هيلاي ، خودئ دئ ره زيليه كي ب سهر هه وه دا زال كه ت ، كه س ل سهر هه وه لا نادهت هه تا هوين بزقرن بو دينئ خو .

۳. جيهاد دگه ل مه زينن موسلمانا : ئه وژي دئ ب پيشكيشكرنا ئاموزگاريئ بت بو وان و هاريكاريا وان ، ژبه ر گوتنا وي ﷺ : ((الدين النصيحة قلنا

(۱۳۷) صحيح ، رواه احمد .

(۱۳۸) ئه وه مروف تشته كي بفروشته ئيكي ب بوهايه كي باشكه فتي ، و بده ته بكرى ، پاشي ژئ بكرت ژبه ري دانا پارا ب پاره كي قيمتر ژوي چه ندي ودي ب حازري ده تئ .

لمن یا رسول الله ؟ قال لله ولكتابه ولسوله ولائمة المسلمين
وعامتهم))^(۱۳۹).

ئانکو : دین ئامۆژگاری یه , مه گۆت بۆ کئی ئه ی پیغه مبه ری خودی ؟
گۆت : بۆ خودی و په رتۆکا وی و پیغه مبه ری وی و بۆ مه زنیّت موسلمانا وهه می
موسلمانا .

وگۆتنا وی ﷺ : ((افضل الجهاد كلمة حق ضد سلطان جائر))^(۱۴۰).

ئانکو : باشتین جیهاد گۆتنا په یقه کا حه قه ل دژی مه زنه کئی زالم .
ودیارکرنا ریکا رزگار بونی ژ زولما حاکما ئه وین ژ چه رمی مه , وب زمانئ
مه دئاخفن ئه وه موسلمان ته وبه بکه ن بال خودایی خۆقه , و بیروبا وه رین خۆ
راست بکه ن , ونه فسین خۆ که س وکارین خۆ فیری ئیسلاما دروست بکه ن
, بجه ئینان بۆ گۆتنا خودایی بلند : **إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا**
مَا بِأَنْفُسِهِمْ [الرعد : ۱۱].

(۱۳۹) رواه مسلم .

(۱۴۰) حسن , رواه ابو داود , والترمذي .

ئانکو : هندی خودییه وی قهنجییی یا وی د گهل ملله ته کی کری
ناگوهورت حه تا ئه و وی فه رمانی نه گوهورن یا ل وان هاتییه کرن.

و بو فی چه ندی ئیک ژ بانگخازین سه رده م ئاماژی پی دکه ت ودیثیت :
(دهوله تا ئیسلامی د دلی خودا ئافا بکه ن دی بو هه وه ل سه ر عه ردی هه وه
هیته ئافا کرن).

وهه روه سا دقیت ئه ساس بهیته چاک کرن بو ئافا کرنا ئاهاهیی ل سه ر , کو
ئه وژی کومه لگه هه خودایی بلند دیثیت : **{ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ**
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ
أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ} [النور : ۵۵].

ئانکو : خودی سۆز ب سه رکه فتنی دایه وان یین باوه ری ئینای ژ هه وه
وچاکی کرین، کو ئه و ب جیگری دی وان ل عه ردی بوتپه ریسان دانت،
ودی وان ل ویری که ته خه لیفه وجیگر، وه کی وی د گهل پیشیین وان ژ

خودان باوهران کری، وکو ئەو دینی وان یی ئەو بو وان پی پازی بووی -کو ئیسلامه- دی بنه جه و زال کهت، وپشتی ترسی ئەو دی حالی وان گوهورت وکته ته ناهئی، ئەگەر وان په رستنا خودی ب تنی کر، و ل سهر گوهدانا ئەمری وی مان، وچو شریک بو وی چی نه کرن، وهه چیی پستی فی جیگری وته ناهئی و زالبوون ودهسه لاتئ کافر بیت، وقه نجییین خودی بقه شیرت، ئەو ئەون یین ژ بن ئەمری خودی دهرکه فتین.

۴. جیهادا کافرا وشیوعیا وشهر خازا ژ ئەهل و لکتابا : ودی ب مالی ونه فسی وئەزمانی بت ل دویف شیانی , ژبه ر گوتنا وی ﷺ : ((جاهدوا المشرکین بأموالکم وانفسکم والسنتکم))^(۱۴۱).

ئانکو : جیهادی دگهل موشرکا بکه ن ب مالین خو ونه فسین خو وب ئەزمانی خو .

۵. جیهادا فاسقا وخودانیت گۆنه ها : و دی ب دهست بت و ب ئەزمانی , و دلی بت , ژبه ر گوتنا وی ﷺ : ((من رای منکم منکرا فلیغیره بیده ,

(۱۴۱) صحیح , رواه احمد .

فان لم يستطع فبلسانه , فان لم يستطع فقبله , وذلك اضعف
الایمان))^(۱۴۲).

ئانکو : هه رکه سی ژ هه وه خرابیه ک دیت بلا بگهورت ب دهستی خو ,
هه که نه شیا ب ئەزمانی خو , هه که نه شیا ب دلی خو , وئه فه لاوازترین
ئییانه.

۶. جهادا شیطانی : ودی موخالفا وی بت ونه ل دویقوونا وهسوه سا وی
بت , خودایی بلند دیبژیت : **{إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا
يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ}** [فاطر: ۶].

ئانکو : هندی شهیتانه بو مروقان دوژمنه , قیجا هوین ژی وی ب دوژمن
بو خو بزنان وگوه داریا وی نه کهن , هه ما ئەو دویکه فتییین خو بو
به رزه بوونی گازی دکهت , دا ئەو بینه ژ خه لکی ئاگری.

۷. جهادا نه فسی : ئەوژی دی ب موخالفا وی بت , وهلگرتنا وی ل سهر
طاعه تی خودی , وخو دویر کرنا ژ گۆنه ها . خودایی بلند ل سهر زمانی ژنکا

عهزیزی مسری ئەوا دان پیدان کری ب دیقچوونا خو بو یوسفی : **{وَمَا أُبْرِيُ**

نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ} [یوسف

: ۵۳.]

ئانکو : ژنا عهزیزی گۆت: وئەز نهفسا خو بەری ناکەم، هندی نهفسه
پێخه مهت خوشییا خو گه لهك فهرمانی ب کرنا خرابیی وگونه هان ل خودانی
خو دکەت، ئەو تی نهبت یی خودی ئەو پاراستی. هندی خودییه باش گونەه
ژیبری گونەهین ویه یی تۆبه بکەت ژ به نیین وی، یی دلۆفانکاره ب وان.

وشاعر دیژیت :

وخالف النفس والشيطان واعصها

وان هما محضاك النصح فاتهم.

ئە ی خودایی من ته و فیکا مه بده و مه ژ تیکۆشه رین کارکه رین دلسۆز

بگیره .

ژ ئه گهرين سهرکه فتنى

ميرى باوهردارا عومهرى كورى خه طابى - خودى ژى رازى بيت -

له شكه رهك هنارت ب سهرکرداتيا (سعد بن ابى وقاص) - خودى ژى

رازى بيت - بو فه كرنا وه لاتى فارسان وبو وى په يمانهك نقيسى ئه فه ده قى

وى يه :

۱. ته قوا خودى :

پشتى قى : ئه ز فه رمانى ل ته دكه م ويين دگه ل ته دا ژ سهربازا ب ته قوا

خودى ل ههر حاله كى دا , چونكى ته قوا خودى باشترين چه كى ل سهر

دوژمنى يه , وبه يزتريين سهردابرنه د جهنگى دا .

۲. هيلانا گونه ها :

و ئه ز فه رمانى ل ته ويين دگه ل ته دكه م كو هوين پتر خو بپاريزن ژ گونه ها

ژ دوژمنى خو , چونكى هندی گونه هيت له شكرى نه ب ترسترن ل سهر وان

ژ دوژمنى وان , بهلكى هندی موسلمانن سهردكه فن ب گونه هيت دوژمنىين

وان بو خودی , وهه که نه وه سا با ئه وان چ هیز نه بوون , چونکی ژمارا وان نه وه کی ژمارا وانه , و چه کی مه نه وه کی چه کی وانه , قیجا هه که ئه م وهک ئیک بوون دگونه هی دی یا وان ژیا مه زیده تر بت ب هیزی , وهه که ئه م ب سهر وان نه که قین ب زیده هیا خو ئه م نه شینه وان ب هیزا خو .

وهوین بزانی کو یین دگل هه وه هه یین وچونا هه وه دا هندهک مه لائیکهت (حفظه) ژ دهف خودی ئه و دزانی یا هوین دکه ن , قیجا هوین ژوان شهرم بکه ن , وهوین گونه ها نه که ن وهوین دریکا خودی دا , وهوین نه بیژن کر دوژمنی مه ژ مه خرابترن ول سهر مه زال نابن خو هه که ئه م گونه ها ژی بکه یین , چونکی دبیت کو ملله تهک ل سهر وان زال بت وئه و ژوان خرابتر , ههر وه کی کافریت مه جوسیا زال بوین ل سهر (بنی اسرائیل) یا ده می وان گونه هه کرین , (ههر وه کی جو هی زال بوین ل سهر عه ره یین موسلمان د نوکه دا).

۳. وداخاز و پرسیارا سه رکه فتنی بکه ن ل سه ر نه فسا خو , ههروه کی هویین
داخازا سه رکه فتنی دکه ن ل سه ر دوژمنی خو , وئه ز داخازی ژ خودی دکه م
بقی چه ندی بو مه وهه وه (۱۴۳).

---

(۱۴۳) ذکرها ابن کثیر في البداية والنهاية .

وَهْصِيَه تَا شَهْرِيْ بُو هَهْر مَوْسَلْمَانَه كِيْ

يِيْغَه مَبَهْر عليه السلام دِيْئِيْزِيْت : ((نَه ز مَافِيْ زَه لَامَه كِيْ مَوْسَلْمَانَه ئَه و دُوو شَه قَا
بَنَفِيْت وَتَشْتَه كِه هَبْت وَهْصِيَه بَكَهْت , ئِيْلَا دَقِيْت وَهْصِيَه نَقِيْسِيْيْت دَه ف
سَهْرِيْ وِي)) .

ئِيْبِن عَوْمَهْر دِيْئِيْزِيْت : ((شَه قَه ك ل سَهْر مَن دَا نَه بُوْرِيَه زُوِي دَهْمِيْ مَن
گُوَه ل يِيْغَه مَبَهْرِيْ خُوْدِيْ بُوُوِي ئِيْلَا وَهْصِيَه تَا مَن ل دَه ف مَنَه)) ^(١٤٤) .

١. ئَهْز وَهْصِيَه تِيْ دَكَم ب كُوْزْمِيْ (٠٠٠٠) بَهِيْتَه مَهْزَاخْتَن ل سَهْر كَهْس
وَكَارُو جِيْرَانَا وَهَهْزَارَا وَپَهْرَتُوْكِيْن ئِيسْلَامِيْ , (بَهْلِيْ ز سِيْكَه كِيْ پَتْر نَهْبْت ,
وَئَه بُوُو مِيْرَات وَهَرْگَرَا بِن) .

٢. هَنْدَه ك مَرُوْقِيْن چَاك ل دَه ف مَن حَازْر بِن ل دَهْمِيْ نَسَاخِيَا مَرْنَا مَن دَا
كُوْ هَزْرَا بَاش (حَسَن الظَّن) ب خُوْدِيْ بِيْنَنَه بِيْرَا مَن .

۳. پەيقا تە و حیدى بېژنە من ژبەرى مرنى نە پشتى هنگى , ژبەر گوتنا وى

((لَقِنُوا مَوْتَاكُم لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)) (۱۴۵).

ئانكو : لا اله الا الله ب مريى خو بدەنە گوتنى .

((وَمَنْ كَانَ آخِرَ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ)) (۱۴۶).

ئانكو : وەر كەسى دوماهيك ئاخفتنا وى لا اله الا الله بت دى چىتە

بە حشتى .

۴. ئەو مروقىن حازر ل دەف من دوعا بو من بكن پشتى مرنى , اللهم

اغفر له , وارفع درجته وارحمه .... وهكذا .

۵. هنارتنا هندەك كەسان ژ كەس وكارا دا دەنگ وباسى مرنى بو وان

بېژىت خو هەكە ب تەلەفونى ژى بت , وبېژنە گوتارخوينى مزگەفتى كو

بېژىت نقيژكەرا , دا داخازا گونهه ژيبرنى بو مرى بكن .

(۱۴۵) رواه مسلم .

(۱۴۶) حسن , رواه الحاكم .

۶. له ز کرن ب دانا دهینا (قهرا) ژ بهر گوئنا وی ﷺ : ((نفس المؤمن معلقة بدینه حتی یقضى عنه)) (۱۴۷).

ئانکو : نه فسا مروقی باوهردار گریدایه ب دهینی وی قه هه تا پیشقه بهیته دانی.

قیجال سهر مروقی موسلمانئ عاقل هه یه کو ئه و دهینت خو بدت دزیانا خو دا ژترسین بهرزهبوون و پشتگوهقه هاقیتنی قه .

۷. بی دهنگی ل دهمی چوونا برنا جه نازه ی , وژماره کا گه له ك ژ نفیژکه را نفیژی ل سهر بکه ن , وب ئیخلاس دوعا بو مری بکه ن.

۸. دوعا کرن ب ژبیرنا گونه ها پشتی قه شارتنی : چونکی دهمی پیغه مبه ر ﷺ بیا ژ قه شارتن مریه کی دال سهر راوه ستیت ودا بیژیت : ((استغفروا لایخیکم وسلوا له التثیت , فانه الآن یسأل)) (۱۴۸).

(۱۴۷) صحیح , رواه احمد .

(۱۴۸) صحیح , رواه الحاكم .

ئانكو : داخازا ژېبرنا گونه ها بو برايى خو بكن وپرسيارا جيگير كرنى بو بكن , چونكى قى گاقى پرسيار ژى دهينه كرنى .

۹. تازى گيران بو كهسى ب سهرى وى هاتى ب وى تشتى هاتى فه گوهاستن ژ پيغه مبهرى ﷺ ((ان لله ما اخذ وله ما اعطى , وكل شيء عنده بأجل مسمى , فلتصبر ولتحتسب))^(۱۴۹).

وچ دهم وجهين تاييه ت بو نين , وديژنه مروقى خودانى تازيى : ((انا لله وانا اليه راجعون , اللهم أجرني في مصيبي واخلف لي خيرا منها))^(۱۵۰).

وييدقى يه ل سهر كهس وكارين خودانى مرى سهبرى خو بكيشن ورازى بن ب قهدهرا خودى .

(۱۴۹) رواه البخاري .

(۱۵۰) كما في الحديث الذي رواه مسلم .

۱۰. پیدقی یه ل سهر کهس وکارا وجیرانا وهه قالا خارنی بو خودان
 وکهس کارین مری حازر بکهن ژبه ر گوتنا وی ﷺ : ((اصنعوا لآل جعفر
 طعاما , فقد أتاهم ما يشغلهم))^(۱۵۱).

ئانکو : بو بنه مالا جه عفه ری خارنه کی چیکه ن , چونکی تشته کی ب
 سه ری وان هاتی یین مژیل کرین .

(۱۵۱) حسن رواه ابو داود , والترمذی .

تھو نشتين دشرېعتى دا قهدهغه

۱. تاييهت كرنا ئيك ژ ميراتگرا ب مالى , ژبه ر گوتنا وى ﷺ : ((لا وصية لوارث)) (۱۵۲).

ئانكو : چ وه صيهت بو ميراتگرا نينه .

۲. بلند كرنا دنكى ب گريي ويى گوتنى , وليدانا ئاله كا , ودراندنا جلكا , وكرنه بهرا جلكى رهش , ژبه ر گوتنا وى ﷺ : ((الميت يعذب في قبره بما نيح عليه)) (اذا اوصاهم) (۱۵۳).

ئانكو : مرى دهيتته ئيزادان د گوري خو دا ب وى چهندا پي دهيتته گوتنى . (هه كه وه صيهت ل وان كر بقى چهندي).

(۱۵۲) رواه الدارقطني , وصحه الالباني في صحيح الجامع .

(۱۵۳) رواه البخاري , ومسلم .

۳. تاگه هدار کرن ب سه ماعا وکاغه زا , یان پیشکیشکرنا خارنی , چونکی
ژ بیدعی , وئه گه ری به رزه کرنا مالی یه وچاقلیکرنه ب غه یری موسلمانا .
ودحه دیسا دروست دا یا هاتی : ((من تشبه بقوم فهو منهم))^(۱۵۴).

ئانکو : یی چاقلیکرنا ملله ته کی بکته ئه و ژوانه .

۴. حازربوونا شیخا بو خاندنا قورئانی دمال دا , ژبه ر گوتنا وی ﷺ : ((
اقروا القران , واعملوا به , ولا تاكلوا به , ولا تستكثروا به))^(۱۵۵).
(تستكثروا به من متاع الدنيا).

ئانکو : قورئانی بخوینن وکاری پی بکهن وپی نه خون وب وی ل خو زیده
نه کهن . (ل خو زیده نه کهن ژ په رتالی دونیایی).

وحه رامه ل سهر یی بدهت ویی وه رگریت , وهه که ئه م وی کوژمه ی بدهینه
هه ژارا دی خیرا وی گه هیته مری ومفای ژی بینیت .

(۱۵۴) صحیح , رواه ابو داود .

(۱۵۵) صحیح , رواه احمد .

۵. مه کروهه چیکرنا خارنی وکوم بوون بو تازی ل مال ول مزگه فتی ,
 وژبلی وان ژی . ژبه ر گوتنا (جهیری) - خودی ژی رازی بیت - : ((کنا
 نری الاجتماع الی اهل الميت وصنیعة الطعام بعد دفنه لغيرهم من النیاحة
 ))^(۱۵۶). (ای : المحرمة).

ئانکو : مه ددیت کوم بین ل دهف کهس وکارین مری وچیکرنا خارنی
 پشتی فه شارتنای وی بو غهیری وان ژ نیاچی یه , (ئانکو : یا حه رام).

دهقی ل سهر مه کروهیه تا کوم بوونی هه ی وئینای ئیامی شافعی ونه وه وی
 دپه رتوکا خو دا (الاذکار) , (باب : التعزیه) ودهقی ئینای (ابن عابدین
 الحنفی) ل سهر که راهیه تا میهقانداریی ژ لایی ئه هلی مری فه , چونکی یا
 هاتی ژ دانان بو که یف خوشیی وشادیی نه کو نه خوشیی , زد (البزازیة) دا
 (حنفی): ومه کروهه چیکرنا خارنی , دروژا ئیکئی ویا سیی دا وپشتی
 حه فتیه کی , وقه گوهاستنا خارنی بو سهر قه بری د وهرزا دا

(۱۵۶) صحیح , رواه احمد .

(الموسم) وگازیکرنا خاندەقائیت قورئانی بو خاندنا قورئانی , زکوم کرنا مروقین باش و خاندنی بو خەتم کرنی .

۶. ناییت قورئان خاندن و مهولید دانان و زکر خاندن ل سەر قهبرا , ژبهەر نه بوونا کاری پیغه مبهری و سه حابیا بقی چەندی .

۷. حه رامه دانانا بهرین مهزن و فەرشین ژبهری و ژبلی وان ژی داننه سەر قهبری , وههروهسا دوهن کرنا وی و نقیسنال سەر : ((نهی ﷺ أن یجصص القبر , وان یبنی علیه))^(۱۵۷) . و فی روایه : ((نهی أن یکتب علی القبر شیء))^(۱۵۸) .

ئانکو : پیغه مبهری ﷺ نه هی یا کری قهبر بهیته گیچ کرن ول سەر بهیته ئافا کرن . و در یوایه ته کا دی یا هاتی : نه هی یا کری کو تشته ک ل سەر قهبری بهیته نقیسن .

(۱۵۷) رواه مسلم .

(۱۵۸) رواه الترمذی , و صححه الحاكم , و وافقه الذهبی .

وسوننه ته دانانا به ره کی ل سهر قه بری دا بهیته نیاسین , چاقلیکرن ب
 پیغه مبهری عَلَيْهِ السَّلَام کو به ره ک دانای ل بهر سهری (عوثمانی کوری مه ظعونی),
 وگوت : ((اتعلم بها على قبر أخي , وأدفن اليه من مات من أهلي))^(۱۵۹).

ئانکو : دا نه ز قه بری برایی خو پی بنیاسم , وههر که سی ژ که س کارین
 من بمرت دا لویری قه شیرم .

شاهد :

- . ناخی جی به جی که ری وه صیه تی : .....
- . ناخی وه صیه ت که ری (المیت) : .....

(۱۵۹) رواه ابوداود بسند حسن .

بهردانا رها (ریها- اللحية -) واجبه

۱. خودایى بلند ددهرحه قى شهیطانى دا دبیثیت : **{وَلَا مَرْنَهُمْ فَلْيَغْيِرْنَ**

خَلَقَ اللَّهُ} [النساء : ۱۱۹].

ئانکو : وئەز دى فه رمانى ل وان که م کو ئە و چیکریى خودى د خورستیى
وسه روبه رى دا بگوهۆرن.

(وژیفه کرنا رها گوهارتنا خه لقی خودى یه وگوهداریه بو شهیطانى).

۲. خودایى بلند دبیثیت : **{وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ**

فَأَنْتَهُوا} [الحشر : ۷].

ئانکو : ومالى پیغه مبهه ر بده ته هه وه، یان بو هه وه بدانت هوین وی
وه ربگرن، ویى وی هوین ژ وه رگرتنا وی داینه پاش هوین خو ژى بده نه
پاش، وهوین ته قوا خودى بکه ن وپیگیریى ب فه رمانا وی بکه ن. هندی
خودییه یى عه زاب دژواره بو وی یى بی ئه مریدا وی بکه ت. وئەف ئایه ته
بناخه یه بو هندی کو دقیت کار ب سوننه تی بیته کرن.

(وبی گومان پیغه مبهری ﷺ فه رمان یا کری ب بهردانا وی ونه هیا کری ژ
ژیغه کرنا وی).

۳. و پیغه مبهر ﷺ دبیریت : ((جزوا الشوارب وارخوا اللھی , وخالفوا
المجوس)) (۱۶۰).

ئانکو : سمبیللا کورت بکهن ورها بهردن موخاله فا ئاگرپه ریسا بکهن
ئانکو ژیغه کهن یا زیده ل سهر لیقا ژ سمبیللا , ورها بهردن موخاله فا کافرا
بکهن .

۴. و پیغه مبهر ﷺ دبیریت : ((عشرة من الفطرة : قص الشارب , واعفاء
اللھی , والسواک , واستنشاق الماء , وقص الاظافر ...)) الخ (۱۶۱).

ئانکو : دهه تشت ژ فیطره تی نه : کورت کرنا سمبیللا , وبهردانا رها ,
وسیواک , وهه لکیشانا ئاقی , وکورت کرنا نینوکا ... هتد , (وبهردانا رها ژ
خه لقی خودی یه حه رامه تراشینا وی).

(۱۶۰) رواه مسلم .

(۱۶۱) رواه مسلم .

۵. ((لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال بالنساء)) (۱۶۲).

ئانکو : و پیغه مبهری ﷺ نه فرهت یی ل وان زه لاما کرین یین خو وه کی
ژنکا لی دکهن .

۶. و پیغه مبهری خودی ﷺ دیثیت : ((... لکنی امرنی ربی عزوجل ان
اعفی لحتی , وان اقص شاربی)) (۱۶۳).

ئانکو : .... به لی خودایی من فهرمان یا لمن کری کو ئەز رهین خو بهردهم
و ئەز سمبیلین خو کورت بکه م .

(وبهردانا رها فهرمانا خودی یه و پیغه مبهری وی یه ﷺ و ئەو واجبه ژبه ر
پاراستنا پیغه مبهری ﷺ وه قالین وی ل سهر , و ژبه ر نه هیا هاتی دحه دیسان
دا ل سهر تراشینا وی).

۷. نه دروسته ژیفه کرنا میین ئاله کا (لاما), یان هه لکیشانان وان چونکی
ههردوو ئاله ک ژ رهانه ههروه کی دفه رههنگی دا هاتی .

(۱۶۲) رواه البخاري .

(۱۶۳) حسن رواه ابن جریر .

۸. نوژدارا يا پشت راست كرى كو ره ههردوو ئاله كا دپاريزت ژ ليدانا روژى (تاشى) و تراشينا وى زهره ره بو پيستی (جلدى).

۹. ره جوانيه كه بو زهلامى خودى چيكرى , وبو هندهك بالندا ژى وهك ديكلى , دا بهينه جودا كرنى ژ ييت مى , و ژبه ر هندی ده مى زهلامهك چوويه دهف ژنكا خو ل شه قا زاقاينى ورهين خو تراشى بوون ئهوا كو ژبه رى هنگى ديتى , قيجا پشتا خو داينى , وئف سهروبهرى وى نه ب دلخ وى بوو .

وهندهك ژنكا پرسيار ژ ژنكه كى كر , بوچى ته زهلامهك خودان ره هه لبرارت؟

قيجا بهر سف دا : من يا شوى ب زهلامه كى كرى , من شوى ب ژنكه كى نه كرى يه .

۱۰. تراشينا رها ژ خرابيانه دقيت نهه ي ژى بهيته كرنى , ژبه ر گوتنا وى ((من راى منكم منكر ا فليغيره بیده , فان لم يستطع فبلسانه , فان لم يستطع فبقلبه , وذلك اضعف الايمان)) (۱۶۴).

ئانكو : ھەركەسى ژ ھەو ھە خرابىيەك ديت بلا بگھورت ب دەستى خۆ , ھەكە نەشيا ب ئەزمانى خۆ , ھەكە نەشيا ب دلئى خۆ , وئەقە لاوازترین ئىمانە .

۱۱ . من پرسىار ژ زەلامەكى كر كۆرەھىن خۆ د تراشىن : ئەرى تۆ حەش پىغەمبەرى ﷺ دكەى ؟ , گۆت : بەلى , گەلەك !!

من گوتى : پىغەمبەر ﷺ دىئىت : ((اعفوا للحي)) , قىجا يى حەش پىغەمبەرى ﷺ بكتە دى گۆھدارىا وى كەت , يان موخالەفا وى ؟ وى گۆت : دى گۆھدارىا وى كەت , وسۆز دا ب بەردانا رھا .

۱۲ . ھەكە ھەقزىنا تە نە ب دلئى وى رھ بەردانا تە , تۆ پىئى ئەز زەلامەكى موسلمانم ئەز دترسم ئەز بى ئەمرىا خودايى خۆ بكم , ودىارىيەكى پىشكىشى وى بكتە , وىبىنە بىرا وى گۆتنا وى ﷺ : ((لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق)) (۱۶۵) .

ئانكو : چ گۆھدارى بو چىكەرەكى نىنە د بى ئەمرىا چىكەرى دا .

حوکمی ئیسلامی دستران و موزیکی دا

۱. خودایی بلند دیبژیت : {وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا} [لقمان: ۶].

ئانکو : و ژ مروقان ههیه یی گوتنا بی خیر دکرت - وئه و ههه گوتنه که یا کو خودانی خو ژ گوهدارییا خودی بهرزه کهت - دا مروقان پی ژ ریکا هیدایه تی وهرگپرته ریکا سهردا چوونی، وئه و ترانان بو خو ب ئایه تین خودی دکهت.

(پتیریا موفه سرال سهه هندی نه کو مههم ب {لَهْوَ الْحَدِيثِ}: سترانه).

و (ئیین مه سهوود) دیبژیت : ئه و سترانه .

و (حسن البصری) دیبژیت : یا هاتی خاری ل سهه ستران و مهزامیرا.

۲. و خودایی بلند دگه ل شهیطانی دئاخفت د سوره تا (الاسراء) دا

ئایه تا (۶۴) ی : {وَاسْتَفْزِرُ مِنْ اسْتَطْعَتٍ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ} ستران و مهزامیرن.

۳. و پیغمبر ﷺ دبیژیت : ((لیکونن من امتی اقوام یستحلون الحر
(الزنا) , والحریر , والخمر , والمعازف))^(۱۶۶).

ئانکو راما نا وی ئه وه : دی هنده ک ژ موسلمانا بیروباوه ریڻ وان ئه فه بن
کو زنا , وکرنا ئاقرمیشی ره سه ن , و فه خارنا مه یی و موسیقه حه لالین , وئهو
بخو حه رامن.

و (المعازف) : هه رتشته کی نه غمه کا خوش ودهنگ هه بت وه ک : عودی ,
نا ی , و طه بل – ده هول – وکوبی , وده فی و ژبلی وان ژی .

هه تا زهنگی – جه ره سی – ژبه ر گوئنا وی ﷺ : ((الجرس مزامیر
الشیطان))^(۱۶۷).

ئانکو : زهنگ سترانییت شهیطانی یه .

(۱۶۶) صحیح , رواه البخاري تعليقا , و ابو داود .

(۱۶۷) رواه مسلم .

وئەقە بە لگە یە ل سەر مە کروھییە تا وی ژبەر دەنگی وی ، ووان دکرە
ستۆیی گیانە وەرا ، چونکی وەکی ناقوسی یە ، وشۆوی وی یی کۆ فەللە
بکاردئینن ، و دشیان دا یە خو بی پیدقی بکەن ژ جەرەسی ب دەنگی بلبلی .

۴. ویا هاتی قە گوهاستن ژ ئیامی شافعی دپەرتوکا (القضاء) دا : (ستران
مژیلکرە کا مە کروھە ، وەکی باطلی یە هەچی گە لە ک بکاربینیت ئە و سە فیهە
شە هەدییا وی ناھیت وەرگرتن) .

زیانیت سترانا و موسیقی

نینه ئیسلامی تشتهك حه رام کربت ئیلا ژبه ر زه رها وی یه , و سترانا و موسیقی ژی گه لهك زه ره رو زیانیت هه یین , شیخی ئیسلامی (ئیبین ته یمیه) یی به حس کری:

۱. موسیقه مه یا - عاره قا - نه فسعی یه ئە و پتر دکه ت ژوی یا کۆ گلاس دکه ت , قیجا هه که سه رخۆش بوون ب ده نگا دی شرک که فته دناق وان دا , ودی به ره ف گونه ها فه چن و به ره ف زولمی , قیجا دی شرکی که ن , ودی وی نه فسعی کوژن یا کۆ خودی حه رام کری , ودی زناپی که ن , وئه ف هه رسیکه ئاماده نه دگه لهك دخودانیت گوهداری موسیقی دا - گوهدارین فیتی وده ست قوتانی دا ....

۲. هندی شرکه بارا پتر جارال ده ف وان ئە و گه لهك هه ش شیخی خۆ دکه ن (یان سترانیژی خۆ) دکه ن کا چاوا هه ش خودی دکه ن وحازر دبن وئیک دوو دبیین ل سه ر هه ژیکرنا وی.

۳. وھندى گونھن (الفواحش) , وستران روقيا زنايى يه - ريكا وي يه -
 وئەو ژ مەزنترين ئەگەرین كەفتنا دناف گونھى دا يە , ودى زەلام وزاروك
 وژنك دى بلنداهيا پاقرىي وپاكيى وئازادىي بن , ھەتا حازربت (ل ستران
 وموسيقا) دى نەفسا وي ژ دەست چيت , ودى گونھل سەر وي سقك بت
 , وەك وي يى مەيى قەدخۆت يان پتر .

۴. وھندى كوشتنە , ھندى كوشتنا ھندەك ژوان بو ھندەكين دى يە
 دگوهدانى گەلەكە , ودبيژن : دحالى وي دا كوشت , وقى چەندى دەھژميرن
 ژھيزا وي , وئەقە ھندەك شەيطان دگەل وان حازربن , قىجا كا شەيطانى كى
 بەھيزترە دى يى دى كوژت .

۵. ھندى گوھدانا ستران وموسيقى يە چ مفای و بەرژەوھندى بو دلى
 نائىنيت , ئيلا دبن قى چەندى قە ژ سەرداچوون وخرابىي يا كو ژوي مەزنتر
 , وئەو بو رحى وەك مەيى يە بو لەشى , وژبەر ھندى بو خودانى خو دئىنيت
 ژ سەر خوشيى پتر ژ سەرخوشى ب مەيى , قىجا خوشيى دىنيت كا چاوا
 مەى قەخۆر ژى دىنيت , بەلكو پتر ومەزنتر ..... .

۶. وھندی شھیطانہ ئیلْتباسی دَکھت دَگھل وان , ووان دَکھتہ دَناف ئاگری دا , وئیک ژوان دی ئاسنہ کئی سۆرکری – گھرم کری – ئینیت ودی دانیتہ ل سہر لہ شی خۆ – یان ئەزمانی خۆ – وتشتین ژ فی رہ گھزی , وئەف چەندہ بو وان پەیدانا نابیت ل گھل نقیژی و خاندنا قورئانی , چونکی ئەقہ پەرستین شہرعیئہ ئیانیئہ موحممەدی نہ شھیطانا درەقین .

وئەقین ھەنێ پەرستین بیدعیئہ شرکینہ شھیطانیئہ فەلسەفینہ , شھیطانا بو لای خۆ دکیشین .

راستیای لیدانا ب بستێ – شیشکی - (۱۶۸): ھندی لیدانا ب شیشکایہ نہ پیغەمبەری ﷺ ونە ھەقالین وی پشتی وی نہ کرنہ , وھە کہ خیر تیدا با دا دہنہ د پیش مہرا , بە لکو ئەقہ ژ کاری صوفیانہ و خودانیت بیدعی , وب راستی من دیتن کوم ببوون د مزگەفتی قہ , و دەف دگھل وان بوون لیددان وستران دگۆتن :

(۱۶۸) شیشکە کہ ژ ئاسنی صوفی بکاردئین .

هات كاس الراح واسقنا الاقداح

تو بينه گلاسى ومه ئاف بده ب گلاسى

وشهرم ناكهن ژ گوتنا ناقى مه يى وگلاسىت حهرام د مالا خودى قه , پاشى ب دژوارى دهف ليددان , وهه وار دكرنه غه يرى خودى ب دهنگى بلند دگوتن : يا باپير ! هه تا شه يطانى ب سهردا برين , قيجا ئيك ژوان قه ميسى خو دئىخست , ودهست هاقىته شيشكه كى - سيخه كى - وچهرمى ته نشتا خو دگرت وتيدا دبر خارى , پاشى ئيك ژ سهربازا رابوو شيشكهك هه لگرت وشكاند , وهوير كر ب ددانيت خو , قيجا من ل دهف خو گوت: هه كه نه قه راست بت هو دكهن , بلا بچن شهري جوهييا بكهن يين كو ئهردى مه داگيركرين وزاروكين مه كوشتين .

و وهكى قان كارا شه يطائين ل دورين وان هاريكاريا وان دكهن , چونكى وان پشت دا زكرى خودى , وشريك بو خودى چيكرن ل دهمى هه وار كرينه باپيرين خو , راستى يه بو گوتنا خودايى بلند : **{ وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ**

نُقِضَ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ (۳۶) } وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ

وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ } [الزخرف : ۳۶-۳۷] .

ئانکو : وهه چیبی پشت بده ته زکری خودایی پردلوفان، کو قورئانه، د
 دنیایی دا ئەم شهیتانه کی دی ب وی پرا بهردهین دا ئەو وی د سهردا بیهت،
 فیجا ئەو شهیتان ههر دی د گهل وی بت. (۳۷) وهندی شهیتانن بهری وان
 ژرپیکا راست وهردگیرن، وسهردا چوونی ل بهر وان شرین دکهن، وئەف کهسه
 هزر دکهن کو ئەو یین ل سهر حه قیبی وهیدایه تی.

وخودی بو وان شهیطانا خزمهت خوش دکهت دا پتر ب سهردابچن
 خودایی بلند دیبژیت : **{قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا}**]

مریم : ۷۵].

ئانکو : تو - ئەو موحه ممه د- بیژه وان: هه چیبی ژ حه قیبی یی بهرزه بووی
 بت ودویکه فتنا رپیکا هیدایه تی نه کهت، خودی وی فه دهیلت و د بهرزه بوونی
 دال دویف وی بهرردهت، هه تا دهمی ئەو - ب چاف- وی تشتی دبیت یی
 خودی سۆز یی دایی: یان عه زاب یان رابوونا قیامه تی، هنگی ئەو دی زانت
 کانئ کیه یی جه- وبنه دار خرابتر، وکیه یی هیژ وله شکه ر لاوازتر.

وچ عه جیبی نینه ژ هاریکاریا شهیطانا بو وان , چونکی بی گومان (سلیمان
 - علیه السلام -) داخاز ژ ئەجنا کر کو بو وی عهرشی مه لیکا به لقیسی بینن

، ههروه کی دقورئانی دا به حس ژئی کری ، **{ قَالَ عَفْرِتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ }** [النمل : ۳۹] .

ئانکو : دیوه کی ب هیز و دژوار ژ ئه جنان گوت: ئەز دی وی بو ته ئینم بهری تو ژ جهی خو پرابی، وهندی ئەزم ئەز دشیم وی ته ختی پراکم، ودی وی پاریزم هتا دئینمه نک ته.

وئهوین چووینه هندی وهک گهروک (ئین به طوطه) وژبلی وی ، دیتین ژ ئاگر په ریسا پتر ژ لیدانا ب سیخی ، دگه ل هندی کو کافرن ژئی !! .

قیجا مهسه له نه ریزگرتن وحه ژیکر نه ، به لکو ئەقه ژ کارین شهیطانی نه یین کو کوم بین ل دور ستران و موسیقی ، چونکی پتريا وان که سین رادبن ب لیدانا سیخا ، گونه ها ئەنجام ددهن ، به لکو ب ئاشکراییی شریکا بو خودی ددان ، ل دهمی ههوارا خو دگه هیننه باپیرین خو یین مری !! .

قیجا دی چاوا بنه ژ ئەهلی ریزگرتنی و خودانیت ریزلینانی؟! .

و خودی دیبژیت : **{ أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ**

(۶۲) **{ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ }** [یونس : ۶۲-۶۳] .

ئانکو : نی هندی وهلییین خودینه چو ترس ژ عه زابا خودی ل ئاخره تی ل
 سه ر وان نینه، وئه و ب خه م ناکه قن ل سه ر وی بارا د دنیا یی دا نه گه هشتیه
 وان. (۶۳) و ژ سالو خه تین قان وهلییان ئه وه وان باوه ری ب خودی ئینایه
 ودویکه فتنا پیغه مبه ری وی کریبه د وی تشتی دا یی ئه و پی ژ نک خودی
 هاتی، ووان ته قوا خودی دکر وفه رمانین وی ب جه دئینان.

قئجا (ولی) ئه و باوه رداره یه یی کو داخازا هاریکاریی ژ خودی بتنی
 دکه ت , ویی ب ته قوا ئه وه یی خو دویر بکه ت ژ گونه ها وشرکا ب خودی
 وریزگرتن وریزلینان بو دهیت بی ئه و داخاز بکه ت , وناف و ده نگیی
 به رامبه ر خه لکی .

ستران د وهختی نوکه دا

پتريا سترانیت نوکه د داووت وئاھهنگا دا , ول راگه هاندنا دا به حسی
 ئەفینی وحه ژیکرنی دکهت , وماچی وچاچی که فتنی یه , و وه صفکرنا ئالهک
 وبهژن وبالا یه وژ غهیری وی ژ کارین جنسی یین کو شه هوهتی ل دهف
 گه نجا دئازرینیت , ووان هان ددهت بو خرابیی وزنایی وره وشتی پویچ
 دکهت.

وهه که ستران وموسیقیه ژ سترانیژین زهلام وژنک کوم بوون , ئەوین کو
 سهروهت وسامانی قی ملله تی دزین ب ناچی هونهری وشانویی , وسهروهت
 وسامانی وان برن بو ئه وروپا وخانی وترومیپل پی کرین وبی گومان ره وشتی
 ملله تی پویچ کرن ب سترانیت خو یین بیعه قلی (المائة) , وفلمین وان یین
 جنسی , وگه لهک گهنج ب فیتنه چوون وحهش وان کرن ژبلی خودی , ههتا
 بیژهری ل دهمی شه ری جوھیا دال سال ۱۹۶۷ دگوته سهربازا , پیشقه ههرن
 فلان وفلانه هونهرمه ند دگه ل هه وه نه , ههتا ئەم توشی شکه ستنا مهزن بووین
 بهرامبهر جوھیین تاوانبار , ویا فهرتر ئەو بوو گوتبا وان : ههرن خودی دگه ل

هه وه یه ب هاریکاریا خو ، وئیک ژ هونه رمه ندا ئاگه هدارى دا .... کو دى
 رابیت ب گیرانا ئاهه نگا خو یا بناف ودهنگ ئه وا کو دى هیته گیران ل قاهیره
 دى ل (تهل ئه بیب) هیته گیران ژبه رى شه رى جو هیال ۱۹۶۷ ، هه که ئه م
 سه رکه فتن ، دده مه کى جو هی راوه ستیان پشتی شه رى ل ده ف دیواری گری
 ل قودسی سو پاسیا خودی دکرن ل سه ر سه رکه فتن وان !!! .

هه تا سترانی دینی ژى قاله نینن ژ خرابیا ، من گوه لى بوو دگوتن :

وقیل کل نبی عند رتبه **ویا محمد هذا العرش فاستلم**

و دیژن هه ر پیغه مبه ره ک ل پله یا خو ، وئهی موحه ممه د ئه فه عه رشه
 وه رگه .

وئه ف ئاخفتنا دو ماهی دره وه ل سه ر خودی وییغه مبه رى وی ، هه قدزا
 راستیی یه .

ژنکا ب فیتنه بر ب دهنگی خوش

بهرائی کوری مالکی - خودی ژی رازی بیت - زهلامه کی دهنگ خوش
 بوو , شعر بو پیغمبه ری خودی ﷺ دگوتن دهندهك سه فهرین خودا , قیجا
 د ده می وی شعر دگوتن , هندهك ژنك نیزیك بوون , پیغمبه ری خودی ﷺ
 گوته وی : ((ایاک والقواریر . قال : فأمسك)) (۱۶۹) .

ئانکو : هشیاری ژنکا به . گوت : خو بی دهنگ کر .

ئیامی حاکم دبیریت : پیغمبه ری خودی ﷺ نه دقیا کو ژنکا گوھ ل
 دهنگی وی بیت . (القواریر : ژنکن) .

قیجا هه که پیغمبه ترسیا بت کو ژنک ب فیتنه بچن ژ گوهدانا شعری
 ووه کی وی ژ سرودا ب دهنگی خوش , پا دا چاوا بت هه که پیغمبه ری
 خودی ﷺ گوھ لقی بی یا کو نوکه به لاقه دبیت د زهمانی مه دا ژ خرابا
 ودره و کهرا ویین وه کی وان ژ هونه رمه ندین شارهزا د هونه ری خرابی و

(۱۶۹) صحیح , رواه الحاکم , ووافقه الذهبي .

رویساتیی دا , ب شعرین غه زهل (سوحبه تین دناقبه را ژن ومیرا دا) ئەوا
 بخۆفه دگریت وه صفین رویا وبه ژن وبالا , ودهف و ددانا وسینگ وبه را وین
 وه کی قی رامانی ددهن ژ ئازاندن و ئازاندنا که یف وئه فینیی , ودبیته ئە گهری
 دوو دلی ونه رهحه تیا دلین نه خۆش بو داخا زکرنا غه ریبیی و بچویکاتیی ,
 وئێخستنا کراسی شه رمی , ونه خاسمه هه که ئەف سترانین هه نی دگهل
 ده نگین موسیقی کوم بییت یا کو عاقلا دئازرینیت .

و وی دکه ت ل نه فسا وی یی گوهداریی بو دکه ت وه کی یا مه ی – عاره ق
 – دکه ت .

هشیاری فیتی ودهست قوتانی بن

خودایی بلند دبیثیت : {وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً
وَتَصَدِيَةً} [الانفال : ۳۵].

ئانکو : وهه ما نفیژا وان ل نك مزگه فتا چه رام ب تنی فیتك فه دان ودهست
قوتان بوو. فئيجا هوین تام بکه نه عه زابا کوشتنی وگرتنی ل پوژا (به دری)؛ ژ
به ر کوفرا هه وه ووان کریارین کافران یین هه وه دکرن.

المکاء : فیتینه .

والتصدية : دهست قوتانه .

هشیاری فیتیا ودهست قوتانی بن , چونکی چاقلیکرنه ب ژنکا و فاسق
ومشراکایه , وهه که تشتهك ب دلئ ته بوو تو بیژه : ما شاء الله یان : سبحان
الله .

ستران دوورۆیاتیئ شین دکهت

۱. (ئیین مه سعود) - خودی ژئی رازی بیت - دیئژیت : ((ستران دوورۆیاتیئ ددلی دا شین دکهت , ههروه کی ئاف به قلی شین دکهت , وزکر ئیمانئ ددلی دا شین دکهت ئاف زه قیئ شین دکهت)).

۲. (ئیین قهیم) دیئژیت : ((نینه ئیک بهرده وام بت ل سهر سترانا ئیلا دی دلی وی دووریاتی کهفتی وئه و پی ناههست ئانکو ههست پی ناکهت , وهه که ئه وی راستیا دوورویاتیئ زانیبا دا دلی وی نیشا وی دهت , چونکی نینه کوم بیت ددلی عه بده کئی دا چو جارا هه ژیکرنا سترانا وهه ژیکرنا قورئانی , ئیلا ئیک دی ئیکی ده رئیخیت , ومه یی دیتی گرانی یا قورئانی ل سهر ئه هلی سترانا وگوه دارین وی , و بیزاریا وان ژ وی .

ومفا ژئی نه وه رگرتنا وان ب وی یا کو خاندانه قان دخوینیت , نه له شی وان نه دلی وان نالفت , وهه که ستران بهین گوتن خشوع بو وان ژوان دهنگا پهیدا دبت , و وژدانا وان دلقت , وخوشیی ژئی دبینن , و ژبه ر هندی دی

وان بینی ئەو گوهداریا ستران و موسیقی ل سەر گوهداریا قورئانا پیروز دئین .

ودی کیم بینی ئیک ب فیتنه چوبت ب گوهداریا ستران و موسیقی ئیلا ئەو بیخیرترین کەسه بو نقیژی و نه خاسمه نقیژین ب جهماعهت ل مزگهفتی .(((!!!

۳. (ئین عقیل) ژمه زنه زانایین حهنبه لیانه دیژیت : ((هه که ئەوا سترانا دیژیت ژنکه کا بیانی بیت (دروست بت تو بو خو بینی) , هنگی حهرامه گوهداریکرنا وی , بی خیلافه دناقبه را حهنبه لیاندا)) .

۴. و (ئین حهزم) سی یا ئاشکرا کری کو حهرامه ل سەر موسلمانانی ئەو خوشیی ب گوهداریکرنا دهنگی ژنکا بیانی بهت .

چاره سه ريا ستران و موسيقي

۱. خو دوير ئيخستن ژ گوهداري کرنا وي ژ راديو وتله فزيونا و ژبلي وان ژي ونه خاسمه سترائيت رويس ويين موسيقي ده گل .

۲. ومه زنترين هه قدژ بو ستران و موسيقي : زكري خودي يه و خاندنا قورئاني يه , ونه خاسمه خاندنا سوره تا (البقرة) ژ بهر گوتنا وي ﷺ : ((ان الشيطان ينفر من البيت الذي يقرأ فيه سورة البقرة))^(۱۷۰).

ئانكو : بي گومان هندی شهيطانه ژوي مالي درهقت يا کو سوره تا (البقرة) تيدا دهيتته خاندن .

خودايي بلند ديژيت : **{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ }** [يونس : ۵۷].

ئانكو : گه لي مروقان ب راستي شيره تهك ژ خودايي هه وه بو هه وه هات بيرا هه وه ل عه زابا خودي بينته فه وه وه ژ گه فا وي بترسينت، کو قورئانه

(۱۷۰) رواه مسلم .

وئەو ئايەت وشىرەتېن تېدا ھاتىن، و دەرمانى نەزانىنى وشركى وھەمى دەردان
بو دلان تېدا ھەيە، وئەو پېنېشان دەرە بو وى يى دويكە فتنە وى شىرەتې بکەت
ووى ژ تېچوونى پزگار دکەت، خودى ئەو کرە قەنجى و دلوفانى بو خودان
باوهران.

۳. خاندنا سىرەتا پېغەمبەرى وصىفاتېن موھوممەدى ، و دەنگ وباسېن
صەحاييا .

یا جودا (مستثنی) ژ سترانا

۱. سترانا روژا چه ژنی : به لگی وئی ژی حه دیسا عائیشایی یه :
 ((پیغه مبه ری خودی ﷺ چوو دهف وئی , و دوو جاریه ل دهف بوون دهف
 لیددان)) و د ریوایه ته کا دی دا : ((دوو جاریه ل دهف من بوون ستران
 دگوتن , ئەبوبه کری - خودی ژی رازی بیت -

ل وان هه یتاند , وی ژی ﷺ گوت : ((وان بهیله چونکی هه ر ملله ته کئی
 چه ژنه کا هه ی وهندی چه ژنا مه یه ئەفروکه یه))^(۱۷۱).

۲. ستران ل گهل دهفی ل دهمی ژن ئینانی بو راکه هاندن وهاندانا وئی :
 وبه لگی وئی ژی گوتنا وی یه ﷺ : ((جودا کرن دناقبه را حه لال وحه رامی دا
 , لیدانا دهفی یه ودهنگه د ژن ئینانی دا))^(۱۷۲). وئه فه بو کچکایه ب تایبه تی
 وبتنی .

(۱۷۱) رواه البخاري .

(۱۷۲) صحيح , رواه احمد .

۳. سترائیت ئیسلامی ل ده می کاری یا کو دبیته هاریکار بو چالا کرنی ,
ونه خاسمه هه که دوعا تیدا بن : چونکی پیغه مبهری زاری گوتنا (ئین
ره واحه ی) دکر , وهانا کارکه را ددا دکولانا خنده قا دا .

اللهم لا عیش الا عیش الاخرة فاغفر للانصار والمهاجرة .

قَیْجَا دَا ئَه نَصَارِی وَمُو هَا جَر بَه رَسْفِی دَه ن وَبِیْژَن :

نحن الذين بايعوا محمدا على الجهاد ما بقينا أبدا .

و وی ﷺ خنده ق دکولا دگه ل سه حابییت خو وزاری گوتنا (ئین
ره واحه ی) دکر , دگوت :

والله لولا الله ما اهتدينا ولا تصدقنا ولا صلينا

فانزلن سكينه علينا وثبت الاقدام ان لا قينا

والمشركون قد بغوا علينا اذا ارادوا فتنه أبينا .

ودهنگی خو پی بلند دکر , أبينا أبينا (((۱۷۳).

۴. سرودا کو ته وحیدا خودی تیدا , یان چه ژیکرنا پیغه مبهری خودی ﷺ و دیارکرنا صیفاتین وی , یان ژی هاندانا جیهادی تیدا بت وجیگیر کرن وبهیزکرنا ره وشتی تیدا بت , یان گازی کرن بو چه ژیکرنی وهاریکاری دنابقه را موسلمانا دا , یان باشییت ئیسلامی وبنگه هین وی تیدا بن وژبلی قی ژی یا کو مفای ل کومه لگه هی دکهت د دین وره وشتی وان دا .

۵. دروسته لیڈانا ده فی بتنی ل ده می چه ژن و ژن ئینانی دا بو ژنکا, ونه دروسته بهیته بکارئینان دگه ل زکری ب چ رهنگه کی , چونکی پیغه مبهری ﷺ بکار نه ئینایه , وههروه سا صه حابییت وی ژی ل پشتی وی ژی بکار نه ئینایه – خودی ژه میا رازی بت - .

وب راستی صوفیا یا بو نه فسین خو چه لال کری , وده ف لیڈان دگه ل زکری یا کری یه سوننهت , وئو و بخو بیدعه یه , و پیغه مبهر ﷺ دبیریت : ((ایاکم ومحدثات الامور , فان کل محدثه بدعه , وکل بدعه ضالاة)) (۱۷۴).

(۱۷۴) رواه الترمذی , وقال حسن صحیح .

ئانکو : هشیاری کارین ژ نوی ده رکه تی بن , چونکی هه ر تشته کی ژ نوی
ده رکه تی بیدعه یه وهه می بیدعه ژ ی سه ردا چوونن.

حوکمی ئیسلامی د وینه و پهیکه ران دا

ئیسلام یا هاتی دا گازی هه می خه لکی بکه ت بو عیاده تا خودی بتنی , وهیلانا عیاده تی غه یری خودی ژئه ولیایا وصالحا , وئه وین هاتین نشان دان و صه نه م و په یکه ر و وینا دا .

وئه ف گازی یه یا که فنه هه ر ژ ده می خودی پیغه مبه ر هنارتین بو راسته ری کرنا خه لکی , خودایی بلند دیثیت : **{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ**
اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ} [النحل : ۳۶].

ئانکو : و ب راستی د ناف هه ر ملله ته کی بوری دا مه پیغه مبه ره ک هنارتبوو دا فه رمانی ب په رستنا خودی وگوه داریا وی ل وان بکه ت ووان ژ په رستنا شه یتانی و صه نه م و مرییان بده ته پاش .

الطاغوت : هه ر تشته کی عه بدینی بو بهیته کرن ژبلی خودی وئه ویی رازی بیت .

وبى گومان ناھى قان پھیکه را يى هاتی دسوره تا (نوح) دا سلاڤ لى بن
 ومه زنترين به لگه ل سهر هندی كو ئەڤه هندەك زه لامین باش بوون ئەوه يا
 بوخارى به حس ژى دكەت ژ كيسى (ئىبن عەباس)ى - خودى ژى رازى
 بيت - دگوتنا خودايى بلند دا : **{وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا**

وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا (۴۳) وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا} [نوح: ۲۳ - ۲۴].

ئانكو : وگوتنه وان: هوين په رستنا خوداوه ندين خو نه هيلن، وهوين
 وه ددى وسواعى ويه غويى ويه عوقى ونه سرى نه هيلن، وئەڤه ناھين
 صه نه مين وان بوون، وئەو ب خو ناھين هندەك زه لامین چاك بوون، دەمى
 ئەو مريں شەيتانى ئىخستە سهر دليں مللەتى وان كو ئەو هندەك پھیکه ران
 بو چى كەن؛ دا دەمى ئەو وان دبينن بو كرنا عيبادهتى زيرەك بين - وه كى وان
 هزر كرى -، قيجا دەمى ئەو دەستى مروقان چوى وسال دريژ بووين،
 وهندەك مروقين دى ب دويڤ وان دا هاتين، شەيتانى ئىخستە قالبى وان
 كو پيشيىن وان په رستنا پھیکه ران دكر، وداخوازا دەسكاتيى ژ وان دكر، و
 ژ بهر قى چەندى پھیکه رسازى وئافاكرنا گونبه تان ل سهر قه بران هاته
 حەرام كرن؛ چونكى ب دريژيا سالان نه زان په رستنى بو دكەن. و ب پراستى

قان یین دویکه فتنا وان هاتییه کرن گه لهك مروّف به رزه کرن ب ریكا خه ملاندنا خرابیی ل بهر وان.

گوت : ((ئه فه ناقت زه لامین باشن ژ ملله تی نوحی , ده می ئه فه مرین شهیطانی وه حی بو قه ومی وان ئینا کول جهین روینشتین وان سه نه ما دانن ل وان جهین ئه و لی دروینشتن وناقین وان لی بکه ن , قیجا وه کرن وعباده تی وان نه کرن , هه تا ئه فه ژی مرین وزانین هاته ژبیرکرن عه بدینیا وان هاته کرن)).

قیجا ئه ف چیروکا هه نی مفای دگه هینیت کو ئه گه ری عباده تا غه یری خودی په یکه ربوون بیت ل جهین مه زنا هاتین چیکرن .

گه لهك کهس ژ خه لکی هزرده کن کو ئه ف په یکه رین هه نی , ونه خاسمه وینه بیت هه لال بووین , ژبه ر نه بوونا که سین عه بدینیا قان وینه وپه یکه را بکه ن دقئ چهرخی دا , وئه فه یا زفراندی یه ژ گه لهك لایان فه : -

۱. هندی عه بدینیا وینه وپه یکه رانه به رده وام په رستنا وان دهیته کرن دقئ چهرخی دا , وهك وینی عیسای وده یکا وی مه ریه می دهیته په رستن ژ غه یری خودی د دیرا فه هه تا بو خاچی دچنه رکوعی !! .

وتابلويين هونهرى ييت هين ييت عيساي ومهريه مې دهينه فروتن ب گرانترين بها , ودهينه هه لاويستن دمالا فه بو پهرستنا وان ومهزن دانانا وان.

۲. وئەف پەيكەرین سەرکردا يين هاتين دانان ل وه لاتين پيشكهفتى ژلايى مادى وپاشكهفتى ژلايى روحى فه سەر بو دهينه دياركرن وپشت بو دهينه چه ماندن ول ده مې دبه ر وان را دبورن : وهك پەيكەرى جورج واشنطن ل ئەمريكا , وناپليون ل فەرەنسا , وپەيكەرى لينين وستاليني ل روسيايى وژبلى قان ژى ژ پەيكەرین هاتين دانان ل سەر جادهيان , خه لك دچنه ركوعى بو وان , وهزرا قان پەيكەرا يا هاتى يه هندهك وه لاتين عه رهبى ژى , وچاقلېكرنا كافرا دكهن , و وان ژى پەيكەر دانانه ل سەر جادهيين خو , وبه رده وام پەيكەر دهينه دانان ل وان دهوله تين عه رهبى وئىسلامى , ويا پيدقى يه قى مالى ب مه زيخن دئاقارنا مزگه فتان فه و قوتابخانا ونه خو شخانا وكومه لگه هين خيړخوازي دى مفا پتر و باستر بيت , وچنينه بهينه ناقرن ب ناقين وان.

۳. ئەف پەيكەرین هەنى پشنى بورينا دهمەكئ دريژ دى سەر بو هينه چه ماندن , ودى هينه مه زكرن وپه رستن , هەر وهكى رويداي ل ئەوروپا

وتورکيا وژبلى وان ژ وه لاتان , وقه ومى نوحى سلاق لى بن ژبهرى قان را
 كر ده مى په يکه ريں سه رکردين خو چيکرين ودانين , پاشى مه زنکرن
 وپه رستنا وان کرن .

۴. بى گومان پيغه مبهرى ﷺ فه رمان يال (علي بن ابي طالب) سى كرى يا
 گوتى : ((لا تدع تماثالا الا طمسته , ولا قبرا مشرفا الا سويته))^(۱۷۵).

ئانكو : په يکه ره كى نه هيله ئيلا تو ژناف بيهى , وقه بره كى بلند نه هيله ئيلا
 تو راست بکهى .

مشرفا : بلند

سويته : ل گه ل ئه ردى راست بکهى .

وفي رواية : ((ولا صورة الا لطختها))^(۱۷۶).

ئانكو : نينه وينه ك ئيلا تو پويچ بکهى .

(۱۷۵) رواه مسلم .

(۱۷۶) صحيح , رواه احمد .

زەرەرىن وينا وپەيكەرا

نینه ئىسلامى تشتە كى حەرام بكت ئىلا ژبەر زەرەرا وى يا دىنى يە , يان يا رەوشتى يە يان يا مالى يە , يان ژبلى قان , وموسلمانى راستە قىنە : ئەوہ يى خو رادەستى فەرمانا خودى وپىغە مبهرى وى بكت , وخو ھە كە ئە گەر ونە خوشيا ژى نە زانیت .

وزەرەر وزيانیت وينا وپەيكەرا گە لە كن يىن ژ ھەميا گرنگتر :

۱. د دىن و بيروباوهران دا : بى گومان مە يى دىتى كو وينا وپەيكەرا بيروباوهرين گە لەك ژ خەلكى يىت پويچ كرىن , فەللا پەرستنا وىنى عيساي ومەريەمى وخاچى كرن , وئە وروپا وروسيا پەرستنا پەيكەرىن سەركردىن خو كرن , وسەرىن خو بو چەماندن وەك قەدرگرتن ومەزن دانان , وھندەك دەولەتین ئىسلامى وعەرەبى ل دويف وان كەفتن وان ژى پەيكەرىن سەركردىن خو دانان , پاشى ھندەك ژ ئەھلى طەرىقىن صوفى رابوون وىنين شىخين خو دانانە ل بەراھىكا خو دنقىژى دا وخشوع بو خو ژى وەردگرتن وھزرا خو دشىخين خودا دكرن ووان زكرى خودى دكر پيش چاقدىريا

خودی قه و دیتنا وی بو وان , یان وینین شیخین خو دهه لاویستن وهك مهزن دانان وته بهروك کرن ب وان .

وهندهك وینین سترانیبیز وهونه رمه ندا پشته قانین وان چه ژئی دکن وویئیت دهینه وهرگرتن وهه لاویستن وهك مهزن دانان وچه ژیکرن بو وان , وئه قه بوو یا وه کری کو ئیک ژ بیژهرین عه رب دگهل سهربازا دئاخت روژا جهنگا ۱۹۶۷ دگهل جو هییا دگوت : گه لی سهربازا : هه رنه پیشه , وفلان هونه رمه ند یی زه لام وژنك دگهل هه وهیه وناقین وان دگوتن , وئه قه شوینا بیژیت وان : هه رن پیشه خودی دگهل هه وهیه ب سهرکه فتنا خو وپشته قانیا خو وهاریکاریا خو .

وپاشی ده رئه نجام شکهستن بوو دجه نگگی دا , چونکی خودی پشت دا وان , ووان هونه رمه ندا چ مفال وان نه کرن , به لکو ئه و بوونه ئه گه ری شکهستنی , وخوزی عه ربه با په ند ووانه بو خو ژقان شکهستنا دیتبان , ئو بو خودی زفریبان دا وان سهر بیخیت .

۲. وهندیکه زه ره را وینا وپه یکه رایه وپویچ کرنا ره وشتی گه نجا و جحیلا دا هه ما بیژه وشه رم نه که , دی بینی جاده ومال وخانی پرن ژ وینیت

هونه رمه ندین زه لام وژنک , وینیت بی سه روبه ر ورویس , ییت کو وه ل گه نجا
 دکهن کو چه ژئی بکن , فیجا دکه قنه دگونه ه و خه له تیادا ییت دیار
 و قه شارتی , فیجا ره وشتی وان پویچ دبیت و طه بیعه تی وان خراب دبیت ,
 فیجا هیدی هزارا خو ددینی خودا ناکن یان ئه ردی خو یی داگیر کری , ونه
 قودسی ونه شه ره فی ونه جیهادی !! .

وب راستی وینه هاتنه به لاقرن ب شیوه کی به ربه لاف , ونه خاسمه وینین
 ژنکین سه رد اچووی , هه تا ل سه ر کارتونی پیلایا , و دگوقارا و روژناما
 و په رتوکا و ته له فزیونی دا , ونه خاسمه زنجیره فلمین جنسی و پولیسی ,
 وهنده ک وینین کاریکاتیری ییت هه یین , تیکدانا چیکرنا خودی یا تیدا هه ی
 , چونکی دفنن دریز نه چیکرینه و گو هییت مه زن یان چاقیت مه زن وژده رقه
 هه روه کی ئه و دروست دکهن , به لکو خودی مروف ل سه ر باشتترین شیوه
 یی چیکری .

۳. وهندی زه ره را وینا و په یکه را یا مادی یا دیاره نه هه وجهی چ به لگانه
 هندی په یکه رن ب هزاران و مه لیونا لی دهینه مه زاختن دریکا شهیطانی دا ,
 وکله ک ژ خه لکی په یکه ری هه سپه کی یان حیشتره کی یان فیله کی یان

مروقه کی دکرن ودداننه ل مالین خوڤه , یان وینی خیزانی دهه لاویسن , یان بابی مری , وگه له ک پارا لی دمه زیخن بیته کو هه که هاتبانه مه زاختن وهک صه دهقه بو هه ژارا ل سه ر روحا مری دا مفای ژئی بینیت , ویا ژوی کریترو ونه جوانتر ئه وه زه لام ل گه ل هه قزینا خو ل شه قا داوه تا خو وینا بگرن ول مالا خوڤه ب هه لاویسن دا خه لک بینیت , هه ر وه کی ژنکا وی نه بو وی بتنی یه , به لکو بو هه می خه لکی یه !! .

ئەری وینە وەکی پەیکەرانی

هەندەك هوسا هەزردكەن كۆ حەرامی ل سەر پەیکەرانیە ییت کو بەر بە لاق
 ل چەرخی جاھیلەتی دا ، وئەف حەرامی یە نە بو وینایە!! وئەفە گەلەك
 غەریبە ، هەروەکی قان كەسا دەقین دیار نە خاندین ییت کو وینا حەرام دكەن
 ، وئەفە بو تە دەقی وان :

۱. ((ژ کیسی عایشایی کو وی بالیفکە کا بچویک کری وینە ل سەر بوون
 قیجا دەمی پیغەمبەری خودی ﷺ دیتی نەهاتە ژورقە ما ل بەر دەرگەھی ،
 قیجا من زانی نە رازیبوونە کا دناف چاخی وی دا یا هە ی ، قیجا گوت : ئە ی
 پیغەمبەری خودی ، ئەز تەوبە دكەم بال خودی و پیغەمبەری وی فە ، من چ
 گونەھ کری یە ؟ قیجا پیغەمبەری خودی ﷺ گوت : ئەفە چ مەسە لا قان
 بالیفکایە ؟

وی گوت : من یا کری دا تۆ ل سەر روینیە خاری و خو پال دەیه سەر ،
 قیجا پیغەمبەری خودی ﷺ گوت : هندی خودانین قان وینانە دی هینە
 عەزاب دان ل روژا قیامەتی ، ودی بو وان هیتە گوتن : ساخ بکەن ئە و تشتی

هه وه چيكرى , پاشى گوت : هندى ئەو مالا ويّنه تيّقه بن مه لائيكهت ناچنه
تيّقه)) (١٧٧).

٢. و ﷺ دييژيت : ((دژوارترين كه سين عه زاب بو وان هه ي روژا قيامه تي
ئه ون يين وه كى چيكرين خودى چيدكه ن)) (١٧٨).

(ويّنه كيش و ويّنه گر و چاقلئكرنا چيكرين خودى دكه ن).

٣. ((هندى پيغه مبه ر بوو ﷺ ده مي ويّنه د مال فه ديتين نه هاته ژورقه هه تا
هاتين ژيبرن)) (١٧٩).

٤. پيغه مبه ر ﷺ ئەم يين پاشقه ليدين ژ ويّنا د مال فه , ونه هيا كرى زه لام
فى كارى بكه ت)) (١٨٠).

(١٧٧) متفق عليه .

(١٧٨) متفق عليه .

(١٧٩) رواه البخاري .

(١٨٠) رواه الترمذي , وقال : حسن صحيح .

وینه وپهیکه رین ریك پیدای

۱. ریك هاتی یه دان ب وینه وپهیکه ری داری وستیرا روژی وهه یقی , وچیا یا وبه را , و ده ریا و رویارا , و وینین جوان , وجهین پیروز وهك ویننی که عبی ومه دیننی ومزگه فتا ئه قصایئ , وهه کی مزگه فتین دی هه که قالا بیت ژ ویننی مروفا یان گیانه وه را .

وبه لگه گوتنا (ئین عه باس) یه - خودی ژی رازی بیت - : ((قیجا هه که هه ر دی که ی دارا وهه ر تشته کی نه فس تیدا نه بیت چیکه))^(۱۸۱).

۲. وینین دهینه دانان ل سه ر جنسیا ویا پاسپورتا , وده ستیریا ترومبیلئ , وژ غه یری فان ژ کارین گرنگ ئه فه ده ستویر داینه ژ بهر نه چاریئ .

۳. وینه گرتنا تاوانبارا ژ قاتلا و دزیکه را وژبلی وان ژی بو دهسته سه رکرنا وان وتولفه کرنی ژوان , وههروه سا یا زانست پیدقی بیت وهك نوژداریئ بو نمونه .

(۱۸۱) رواه البخاري .

۴. كِچ دِه سْتُوِيْر دَايْنَه ب يَارِيكِرْنِيْ ب يَارِيْن هَاتِيْن چِيْكِرْن ژ پَاطَهِيْ (قِمَاشِيْ) ل سَهَر شِيْوِيْ زَارُوكَه كِيْ جَلَكَا بَكَه تَه بَهَر , وِپَاقْز بَكَه ت و وِيْ بَنَفِيْنِيْت , وَّئَه فَه ژِيْ دَا فَيْرِيْ پَه رُوَه رَدَه كِرْنَا زَارُوكَا بِيْت دَه مِيْ دَبِيْتَه دَه يَك , وِبَه لَكِه ژِيْ گُوتْنَا عَائِيْشَايِيْ يَه : ((مَنْ يَارِي ب يَارِيَا دَكْر ل دَه ف يَنْغَه مَبَهْرِيْ (صَلَّىٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) (۱۸۲).

وَنَابِيْت يَارِيْن بِيَانِيْ بَهِيْنَه كِرِيْن بُو زَارُوكَا , وَنَه خَاسَمَه كِچَكِيْن بِيْ سَه رُوَبَهَر و رُوِيْس , قِيْجَا وَه كِيْ وِيْ فَيْرِ بِيْت , وِچَاقْلِيْبَكَه ت وْدِيْ كُومَه لَكِه هـ پُوِيْچ بِيْت بَقِيْ چَه نَدِيْ , وَزِيْدَه بَارِيْ مَه زَاخْتْنَا پَارَا بُو وَه لَاتِيْن بِيَانِيْ وَجُوْهِيْيَا .

۵. وِيْنَه دُوسْتُوِيْر دَاي يَه هَه كَه سَهْرِيْ وِيْ ژِيْقَه كِرِيْ بِيْت , چُونَكِيْ وِيْنَه سَهْرَه , قِيْجَا هَه كَه هَاتَه بَرِيْن رُوْح تِيْدَا نَامِيْنِيْت , وْدِيْ بِيْتَه هَشَكَاتِيْ (جَمَاد) وِبِيْ گُومَان جَبْرِيْلِيْ گُوتَه پِيْغَه مَبَهْرِيْ (صَلَّىٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) (فَهْرْمَانِيْ بَكَه ب ژِيْقَه كِرْنَا

سه ری پهیکه را ، قیجا دی وه کی داره کی لیهیت ، وفه رمانی بکه ب پهردا
بهینه برین ، وبکه دوو بالیفک کو بهینه پی لیکن)) (۱۸۳).

الستر : هه که وینه ل سه ر بن .

---

(۱۸۳) صحیح ، رواه ابو داود و غیره .

نهری جگاره حه رامن

جگاره ل سه رده می پیغه مبه ری ﷺ نه بوون ، و بی گو مان ئیسلام یا هاتی ب هنده ک بنه ماییت گشتی کو هه ر تشته کی زیانی بگه هینیته له شی حه رام دکه ت ، یان نه خوشیی بو جیرانی جیکه ت ، یان مالی ژناق ببه ت ، و بوته فان به لگین ل خواری ل سه ر حو کمیی جگاره کیشانی :

۱. خودایی بلند دبیژیت : **{وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ}**

[الاعراف : ۱۵۷].

ئانکو : و تشتین پاقر ژ خواری و وه خواری و ماره کرنی بو وان حه لال دکه ت ، و تشتین پیس وه کی گوشتی به رازی و وان خواری و وه خوارین خودی ل سه ر وان حه رام کرین بو وان حه رام دکه ت.

و جگاره کیشان ژ تشتین پیسه و زهره ره ، بیهنه کا پیس و نه خوش ژئی دهیت.

۲. و خودایی بلند دبیژیت : **{وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ}** [البقرة : ۱۹۵].

ئانکو : و ب هیلانا جیهادی ونه دانا مالی د وی پریکی دا هوین خو
نه هاقینه هیلاکی .

وجگاره کیشان دبیته نه گهری نه خوشییت گران وهك په نجه شیرئ وسلئ
وژبلی قان .

۳. خودایی بلند دیبژیت : **{وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ}** [النساء : ۲۹].

ئانکو : وهندهك ژ هه وه هنده كان نه كوژن قیجا هوین ب کرنا وی تشتئ
خودی حه رامکری تی بچن .

وجگاره کیشان کوشتنه کال سه رخویه (بطيء) یه بو نه فسی .

۴. و خودایی بلند ده باره ی زهره را مهیی دا دیبژیت : **{وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ**

مِنْ نَفْعِهِمَا} [البقرة : ۲۱۹].

ئانکو : به لی خرابییا وان ژ مفایی وان مه زنتره .

وجگاره کیشان زهره را وی مه زنتره ژ مفایی وی , به لکو هه می زهره ره .

۵. و خودایی بلند دبیژیت : {وَلَا تُبَدِّرْ تَبْدِيرًا} (۶۶) إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا

إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ [الاسراء : ۲۶ - ۲۷] .

ئانکو : وتو مالی خو د تشته کی دا یی خودی پی رازی نه بت خه رج نه که ،
 ودهست بهردانی نه که . (۲۷) هندی ئه ون یین دهست بهردای و مالی خو د
 گونه هان دا خه رج دکهن د گونه هی و خرابییی دا ئه و وه کی شهیتانانه .
 وجگاره کیشان دهسپریژی (تبدیر)یه و مه زاختنا زیده ی سنوری یه
 (اسراف)ه و ژکاری شهیطانی یه .

۶. و پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت : ((لا ضرر ولا ضار)) (۱۸۴) .

وجگاره کیشان زهره ری دگه هینیته هه قالی خو ، ونه خوشی دگه هینیته
 جیرانی خو ، و مالی پویج دکهت و ناهیلیت .

۷. و پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت : ((وکره - الله - لكم اضاعه المال)) (۱۸۵) .

ئانکو : و خودی حه زناکهت بو هه وه بهرزه کرنا مالی .

(۱۸۴) صحیح ، رواه احمد .

(۱۸۵) متفق علیه .

وجگاره کیشان به رزه کره بو مالی خودانی خو خودی حه ژئی ناکه ت .

۸. و پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت : ((انما مثل الجلیس الصالح والجلیس

السوء , كحامل المسك ونافخ الکیر)) (۱۸۶).

ئانکو : ب راستی نموونا وی که سئ دگه ل ئیکئی صالح وباش روینیت
خاری ویئ دگه ل ئیکئی خراب روینیت خاری , وهك هه لگری مسکی وپف
که ری کویرها ئاسنگه ری یه .

وجگارکیش روینشتقانه کی خرابه پف دکه ته ئاگری .

۹. و پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت : ((کل امتی معافی الا المجاهیرین)) (۱۸۷).

هه می ئومه تا من دی هینه بورین وعه فوکرن ئیلا ئه وین گونه هیئ ئاشکرا
دکه ن تی نه بن .

وجگارکیش گونه هیئ خو ئاشکرا دکه ت ل گونه ها وی ناهیت بورین –
ئیلا هه که ته وبه بکه ت - .

(۱۸۶) متفق علیه .

(۱۸۷) متفق علیه .

۱۰. و پیغمبر ﷺ دبیژیت : ((من اكل ثوما او بصلا فليعتزلنا , وليعتزل مسجدنا , وليقعد في بيته))^(۱۸۸).

ئانكو : هەر كهسێ سیرا یان پیقازا بخۆت , بلا خۆ ژ مه دویر بکەت , و خۆ ژ مزگەفتین مه دویر بکەت , و بلال مالا خۆ روینیت خاری .

و جگاره ژى بیهنا وی پتر پیستره ژ بیهنا سیر و پیقازا .

۱۱. گەلەك ژ فقەزانا جگاره كێشان ب حەرام ل قەلەم داينه , وئەوین حەرام نەكرين ئەو ل سەر زەرەرا وی یا نوێ سەر هلنەبینه , كو ئەوژی پەنجەشیره _ السرطان _ .

۱۲. هەكە مروفقەك پارەیه كێ بسۆژیت ئەم دى بیژین : ئەقە دینه حەرامه بۆ وی , قیجا پا چاوا بو وی كهسێ ب سەدەهان پارا دسۆژت ب کرینا جگارا , قیجا مالی خۆ حەرام کەت وزەرەری بگههینیتە لەشی خۆ , و نەخوشیى بۆ جیرانى خۆ چیکەت؟! .

(۱۸۸) متفق عليه .

وئهری ما ژ دین و زهوقی یه کو تو خه لکی نه ره حهت که ی ب جگارا خو
، و نارگیلا خو ، و تو هه وایی وان یی پاقر پیس بکه ی؟! .

وب زانه کو پیس کرنا هه وای وه کی پیس کرنا ئاقی یه ژ بهر زهره را وی .
وهه که ئەم پرسیری ژ جگار کیشه کی بکه ین ، ئهری دی جگاره هیته دانان
ل ته رازیا خیرا یان یا گونه ها ؟ دی به رسقی دهت : کو ئەو دی هیته دانان
دته رازیا گونه هان دا .

۱۳. داخازا هاریکاریی ژ خودی بکه ل سه ر هیلانا جگارا ، چونکی هه ر
که سی تشته کی بو خودی بهیلت دی خودی هاریکاریا وی کهت ، و بیهن
فره ه به چونکی خودی دگه ل صه بر کیشایه ، وب شه ف دوعا ژ خودی بکه
ویشتی بانگی دنقیژا دا بیژه : ((اللهم ارنا الدخان باطلا وارزقنا اجتنابه
وکرهنا فیه)).

دهست گرتنا زانایا (موجته هدا) ب حه دیسی

هه ر چار ئیام – خودی ژوان رازی بیت – و خودی خیرا وان بنقیسیت , هه ر ئیکی ژوان یی خو وه ستاندی (ئیجتهداد) یا کری ل دویف وی یا کو گه هشتیی ژ حه دیسا , وبی گومان ییت ب خیلاف چووین دگه له ك کاران دا ژبه ر زانینا ئیک ژوان ل سه ر هنده ك حه دیسا کو ییت دی ب سه ر هلنه بوینه , چونکی حه دیس نه یا نقیسی بوو , و ژبه ر که ریڻ حه دیسی ژیکفه بیون ل حیجازی و شامی و عیراقی و مصری و ژبلی فان ژی ژ وه لاتین ئیسلامی , ل سه ر ده مه کی دا کو ئالاقین گه هاندنی تیدا ب زه حمه ت و دژوار بوون , ژبه ر هندی ئەم دی بینین کو ئیامی شافعی – خودی ژی رازی بیت – مه زه ه بی خو یی که فن هیلا ل عیراقی ده می چوویه مصری , وب سه ر هنده ك حه دیسیڻ نووی هه لبووی .

ل ده می ئەم دینین کو شافعی دینیت کو ده ستنتفیژ ب ده ست کرنا ژنکی دکه قیت , هندی ئەبو حه نیفه یه نابینیت کو بکه قیت , ل قیری واجبه بزقپین بو کیتاب وسوننه تا دروست , ژبه ر گوتنا خودایی بلند: **{فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي**

شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا [النساء: ٥٩].

ئانكو : وئەگەر ھوین د ناڤبەرا خو دال سەر تىشتە كى ب ھەڤر كى چوون، ھوین ھوكمى وى تىشتى بو خودى و پىغەمبەرى، ئەگەر ھەوہ ب دورستى باوہرى ب خودى و پروژا حسيبى ھەبت. ئەف چەندە ژ ھەڤر كى و ژي كڤە بوونى چيترە، و دوياھيا وى باشتەرە.

چونكى ناچيبت ھەقى ژ ئىكى پتر بيت ، فيجا دەست كرنا ژنكى دەستنىژى بيخيت ونە ئىخيت .

وئەمرى مە نەھاتى يە كرن ئىلا ب دىڤچوونا قورئانى ئەوا كو ھاتى خارى ژ دەف خودى ، و پىغەمبەرى خودى ﷺ بو مە شلوڤە كرى ب ھەدىسین خو بيت دروست ، ژبەر گوتنا خودايى بلند: **اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ** [الاعراف: ٣].

ئانكو : ھوین دويكە فتننا وى بكنە يا ژ نك خودايى ھەوہ ڤە بو ھەوہ ھاتى ژ كىتاب و سوننەت و پىگىرىيى ب ڤەرمانين وى بكنە، و ژبلى خودى ھوین

دویکه فتننا چو دۆست و سه رکارین وه کی شهیتان و ریبه ر وزانایان نه که ن.
 هوین کیمه کی بیره خۆ لی دئینه فه، ووجی بو خۆ ژئی دگرن، و ل حه قییی
 دزقرنه فه.

قیجا ناچییت بو چ موسلمانه کی ئه و گوهد ل حه دیسه کا دروست بییت
 وره د بکه ت، چونکی دژی (موخالفی) مه زه ه بی وی یه، چونکی بی گومان
 هه می ئیام کۆده نگن ل سه ر هندی کۆ ده ست گرتنی ب حه دیسا دروست،
 وهیلا نا هه ر گوته نه کا دژی وی.

گۆتتین ئیماما ده رباره ی حه دیسی دا

ئه فه هنده ك ژ گوتتین ئیمامانه – خودی دلوقانیی ب وان ببهت – لومی ل سهر وان رادكهت و حه قیی بۆ دیشچووین وان دیار دكهت: ئیمام ئه بو حه نیفه – خودی دلوقانیی پی ببهت – وهه می خه لك قه ردارین فقهی وی نه دیژیت:

۱. نه دروسته بۆ چ كه سه كی كو گوتنا مه وه رگریت بی كو بزانیته مه ژ كیشه وه رگریته یه .

۲. حه رامه ل سهر وی یی نه زانیته به لگه ییت من چنه وئه و فه توایی ب ئاخفتنا من بدهت , چونکی ئه م مروقین گوتنه کی دیژین ئه قرو , وسوبه هی لی دزقرین (لیقه دین).

۳. هه كه من گوتنه ك كۆت هه قذری كیتابا خودی , و حه دیسا پیغه مبه ری هۆین ئاخفتنا من به یلن .

۴. (ئیبین عابدین) دپه رتوكا خو دا دیژیت : هه كه حه دیس یا دروست بیت , و دژی مه زه به بی بیت , دی کار ب حه دیسی هیته کرن , وئه فه دی بیته

مه زهه بی وی ، وکار کرن ب حه دیسی ته ژ چاقلیکرنا ته نا ده ریخیت کو تو
(حنفی) چونکی یا هاتی فه گوهاستن ژ (ئه بو حه نیفه ی) کو گوتی یه :
(هه که حه دیس دروست بیت ئه و مه زهه بی منه).

ئیام مالک - خودی دلوقانی پی بیته - ئیامی ئه هلی مه دینا مونه وهر
دیثیت:

۱. هندی ئەزم ئەز مروقم خه له ت دهم وراست دیژم ، فیجا سه حکه نه
بوچونا من (ره ئیا من) ، ههر تشتا (موافق) ی کیتاب وسوننه تی بیت هوین
وهرگرن ، وههر تشتی نه (موافق) ی کیتاب وسوننه تی بیت هوین بهیلن .

۲. نینه که سه ک پشتی پیغه مبهری ﷺ ئیلا دی گوتنا وی هیته وهرگرتنی
وهیلانی ئیلا پیغه مبهر ﷺ تی نه بیت .

ئیامی شافعی - خودی دلوقانی پی بیته - وئه و ژ بنه مالا پیغه مبهری یه
دیثیت :

۱. نینه که سه ک ئیلا دی سوننه ته ک ژ سوننه تین پیغه مبهری ﷺ ژی ده رباز
بیت وژی هینه فه شارتن ، فیجا ههر گوتنه کا ئەز بیژم ، یان ئەز بنه مایه کی

دانم و خيلافى وى بيت يا پيغهمبهرى ﷺ گوتى گوتن گوتنا پيغهمبهرى خودى ﷺ وئەو گوتنا منە .

۲. موسلمان ھەمى ئيك دەنگن ل سەر ھندى كو ھەر كەسى بو وى ديار بوو سوننەتەك ژ پيغهمبهرى خودى ﷺ نە دروستە بو چ كەسە كى بهيلىت بو گوتنا چ كەسە كى .

۳. ھەكە ھەو ھە ديت دپەرتوكا من دا خيلافى سوننەتە پيغهمبهرى خودى ﷺ قيجا ھوين بيژن ب گوتنا پيغهمبهرى خودى ﷺ وئەو گوتنا منە .

۴. ھەكە ھە ديس دروست بيت ئەو مەزھەبى منە .

۵. گوت دگەل ئيام ئە ھمەدى كورى ھەنبەلى دئاخفت : (ھوين زاناترن ب ھەدىسى وزەلامين وى ژ من , قيجا ھەكە ھە ديس دروست بيت بو من بيژن (من ئاگە ھداركەن) دا ئەز ژى ل دويف بچم).

۶. ھەر مەسەلە كا ھەدىسە كا دروست ژ پيغهمبهرى خودى ﷺ ھەبيت ل دەف ئەھلى قە گوھاستنى ب خيلافا وى يا من گوتى , ئەز لى زقرينى ژى دكەم دژيانا خو دا وپشتى مرنا خو .

ئیام ئه حمه دی کوری حه نبه لی - خودی دلوقانیی پی ببه ت - و ئه و
ئیامی ئه هلی سوننه تی یه دیبیریت :

۱. چاف ل من نه که , وچاف ل مالکی ژی نه که , ونه شافعی , ونه
ئه وزاعی , ونه سه وری , و وه رگره ژ جهی وان وه رگری .
۲. هه ر که سه کی حه دیسه کا پیغه مبه ری خودی ﷺ ره د بکه ت ئه و یی ل
سه ر لیقا ناچوونی .

کار ب حه دیسین پیغه مبهری ﷺ بکهن

۱. ((قیامت نا رابیت هه تا موسلمان شه ری جو هییان بکهن , فیجا موسلمان دی وان کوژن))^(۱۸۹).
۲. ((هه ر که سی شه ری بکهت , دا په یقا خودی یا بلند بیت نه و د ریکا خودی دایه))^(۱۹۰).
۳. ((هه ر که سی خه لکی رازی بکهت ب نه رازی بوونا خودی دی خودی وی هیلیته ب هیقیا خه لکی فه))^(۱۹۱). وکله : دی وی هیلیت .
۴. ((هه ر که سی بمرت وئه و ژبلی خودی دوعا ژ ئیکی دی دکهت دی چیته د ئاگری دا))^(۱۹۲). الند : وهك وی .

---

(۱۸۹) رواه مسلم .

(۱۹۰) رواه البخاري .

(۱۹۱) حسن , رواه الترمذي .

(۱۹۲) رواه البخاري .

۵. ((هەر كەسێ زانینه كێ قه شیریت دی خودی وی لغاف كهت ب لغافیت ئاگری)) (۱۹۳).

۶. ((هەر كەسێ یاریا ب زاری (النرد) بكهت ههروه كی ئەوی دهستی خۆ كری یه دناف گوشتی به رازی دا و خۆینا وی)) (۱۹۴). النردشیر : یاریا طاوولی یه .

۷. ((ئیسلامی دهست پی کر ب غه ریباتی ودی زقریت غه ریباتی ههروه كی دهست پیكری قیجا مزگینی بو غه ریبا بیت)) (۱۹۵).
و د ریوايه ته كا دی دا یا هاتی : ((قیجا مزگینی بو غه ریبا بیت , ئەوین چاكسازیی دكه ن ل ده می خه لك خراب و پویچ دبن)) (۱۹۶).

(۱۹۳) صحیح , رواه احمد .

(۱۹۴) رواه مسلم .

(۱۹۵) رواه مسلم .

(۱۹۶) رواه ابو عمرو الداني بسند صحیح .

۸. ((مزگینی بو غه ریبایا بیت ، هنده ک مروقین باشن ، دناف گه له ک مروقین خراب دا ، ئەوین بی ئەمریا وان دکهن پترن ژوان ییت گوهداریا وان دکهن)) (۱۹۷).

۹. ((چ گوهداری نینه دبی ئەمریا خودی دا ، هندی گوهداری یه د باشیی دا یه)) (۱۹۸).

---

(۱۹۷) صحیح ، رواه احمد .

(۱۹۸) رواه البخاری .

يا پېغەمبەرى بۆ ھەو ھەو ھەو ئىناى ۋەرگرن

۱. ((نەفرەتا خودى ل وان بيت يىت بريىت خو جىدكەن ويىن بۆ وان جىدكەن ئەويىن خەلقى خودى دگھورن))^(۱۹۹).
ۋەك ھەلكىشانا مېيت برىا وناقچاقا .
۲. ((ۋەندەك ژنك جلك ل بەرن و رويسن خو خار دكەن سەرىن وان ۋەك پىشتا حېشترى نە ناچنە بە ھەشتى , ويېھنا وى ژى سە ھناكەن))^(۲۰۰).
۳. ((ژ خودى بترسن وداخازيىن خو كورت بكەن))^(۲۰۱). ئانكو : ھەلالى ۋەرگرن , ۋەھرامى بھېلن .

---

(۱۹۹) متفق عليه .

(۲۰۰) رواه مسلم .

(۲۰۱) صحيح , رواه الحاكم .

۴. ((ل سەر خو بن چونکی هوین دوعا ژ ئیکێ کەر ونه حازر ناکه ن))^(۲۰۲). دهنگی خو نزم بکه ن د زکری و دوعا دا .

۵. ((دژوارترین به لاو وموصیبه ت ژ خه لکی پیغه مبه رن پاشی صالحن))^(۲۰۳).

۶. ((سه را وی بده یی تو بری , وباشیی دگه ل وی بکه یی خرابیی دگه ل ته بکه ت , وحه قیی بیژه خو هه که ل سه ر نه فسا ته ژی بیت))^(۲۰۴).

۷. ((خوه لی ب سه ری عه بدی دیناری وده ره می وجلکا بیت , هه که بو وی بهی ت دی رازی بیت , وهه که بو وی نه هی ت رازی نابیت))^(۲۰۵). القطفة : جلك .

(۲۰۲) رواه مسلم .

(۲۰۳) صحيح , رواه ابن ماجه .

(۲۰۴) رواه ابن النجار .

(۲۰۵) رواه البخاري .

۸. ((ئهری ما ئەز تشته کی نیشا هه وه نه که م هه که هوین بکه ن دی حه ش ئیک دوو که ن ؟ سلاقی دناقبه را خو دا به لاف بکه ن)) (۲۰۶).

۹. ((د دونیایی دا به ههروه کی تو که سه کی غه ریب یان ریقینگی ریکی)) (۲۰۷).

۱۰. ((بلا چ زه لام زه لامه کی ژ جهی وی نه راکه ت و ل ویری روینیت خاری , به لکو جهی فرهه بکه ن و جهی ئیکدو بکه ن)) (۲۰۸).

(۲۰۶) رواه مسلم .

(۲۰۷) رواه البخاري .

(۲۰۸) رواه مسلم .

بینه عهبدین خودی وبرا بن

يېغهمبهري خودی ﷺ دبیژیت : ((حهسیدی ب ئیکودوو نه بهن , وکه ربین
 خو ژ ئیک قه نه کهن , وگوھی خو نه ده نه گوتین کهسی کو بو خو هیدی
 دئاخفن , ومونافه سا ئیکدو نه کهن , ول دویف عهیبین ئیکدو نه کهفن , ول
 سهر ئیکدو گران نه کهن , خو ژئیک سل نه کهن , وپشت ل ئیکدو نه کهن ,
 وبلا هندهك ژ هه وه نه فروشن ل سهر فروتنا هنده کین دی , وینه عهبدین
 خودی وبرا بن ههروه کی فهرمان ل هه وه کری .

وموسلمان برای موسلمانی یه زولمی لی ناکهت و وی شهرمزار ناکهت , و
 وی کیم ناکهت .

تهقوا لقیری یه , تهقوا لقیری یه , وئامازه دا سینگی خو .

بهسی مروقی یه ژ خرابی وشه ری کو ئه و برای خو یی موسلمان کیم
 بکهت , ههمی موسلمان ل سهر موسلمانی حهرامه : خوینا وی , ونامویسا وی
 , ومالی وی.

وهشیاری شك وگومانئ بن , چونکی هندی شك و گومانه درهوترین
ئاخفتنه.

خودی نا سه حکته سهر و سیبایی ههوه و مالی ههوه , بهلکو دی
سه حکته دل وکارین ههوه (((۲۰۹).

---

(۲۰۹) رواه مسلم وروی البخاري اكثره .

هندهك حه دیس ده رباره ی موسلمانى

۱. ((موسلمان ئه وه یی موسلمان ژ ئه زمان و دهستی وی ب سلامت بن))^(۲۱۰).
۲. ((خه بهر گوتنا موسلمانى گونه هه (فاسقیه) وشه رکرنا دگه ل وی کوفره))^(۲۱۱).
۳. ((رانى خو فیه شییره , چونکی رانى زه لامى ژ عه وره تا وی یه))^(۲۱۲).
۴. ((باوهردار نه یی تانه دانه و نه یی نه فره ت که ره , ونه یی خه بهر بیتره ونه یی توره پیسه))^(۲۱۳).
۵. ((ههر که سى چه کی ب هه لگریت دژی مه ئه و نه ژ ریبارا مه))^(۲۱۴).

---

(۲۱۰) متفق علیه .

(۲۱۱) رواه البخاري .

(۲۱۲) صحيح , رواه احمد .

(۲۱۳) رواه مسلم .

(۲۱۴) رواه مسلم .

((ویئ فیلی (غشی) ل مه بکته ئه و نه ژ ریبازا مه))^(۲۱۵).

۶. ((هه ر کهسی ژ نه رماتی بی بههر بیت ئه و ژ خیری هه می بی بی بههره))^(۲۱۶).

۷. ((هه ر کهسی وهرگیت رازی بوونا خودی ب نه رازیبوونا خه لکی خودی بهسی وی یه ژ نه خوشییت خه لکی , وهه ر کهسی وهرگیت رازی بوونا خه لکی ب نه رازیبوونا خودی , خودی دی وی هیلیته ب هیقیا خه لکی فه))^(۲۱۷).

۸. ((پیغه مبهری خودی ﷺ نه فره تا ل بهرتیل کاری و بهرتیل وهرگری کری))^(۲۱۸).

۹. ((یا دبن گوزه کان دا ژ جلکا د ئاگری دا یه))^(۲۱۹).

(۲۱۵) صحیح , رواه الترمذی .

(۲۱۶) رواه مسلم .

(۲۱۷) صحیح , رواه الترمذی .

(۲۱۸) حسن رواه الترمذی .

(۲۱۹) رواه البخاری .

۱۰. ((هه که زه لامه کی گوته برایی خو یا کافر بی گومان دی بو ئیک ژ وان زقریت)) (۲۲۰).

۱۱. ((نه بیژنه مروقی دووری سهروهه (سید)ی مه , چونکی هه که سهروهه بیت بی گومان هه وه خودایی خو (عزوجل) ژ خو نه رازی کر)) (۲۲۱).

۱۲. ((زاروکی گریدایه ب سههرا خو فه , دی ژ پیش وی فه هیته سههه ژیکرنی ل روژا هه فتی و دی ناف لی هیته کرنی , و سههه وی دی هیته تراشینیی)) (۲۲۲).

(۲۲۰) رواه البخاري .

(۲۲۱) صحیح , رواه احمد .

(۲۲۲) رواه ابو داود .

رینگرنا ژنی د ئیسلامی دا

بی گومان ئیسلامی ریژیا ل ژنی گرتی کو کریه پهروه ده کهرا دهسته یا (الاجیال), وچاک بوونا کومه لگه هی ب چاکیا وی قه گریدایه , و حیجاب یا ل سهر فهرز کری دا وی ب پاریزیت ژ خرابا , و کومه لگه هی ژی بیاریزیت ژ سفوریا وی , و حیجاب دی مینیت قیان و دلوقانی دناقبه را ههر دوو هه قزینا دا.

چونکی ده می زه لام ژنه کی دینیت جوانتر ژ ژنکا خو په یوه ندیا دناقبه را وان دا تیک دچیت , ودبیت ئە قه بگه هیته هندی کو ژیک قه بین , و براستی به حسی حیجابی یی د قورئانا پیروز دا هاتی , خودایی بلند دبیزیت : **یا**

أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ [الاحزاب : ۵۹] .

ئانکو : ئە ی پیغه مبهه تو بیژه ژنن خو و کچین خو و ژنن خودان باوه ران : بلا ئە و پیچین خو ب سهر سه ری خو و دیمی خو دا به ردهن : دا سهر و دیم

وبه رسنگین خو قه شیرن؛ چونکی ئەف چەندە نیزی کتره کو ئەو ب ستاره یی
بینه ناسین، ودا ئەو به رهنگاری چو نه خوشی وئیشانان نه بن.

۱. سه روکا جیهانی (ئەنی بیزانت) دیژیت : (گه له ك جارا دهیته سه ر هزرا
من کو ژنك د ئیسلامی دا پتر ئازادی یا هه ی ژ غه یری وی , وئیسلام مافین
ژنکی دپاریژیت پتر ژ ئولین دی ییت کو تهعه ددودی قه دهغه دکهن , و
رینمایین ئیسلامی , بو ژنکی پتر داد پهروه ترن , وپاراستی ترن بو ئازادیا
وی , ل ده مه کی دا کو ل ئینگلته را ژنکی مافی خاوه نداریی (ملکیه) نه بوو
ئیا ژبه ری بیست ساله کا بتنی , وئهم دبیین کو ئیسلامی ئەف مافه یی بو
وی جیگیر ودهسته بهر کری هه ر ژ چرکه ساتا وی یا ئیکی , و براستی ژ
دره وی یه بهیته گوتن : کو ئیسلام ژنکا دهه ژمیریت قالا ژ روحی).

۲. و ههروه سا دیژیت : ((کهنگی ئەم کاروبارا ب ته رازیا داد پهروه
وراست ب هه ژمیرین دی بو مه دیار بیت کو تهعه دودا ژنکا د ئیسلامی دا
یا کو دپاریژیت وپه رژان دکهت و ب خودان دکهت و ژنکا ب جلك دئییخت
باشتره کیشانا وی ژ دهه مه ن پیسیا روژئا قای ئەوا کو دهستیری ددهت کو

زه لام بو خو ژنکه کی ببهت ب خوری بو تیرکرنا شه هه واتین خو , پاشی وی بهافیزیه سهر جادا ههر گاقه کا خوشیا وی دگهل وی ب دوماهیک هات)).

۳. و روزه لاتناس (فرانسواز ساجان) دیژیت : ((ئهی ژنکا روزه لاتنی , هندی ئه و که سین بناقی ته گازی دکهن , و داخاز دکهن ته وه کههف بکهن دگهل زه لامی ئه قین هه نی ب ته دکهنه که نی , چونکی بی گومان ژبه ری ته بمه ژی که نین)).

۴. ماموستا (فون هرمر) دیژیت : ((حیجاب ئه و ئه گه ره یه یا پی دهیته پاراستن ب وی تشتا پیدقی بو ژنکی ژ ریزگرتنی وقه در گرتنی ب وی تشتی حه سیدی پی دهیته برن)).

ژ گوټنيت روژه لاتناسا دهرباره ى ئىسلامى دا

۱. فهيله سوف (برنارد شو) د بيزيت : ((ئەز ھەمى تەقدیرا بو ټاينى موحه ممەدى د دلى خو دا قەدشیرم ژبەر چالاکیا وى , چونكى ئەو ټاينى ئیکانه یى کو بو من دیار دبیت کو ھیزه کا مەزن یا ھەى بو گونجاندا وى دگەل رویت (رەنگیت) ژيانا بەردەوام دەیتە گھورین , ویا دروستە بو ھەمى چەرخا , بى گومان من دیراسە تا ژيانا قى زەلامى عەجیب کر , و دھزرا من دا دقیت ئەو بەیتە ناقرن ب (خلاسکەرى مروقاہ تى) بى کو دقى چەندى دا دوژمنا تىەك بو مەسیحى ھەبیت .

و ئەز د وى باوهرى دا مە کو ھە کہ دەرفەتى بدەنە زەلامە کى وە کى وى کو حوکمى لقى جیھانا نوى بکەت بتنى دا تەوفیق بەھرا وى بیت د چارەسەر کرنا ھەمى ئاریشین وى ب شیوازە کى کو بگەھیتە بەختە وەھرى وئاشتى یا کو ھەمى خەلك گەلەك پیدقى وانا .

وئەز پېشبینی دكەم كۆ خەلك دى بەرەف دینى موحەممەدى چن ل
ئەوروپا د پاشەرۆژى دا ، وبى گومان نوکە ئەو جھي رازیبوونا خەلكى
ئەوروپایە د ئەقرو دا)).

كەسەكى ئەمىرىكى بەھسى ئىسلاما خۇ دكەت

گەلەك كەسىن ھەين ژ خەلكى ل ويلايەتېن ئىكگرتى يېن ئەمىرىكى ، يېن كۆل رېكىن نوى دگەرن ، قىجا يان ب رېكا ئىسلامى ، يان ژى ب رېكا ئولا مەسىھىيەتتى ، يان ب رېكا بوزىيەتتى ، يان ھندوسىيەتتى ، وگەلەك ژ ئەمىرىكىا دزانن كۆ ئەو پېدقى ب خودايە كى نە ، بەلى موسلمان كېمن ل ئەمىرىكا يېن كۆ گازىي دكەن كۆ ئىسلام رېكا خودى يە ، ... ئەو رېكا خودى بۇ مە ھەلبىزرتى .

۱. بى گومان ل دەستپىكى من ھەمى گىنگيا خۇ بۇ ديانەتا بوزى تەرخان كر بوو ، وچەند سال بورىن من دقيا ئەز بېمە رەبەن (راھب) ەكى بوزى ، بەلى پىشتى خاندنا من بۇ بەراوردكرنا ديانەتال زانكويى ئەز بەرەف ئاينى ئىسلامى قە چووم ، وپىشتى دەرچوونا من ژ زانكويى من سەفەر كر بۇ ئەوروپا ، ومن ل ھولەندا دخاند دگەل دوو ھەقالا ، ئىك ژ وان قوتابى بوو ئەو ئوردنى بوو ، ويى دى زەلامە كى دانعەمر بوو خودان جھە كى خۇشتقى بوو ، ئەو ل ئەلبانيا بوو ، وسىھ يان چل سال ژ ژيى خۇ ل ھولندا بوراندن

وهه می ژيانا خو تهرخان کر بوو بو خودی , و بکاریگه ریا فان هه ر دوو که سان تهز چوومه د ئیسلامی دا بی کو پیتھی بدهمه جوانیا فی دینی , یان زه لالی وپاقریا وی , یان کارتیکرنا وی , به لکو تهز رازی بووم کو موحه ممه د ^{عَلَيْهِ} د راستی دا پیغه مبه ری خودی یه , وهه که تهز پشت بدهمه په یاما خودی وی پیغه مبه ری وی دی خودی ژی من پشت گوھ قه هاقیریت .

۲. و براستی من هه ر پینج سالین خو یین دو ماهیی پشکه ک ژ وان ل ته مریکا بوراند , وپشکا دی ژی د جیهانا عه ره بی دا , و تهز گه هشتمه ته نجامه کی کو تهز حه ش ئیسلامی بکه م وریزی لی بگرم و تهز ب چاقی گرنگی پیدانی وهرگرم چاوا تهف دینی هه نی ژيانا مروقی وینه دکه ت وپیروز وپاک د دانیت .

وبراستی ژ نه خوشیایه کو مروف کومه لگه هی ت ئیسلامی بینیت و وان باوه ری (ثقة) ب ئیسلامی نه مابیت , ومالله تی فان کومه لگه هی ن ئیسلامی و حکومه تین وان هه ول ددهن کو چاف ل ته مریکا وجیهانا روژئا قایی بکه ن , د ده مه کی کو ته مریکا وجیهانا روژئا قایی بی هیقی بوونه ژ سنج وعه ده تین خو و باوه ری ن خو , ورژیا خو .

ب مه لیونه ها مروف ل جیهانا عه ره بی به ری خو دده نه ئه مریکا ژبه ر راسته ری بونی و ریکا راست دده مه کی کو ب مه لیونه ها ژ ملله تی ئه مریکی قه ناعه تا هه ی کو ده وله تا وان ئه مریکا پتر به ره ف خرابیی دچیت روژ پشتی روژی , و گه له ک پیشینی دکن کو ئه ف ده وله ته پویچ دبیت ل دده مه کی نیزیك دا .

۳. وهندی موسلمانیت ئه مریکانه , هنده ک ژوان باوه ریه کا مه زن ب ئیسلامی هه یه , وب تایبه تی یین هاتین گهورین (به ره ف هیدایه تی), به لی ئه م پیدقی ب زانینی نه , و ب نه زانینا مه ب زانینی بارا پترا جارا ئه م ب کارین ل دویف بایین خو رادیین , وییت ترسناک هنده ک جارا , وئه قه ژی بناقی ئیسلامی , وکیم ژ ملله تی ئه مریکی یی هه ی کو بزنان به ری براین خو بده نه راسته ری بوونی , وکیمه کا کیم ژ موسلمانا د کومه لگه هیین کو ئیسلامی جیبه جی دکن دچنه ئه مریکا بو به لاف کرنا دینی ئیسلامی ورادین ب راسته ری کرنا دینی وئافاکرنا وی ل سه ر بنیاتین (اساس) دروست , قیجا کومه لگه ها ئیسلامی د جیهانی دا د راستیدا کار ناکه ن وه کی پیدقی ,

وگه لهك ژ رابه ر ورېنشانده ر يېن موسلمانا ناچنه ئەمريكا بو پالپشتيا شه ريعه تي خودي وديني وي .

۴. ول دوماهيي : هيقيدارم وئەز پېشبينىي دکەم دقان دەه ساليېن بهيت دا , يان نيزيكي وي , کو قوتاييېن ئەمريكي دي پتر زانين وڤه ديتن ب مەرکه زيت ته قلیدی ييت ره وشه نبيريا ئىسلامى هه بيت , وه يقيدارم کول ويړي هه ژيكرنه كا ب هيز بينين , وگوه داريا خودي , دال سه ر ريكا وان بزين , وسوپاس بو خودايي هه مي جيھانا .

کچه کا ئەمریکی باوەریی ب ئیسلامی دئینیت

ئیسلام رییکا ئیکانه یه بو رزگار کرن و خلاس کرنا مروقاتیی . (هاجره) ناچی نوی یه یی : یامیلائی , کچه کا ئەمریکی یه دژیی بیست وههشت سالیی دا , قوتاییه ل به شی زانستین کومه لایه تی ل زانکویا میزوری – کولومبیا – ژبه ری دوو سالا من دهست پیکر ب خاندنا ئیسلامی خاندنه کا جدی وکۆیر لیگه ریان ل راستیی یا کۆبویه شول وکاری وی , یا کو وی نه دیتی ههروه کی دبیژیت د ره وشه نبیریا ماددیا ئەمریکی دا وپشتی دوو سالا ژ خاندن ولیگه ریانئ وهزرکرنئ (یامیلا) ئیسلاما خو راگه هاند وناچی خو گهوری بو (هاجره) وی وه کی دبیژیت : کو ناچی هاجر خوشتقی یه بو نه فسا من چونکی گریدایه ب ئیسلامی فه .

هاجره به حسئ سه ربورا خو دکهت و دبیژیت : ئەفه دهمه کی دریزه هنده ک پرسیار د هزارا من دا دزقرن ده رباره ی گهردوونی دا , وهه بوونی وژیانی دا , وب راستی لیگه ریان وهزرکرنئ ئەز نه خوش کرم ده رباره ی به رسقا بو فان

پرسیاریت فهلسه فی ، به لی ژ قه ستایه و بی مفایه من چ ته فسیرین قه ناعه ت
کری من نه دیتن.

ل ده می خاندنا من دا وره وشه نبیریا ئەمریکیا ماددی دا ، ومن گوھ ل
ئیسلامی د بوو ، به لی رهنگی وی د هزرا من دا نه بی روھن بوو ، به لکویا
تیچووی بوو .

ئو دینه که جوداهی دکه ت دناقبه را زه لامی و ژنکی دا ، ویا راوه ستیایه
ل سه ر توندی وره قاتی ، وئەز مامه نه زان ب راستیا ئیسلامی ، هه تا من
ده ستیگری من راستی وپاقریا ئیسلامی زانی وته حه ددیا وی بو هیزین
ماددی ، ول وی ده می من ده ست ب لیگه ریا نا ئیسلامی کر ، ولیگه ریا ن ل
ده ست پیکی گه له کا ب زه حمه ت بوو ، چونکی چ پهرتوکین باوهر پیگری ل
سه ر ئیسلامی ب زمانئ ئینگیزی نه بوون ، به لی هه ر ژ ده ست پیکی من
هه ست ب حه ژیکرنئ کر بوو ئیسلامی ، چونئ ئو دینی دادپهروه ری
وئینصافی یه ، ئازادی دده ته تاکی ، و بهرپرسیاره تیا کارین وی و کریارین
وی دکه ته ستویی وی ، وها هوسا ب بورینا ده می پتر تیگه هشتن و فه هها من

بو ئىسلامى پهيدا بوو , وهوسا خودى ئەزب هيدايهت ئينام بو هاتنا دناف
ئىسلامى دا .

هاجر گازی دکهت بو ئیسلامی

وهه ر ل وی ده می هاجر ئیسلاما خو راگه هاندی , وئه وی کار دکر ب جدی وچالاکى بو به لاف کرنا ئیسلامی , ل نوکه ئه و دینیت کو په یاما وی ئه وه جیهاده د ریکا ئیسلامی دا وگه هاندنا گازیا وی بو ئه مریکیا یین کو نه زانن ب راستیا ئیسلامی , وئه و ژى ب کارى رهنگى تیکچووی یا کو ئیسلام پی رهنگ کری دناف دوژمنیت کیندار (حاقد) دال سه ر وی .

و براستی ئیسلامی هاجر گهوری گهورینه کا فه گرتی : قیجا پشتی کو ئه و دژییا وه کی هه ر کچه کا ئه مریکی ژیا نه کا مژویل کرنی , نوکه ئه ز یا پیگیر (ملتزم) بوویم ب بنه ما ومه بادئین ئیسلامی , ههروه کی دیبژیت : کو ئارمانجا من یا بلند ئه وه ئه ز جیهادی بکه م د ریکا ئیسلامی دا .

وئه ز دوژمنه یا سه رمایه داریی (الرأسالمیة) بکه م , وده رباز بوون ژ سنورا , وشه ری , قیجا پشتی سه ربورا من دیت کو ئیسلام ریکا ئیکانه یه بو خلاس کرنا مروقاتی ژ مه ترسیا شه را و برسیاتی و وه ستیان وزه حمه تی .

ول ده می پرسیار ژ هاجه ری هاتی یه کرنی : ئه ری بوچی ئیسلام ریکا
ئیکانه یه بو خلاس کرنا مروقاتیی ؟

به رسف دا و گوت : ئیسلام دینی ئیکانه یه یی کو چاره سه ریا ئاریشیت مه
یین کومه لایه تی و سیاسی ییت هه قچه رخ پیش کیش دکه ت , براستی ئه و
نیزاما ژیانئ یه و فه گره یه کسانیی دکه ت دناقبه را داخازییت روحی
و پیدقیین له شی دا بی چ کیاسیه ک , بی گومان من به رسقین ته مام و دروست
تیدا دیتن ل سهر وان پرسیارین فه لسه فی یین کو ئه ز دوودل دکرم و خه و
من ژناق دبر .

ول ده می هاجه ری دئاخفت ده رباره ی ئیسلامی دی هه ست پی که ی کو
راستی دئاخفتنا وی دا , چونکی ئه و تیدگه هشت کا چ دگوت , وهنده ک
جارا هنده ک په یقین ئیسلامی ب زمانئ عه ره بی دگوتن , به لی ده می حالاندا
ئه و ئیسلامی باش تیدگه هشت کو ئیسلام نیزامه کا فه گره , ونه به س دینی
په رستنئ بتنی یه .

ب دیتنا وی جیهاد گرنگترینه دئیسلامی دا , یان گرنگترین تشته کو
موسلمان پیدقی دبنئ دفی ده می نوکه دا .

وهه ر ژ ده می ئیسلاما خو راگه هاندی شیوازی ژیا نا خو گوهارت , جلکین شه رعی ل بهر خو کرن , وهه ر پینچ نفیژین خو ل ده مین وان دا دکه ت .

وگه له ک خو وهستاند دپیناقی ژبه رکرنا هنده ک ئایه تین قورئانی دا , دا بشیت نفیژین خو بکه ت , ویا سروشتی یه کو بکه قیته بهر زه حمه ت ونه خو شیت مه زن ژ لایئ هه قالین خو وخیزانا خو فه .

به لی هاجه را موسلمان وه کی دپیژیت : ئە ف زه حمه ته بو من خو شن د ریکا بیروباوه رین من دا , وئه فه یا ژ هه ژی یه بنسبه تا موسلمانا ژن و زه لاما , و بی گومان یا بوری کو گه له ک ژوان یین هاتین سزا دان وئیزادان به لی نه هاته نه گهورین , وئه ز پویته ی ب چ ناده م ئیسلام تی نه بیت .

وچالاکیین هاجه ری نه به س ل سه ر لایئ دینی نه به لکو ئه و یا چالاکه د لایئ سیاسه تی دا ویا باوه ر داره ب مافین دادپهروه رانه یین گه لی فلستینی یی موسلمان , ژبه ر هندی ئه و به رده وام مو حازرا دده ت ل سه ر زولمی وستهمی دئاخفیت یا کو ب سه ری گه لی فلستینی هاتی .

ب راستی ئه و جه وهه ره کا کیم وینه یه , کچه کا سپی یا ئە مریکی بهیته گهورین بو گازیکه ره کا ئیسلامی به ره قانیی و به رگریی ژ دوزا گه لی ئیسلامی

دکته دکومه لگه هه کی دا کو گوھی خو ناده تی ، به لی نه ئه و بیزار دبیت ونه
دوهستییت.

ویه یاما وی بو گه لین ئیسلامی ب گشتی وییت عه ره بی ب تایبه تی : هوین
ییته هه وه ریك بو مروقاتیی روهن کرن ، قیجا هوین لاواز نه بن به رامبه ر
تالانکه ر وهی رشکه رین ئه ردی هه وه یی پیروز ، به رامبه ر ئیسرائیلی
وهه قه یمانیته وی .

دهربیرینا هونه رهمه نده کئی جیهانی پشتی ئیسلاما وی

روژناما (المدينة المنورة) ل میژویا ۵ / رهمه زانا / ۱۴۰۰ کوچی راپورته ک
 ل سهر دوزا موسلمان بوونا هونه رهمه نده کئی جیهانی (کات ستیفنز) ئه وی
 پشتی موسلمان بووی ناخی خو کری یه (یوسف اسلام) به لاف کر , ودقی
 راپورتی دا هنده ک راگه هاندنی گرنگ هه بوون , وپه ند وشیره تین ب مفا
 هه بوون دی هنده کئی بیژین یا کو تیدا هاتی :

۱. روژناقا مهنده هوش بوو ده می ئه ز راوه ستیام ژ ستران گوتنی ژ ده می
 ئه ز موسلمان بویم , و ده ست پیکرن پرسیار کرن تو چاوا هاتی گهورین ؟
 وه می ده زگه هین راگه هاندنی بیده نگ بوون , وب ته مامی ئه ز پشت گو هفه
 هاقیتیم , وهیدی ل دویف من نه به زین وه کی جارا , چونکی ئامیرین
 راگه هاندنی ل روژناقای جوهی نه , وه می کیل ددهستی وان دانه .

۲. ئه گه ری موسلمان بوونا من سه ره دانا من بو برایه کئی من بوو ل مزگه فتا
 ئه قصابی , وپیش کیش کرنا دیاریه کئی بوو بو من کو دوو کوپیت قورئانی
 بوون عه ره بی وئینگلیزی , چونکی دزانی ئه ز چه ند گرنگیی د ده مه ب

ديانه تين ئاسمانى ، ومن بتنى بو خو قورئان دخاند ، ههتا من هه مى خاندى خاندنه كا تهمام ، پاشى من ژياناما پيغه مبهرى ﷺ خاند ، وئەز گەلەك ب كەسايەتيا وى داخبار بووم و كارتىكرن ل من كر ، وپشتى بورينا سال ونيقه كى ژ خاندنيت زانستى ئەز رازى بووم ب مهزناھيا ئىسلامى ، وئەوھ دينى راست و دروست ، ومن سوپاسيا خودى كر ل سەر هندی كو ئەز موسلمان بويم ژبەرى ئەز دگەل چ موسلمانا كوم بيم ، وژبەرى ئەز خيلافاتين وان بزاتم .

۳. ئەز چوومه قودسى ، وموسلمانيت مزگهفتا ئەقصابى ب من گەلەك كهيف خوش بوون ، ومن كره گرى ومن نقيژل ويري كر ، وقودس ميلاكا جيهانا ئىسلامى يه ، قيجا هه كه ئەف ميلاكه يا نهساخ بيت هنگى جيهانا ئىسلامى هه مى نهساخه ، و دساخ بينا وى دا ساخ بينا له شى هه ميبى يه ، وپيدقى يه ل سەر مه ئەم قى ميلاكى رزگار بكهين بناقى ئىسلامى .

۴. گەلى فلسطينى خو ب ئىسلامى ودينى خوڤه بگرن وبەردەوام پاريزگاريى ل نقيژين خو بكهن ، وئەز پشت راستم كو خودى دى وان ب سەرئىخيت .

۵. پشتی ئەز موسلمان بویم گوته من : جگاره حه رامن قیجا من هیلان ,
ومن مه ی هیلا , وتیکه لیا ژنکا , ومن ستران وموسیکا ژ ی هیلان .

۶. من بو خو ژنکه کا موسلمانا موچه جیبه هه لپژارت , چونکی جوانی د
ژنکی دا نه گرنگترین تشته , به لکو هندی ئیسلامه ئەو باوه ری وقه در گرتنه .
۷. ئەز نوکه رادبم ب فیرونا زمانی عه ره بی , دا ئەز قورئانی بخوینم ,
و ئەز شیرینیا وی ورامانیت وی تام بکه م , و ئەز دی هنده ک په رتوکا ل سه ر
مه زناهییا ئیسلامی دانم وناقوده نگیا خو مفای ژ ی وه رگرم (استغلال) که م
دگازیکرنی دا بو ئیسلامی .

۸. ئەزی ل وی باوه ری کو نقیژ ل ده میت وان دا گرنگترین روکنه ژ
ئه رکانیت ئیسلامی , (پشتی هه ردوو شه هادا), وپاراستنا وان د ده میت وان
دا که له ه بو مروقی وئیسلا ما وی , و ئەز هه ست ب ئارامی و بیهن فره هیی
وته ناهیه کا نه سروشتی دکه م پشتی هه ر نقیژه کی .

۹. من گوه لی بوو کو (یوسف اسلام) ل ئینگلتر دژیت , وب کاری
گازیکرنی بو ئیسلامی رادبیت , ومزگه فته کا تاییه ت هه یه , وموسلمان ل
دوریت وی هه نه , وپشته قانیا وی دکه ن , و بی گومان خه لکی موسلمان

دزانی ب دست گرتنا وی بو ئیسلامی وحه ژیکرنا وی بو وی ، ژ خودی
دخازم وی موهفق وجیگیر بکته.

بهره که تا خودی ل وی و ییت وه کی وی بن ژ موسلمانیت کار دکهن بو
ئیسلامی.

دوعا ئیستیخاری

ژ کیسی جابری - خودی ژی رازی بیت - دبیزیت : ((پیغه مبهری خودی
 ئیستیخاره دهه می کاران دا نیشا مه د دا , وهسا نیشا مه د دا ههروه کی ^{عَلَيْهِ السَّلَامُ}
 سوره ته کا قورئانی نیشا مه د دا , وگوت : هه که ئیک ژ هه وه قیا کاره کی
 (شوله کی) بکهت , بلا دوو رکاعه تا بکهت , نه نفیژا فهرز بیت , پاشی بلا
 بیژیت : ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ
 فَضْلِكَ الْعَظِيمِ؛ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ
 الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي،
 وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ: عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ؛ فَاقْدُرْهُ لِي، وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ
 لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي، فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ
 أَمْرِي، أَوْ قَالَ: فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ؛ فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَاصْرِفْني عَنْهُ،
 وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ. قَالَ: "وَيَسْمِي حَاجَتَهُ." ((٢٢٣).

ئانکو : ئە ی خودایی من ئەز داخازی ژ ته دکەم ب وی زانینا ته هە ی تۆ
 هاریکاریا من بکە ی , و ئەز ژ ته داخاز دکەم تۆ شیانه کا وە سا بدە یه من کۆ
 ئەز بشیم وی کاری بکەم , هاریکاریا من بکە ب قودرەت و شیانی ت خۆ ,
 وفەزل و کەرەمیت ته ییت مەزن ژ ته دخازم , ژ بەر کۆ تۆ دشیی و ئەز نه شیم
 , و تو دزانی و ئەز نزانم , و تو ببەر فرە هی تشتین نه بەرچاف دزانی , ئە ی
 خودایی من ئە گەر تو دزانی ئە ف کاری هە نی , (ودی به حسی هە وجە ییا خۆ
 کەت) چیتر بیت بو دینی من و ژیارا من و دوماهیکا کاری من , یان ژ ی
 گوتی : هیشتا زوی یان پاشی , تۆ ب رزقی من بکە , و بو من ب ساناهی
 بکە , و پاشی بەرە کە تی بو من بیخی , و ئە گەر تو دزانی ئە ف کاری هە نی
 خرابە بو من , ددینی من دا , و دژیارا من دا , و دووماهیکا کاری من دا ,
 یان ژ ی گوتی : هیشتا زوی یان پاشی , وی تشتی ژ من بدە پاش , و من ژ ی
 ژ ی بدە پاش , و خیری ب رزقی من بکە ل هەر جە ه کئ هە بیت , و پاشی من
 پی رازی کە .

گوت : ((و دی هە وجە ییا خۆ بیژیت)).

و ئە ف نقیژە و دوعا یه دی مرو ف پی رابیت بو خۆ هە روه کی ئە و بخۆ
 دەرمانا قە دخۆت , یه قین هە بیت کۆ خودایی وی یی ئیستیخارە ژ ی کری

دی به ری وی ده ته خیری ، و نیشانا خیری سانا هی کرنا ته گه رین وی یه ،
وهشیاری ئیستیخارا ژ نوی ده رکه فتی به یا کو پشت به ستنی دکه ته سه ر
خه ونا وهژمارتنا نا ئیت هه قژینا و ژبلی فان ژی ییت کو چ بنیات بو نینن د
دینی دا .

دوعا شیفاینی

۱. ((دهستی خۆ دانه ل سه ر وی جهی دئیشیت ژ له شی خۆ و بیژه : باسم الله - سی جار - وحه فت جار - بیژه : أعوذ بالله وقدرته من شرّ ما أجد وأحاذر))^(۲۲۴).
- و در یوایه ته کی دا : ((دهستی خۆ راکه پاشی ب زفرینه فه بکه کت))^(۲۲۵).
۲. ((اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهَبِ الْبَأْسَ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءَ لَا يُغَادِرُ سَقَمًا)).
۳. ((أعوذُ بكلماتِ اللهِ التَّامَّةِ ، مِنْ كلِّ شيطانٍ وهامَّةٍ ، وَمِنْ كلِّ عينٍ لامةٍ))^(۲۲۶).
۴. ((هه ر که سی سه ره دانا نه خوشه کی بکه ت و مرنا وی نه هاتبیت ل ده ف وی هه فت جار بیژیت : أسألُ اللهَ العَظِيمَ ، رَبَّ العَرشِ العَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ . ئیلا دی خودی بو وی سلامه تی فریکه ت))^(۲۲۷).

(۲۲۴) رواه مسلم .

(۲۲۵) رواه الترمذي , وحسنه , وهو كما قال .

(۲۲۶) رواه البخاري .

(۲۲۷) صححه الحاكم , ووافقه الذهبي .

۵. ((هەر کەسێ ئێکێ ببینیت یی کۆ به لایه ک ب سه ری هاتی قیجا بیژیت :
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَي كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقَ
تَفْضِيلاً، ئەو به لایه ب سه ری وی ناهیت)) (۲۲۸).

۶. ((جبریل هاته ده ف پیغه مبه ری ﷺ گوتی : ئە ی موحه ممه د ، تو گازندا
دکە ی؟ پیغه مبه ری خودی ﷺ گوت : به لی ، جبریلی گوت : بِسْمِ اللّٰهِ
أَرْقِيكَ، مِنْ كُلِّ دَاءٍ يُؤْذِيكَ، وَمَنْ شَرَّ كُلِّ نَفْسٍ وَعَيْنٍ، بِسْمِ اللّٰهِ أَرْقِيكَ
وَاللّٰهُ يَشْفِيكَ)) (۲۲۹).

۷. سوره تا فاتیحی وهه ردوو موعه ویزاتا (قل اعوذ برب الفلق , قل اعوذ
برب الناس) بخوینه وداخازا شیفایی ژ خودی بتنی بکه , وکوم بکه دناقبه را
دوعایی ودهرمانی دا , وخیرا دگهل هه ژارا بکه دا تو ساخ بی ب دهستیریا
خودی.

(۲۲۸) حسن , رواه الترمذي .

(۲۲۹) رواه مسلم .

دوعا سه فه ری

۱. بیغه مبه ر ﷺ د بیژیت: ((هه ر که سی بقیت سه فه ری بکه ت بلا بیژیت وان که سین دهیلت : اَسْتَوْدِعُكُمْ اللهُ الَّذِي لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ)) (۲۳۰).
  ۲. و دی هیته گوتن بو موسافری : ((زَوَدَكَ اللهُ التَّقْوَى، وَعَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ)) (۲۳۱).
  ۳. هه که تو سیاری ترومیلی بووی ، یان فروکی یان ژبلی وان ، تو بیژه : ((بِسْمِ اللهِ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ، سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ .
- الْحَمْدُ لِلَّهِ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ، اللهُ اَكْبَرُ ، اللهُ اَكْبَرُ ، اللهُ اَكْبَرُ ، سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ، فَاعْفُرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ)) (۲۳۲)

(۲۳۰) حسن ، رواه احمد .

(۲۳۱) رواه الترمذي ، وحسنه ، وهو كما قال .

(۲۳۲) رواه الترمذي ، وقال : حسن صحيح .

٤. ((اللَّهُمَّ إِنِّي نَسَأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى اللَّهُمَّ هَوْنٌ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوٍ عَنَّا بُعْدَهُ ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ ، وَسَوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ)) (٢٣٣).

٥. وهه كه موسافر زقرى دى بِيْزِيْتِ ودى قان ل سه ر زيده كه ت : ((اَيُّوْنِ

تَائِبُوْنَ عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ)) (٢٣٤).

(٢٣٣) رواه مسلم .

(٢٣٤) رواه مسلم .

دوعا قه بیلکری (المستجاب)

۱. هه که ته سه رکه فتن ئییا د تاقیکرنی دا , یان هه ر کاره کئی هه بیت فی
 دوعایی بخوینه : پیغه مبهری ﷺ گوهل زه لامه کئی بوو دگوت : **اللَّهُمَّ إِنِّي**
أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ . الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْوًا أَحَدٌ , پیغه مبهری ﷺ گوت : نه زب وی
 که م یی نه فسا من ددهستی دا , بی گومان نه فی بناقی خودی یی مه زن نه وی
 کو تو دوعا پی بکه ی دی به رسف دت , وهه که پرسیار یی بکه ی دی
 دت)) (۲۳۵).

۲. دوعا (ذي النون) سی ده می دوعا پی کری وئه و دزکی نه هنگی دا بوو
 : ((**لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ**)) الانبیاء : ۸۷ .
 ((نینه زه لامه کئی موسلمان دوعا پی بکه ت دتشته کئی دا ئیلا دی خودی بو
 وی قه بیل که ت)) (۲۳۶).

۳. پیدقی یه تو دهست ب نه گهرین سه رکه فتنی بگری , کوئه وژی کار و
 خو زه حمهت دانه .

(۲۳۵) صحیح , رواه احمد , وابو داود , وغیرهما .

(۲۳۶) صحیح , رواه احمد .

دوعا تشتی بهرزه

پرسیار ژ (ئیین عومه ری) - خودی ژئی رازی بیت - هاته کرنی ده باره ی
 تشتی بهرزه گوت : دی دهستنقیژی گرت و دی دوو رکاعت نفیژ که ت ,
 پاشی دی ته حیياتی خونیت , پاشی دی بیژیت : ((اللَّهُمَّ رَادَّ الضَّالَّةَ، هَادِيَ
 الضَّالَّةَ، تَهْدِي مِنَ الضَّالَّةِ، رُدَّ عَلَيَّ ضَالَّتِي، بَعَزَّتِكَ وَسُلْطَانَكَ، فَإِنَّهَا مِنْ
 فَضْلِكَ وَعَطَائِكَ)) (۲۳۷).

(۲۳۷) قال البيهقي , هذا موقوف : وهو حسن .

دوعا ژ قورتانا پيروز

{ رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا } [الكهف: ١٠٠].

ئانكو : خودايى مه تو دلوقانييه كى ژ نك خو بده مه، كو مه پى رابگرى، و ژ خرابيى بپاريى، وتو پيكا دورست يا كو مه دگه هينته وى كارى تو چه ز ژى دكه ل بهر مه ب ساناهى بيخه؛ دا ئەم بينه ژ وان سه رپراستين پى ل بهر خو به رزه نه كرى.

{ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ } [البقرة: ٢٠١].

ئانكو : و ژمرؤقان دهسته كه كا خودان باوهر هه يه د دوعايين خو دا ديژن: خودايى مه تو د دنيايى دا سلامه تيبى و پرزقى وزانينه كاب مفا، وكاره كى قه نج بده مه، و ل ئاخره تى به چه شتى بده مه، وعه زابا ئاگرى ژ مه دوير بكه. و ئەف دوعايه ژ هه مى دوعايان ته كووزتره، له و ئەفه ژ هه ميان پتر دوعايا پيغه مبهرى بوو -سلاف لى بن- وه كى بوخارى و مسلم قه دگوهيژن.

{ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ

الْوَهَّابُ } [ال عمران : ٨].

ئانكو : وئهو دبیژن: خودایی مه یی ته منته ل مه کری و بهری مه دایه دینی خو تو دلین مه دسهردا نه به، و ژقه نجییا خو تو دلوفانییه کا به رفره ه بده مه، هندی تویی تو پر قه نجییی ددهی: دان و قه نجییا ته گه له که، هه چییی ته بقیته بی هژمار تو ددهیی.

{ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا

غِيلاً لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ } [الحشر : ١٠].

ئانكو : وئهو خودان باوه ریښ پشته ئه نصاری و موهاجرین یه کی هاتین دبیژن: خودایی مه تو گونه هیښ مه بو مه ژئ ببه، و گونه هان بو وان براییښ مه ژئ ببه یښ بهری مه باوه ری ئینای و چووین، و تو که رب ونه قیانه کی بو یه کی ژ خودان باوه ران نه که د دلین مه دا، خودایی مه هندی تویی تو ب به نییښ خو یی مهره بانی، و تو ب وان یی دلوفانکاری. وئه ف ئایه ته ده لیله کو دقیت موسلمان ب باشی به حسی پشیییښ خو بکه ت، و دوعایان بو وان

بكهت، وكو نه و چه ز ژ سه حابيين پيغه مبهري خودى بكهت، وبه حسى وان
ب باشى بكهت، ودوعايان بو بكهت كو خودى ژ وان پازى بت.

{ رَبَّنَا عَلَيْنِكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ } [المتحنة : ٤].

ئانكو : خودايى مه ئەم خو ب هيقييا ته فه دهيلين، و ئەم ب توبه كرن فه ل
ته دزقرين، و پوژا قيامه تى زقرين بو نك ته يه.

{ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا
حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا
وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ } [البقرة : ٢٨٦].

ئانكو : خودايى مه ئە گەر تشته كى ته ل سه ر مه فه ركى مه ژ بير كر تول
مه نه گره، يان ئە گەر ئەم خه له ت بووين ومه تشته ك كرى ته ئەم ژى داي نه
پاش، خودايى مه وتو باره كى ب زه حمه ت يى ئەم نه شينى ژ وى يى ته ل
گونه هكارين بهرى مه كرى تول مه نه كه، خودايى مه وتو باره كى گران ژ
داخوازى وگرفتاريان يى ئەم نه شينى ل مه نه كه، وتو گونه هين مه ژى ببه،
وعه يين مه فه شيره، وقه نجيبى د گهل مه بكه، تو خودان وسه ركارى مه يى،

فَيَجَا تُو مِه ب سَهْر وَان بِيخِه يِيْنِ بَاوَهْرِي ب دِيْنِي تِه نِه ئِيْنَايِ وَكَافِرِي ب يِه كِيْنِيَا تِه كَرِي.

{ رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ } [الاعراف : ٨٩].

ئانكو : خودايي مه تو ب حه قييي حوكمي د نابقه را مه ومله تئ مه دا بكه، و تو چيتريني حوكمداراني.

{ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (٨٥) وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ }

[يونس : ٨٥ - ٨٦].

ئانكو : ئينا ملله تئ موساي گوته وي: مه خو هئلا ب هيقييا خودي ب تئ قه، ومه كاري خو هليپسارته وي، خودايي مه تو وان ب سهر مه نه ئيخه فيجا نه و چه نده بو مه بته فتنه د ديني دا. (٨٦) و ب دلوقانييا خو تو مه ژ ملله تئ كافر ژ فيرعه وني ومله تئ وي پزگار بكه؛ چونكي وان نه و ب كارين زه حمهت دوهستاندن.

{ رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ } [الدخان : ١٢].

ئانکو : خودایی مه تو عه زایی ژ سهر مه پراکه، وئه گهر ته ئه و ژ سهر مه
پراکر ئه م دی باوه ریی ب ته ئینین.

{ رَبَّنَا أفرغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ } [الاعراف : ۱۲۶].

ئانکو : خودایی مه تو بیهن فره هییه کا مه زن ب سهر مه دا بهرده ومه موکم
بکه، ومه بمرینه پیگیر ب فه مانا ته ودویکه فتی بو پیغه مبه ری ته.

الهي أنت المغيث وحدك

يا من يرى الضمير ويسمع   أنت المعد لكل ما يتوقع
يا من يرجى للشدائد كلها   يا من اليه المشتكى والمفزع
يا من خزائن رزقه في قول كن   امنن فان الخير عندك أجمع
ما لي سوى فقري اليك وسيلة   فبالافتقار اليك فقري أدفع
ما لي سوى قرعي لبابك حيلة   فلئن رددت فأني باب أقرع
ومن الذي أدعو وأهتف باسمه   ان كان فضلك عن فقيرك ينع
حاشي لجودك أن تقنط عاصيا   الفضل أجزل والمواهب أوسع
ثم الصلاة على النبي وآله   من جاء بالقرآن نورا يسطع

صلى الله عليه وسلم

دوماهيك هاتن ژ وهرگيراني بۆ زمانی كوردی

روژا ئهینی ۷ / ذوالقعدة / ۱۴۳۹ هـ / ۲۰ / تموز / ۲۰۱۸ ز

ناقه روکا بابه تا (فه هره ست)

- پیشه کییا وه رگی ری ۲
- تایبه تمه ندییت سه ره کی د ئیسلامی دا ۶
- ئیسلام ری کخسته نه کا تمامه بو ژییانی ۹
- ئه رکانییت ئیسلامی ۱۲
- ئه رکانییت باوه ری - ئیمان - ۱۴
- دوعا کرن ب خوه عیباده ته (الدعاء هو العبادة) ۱۶
- خودی لکیقیه ؟ ۳۱
- خودی ل سه ره عه رشی یه ۳۶
- ژ کارئی خسته تکه ری - شکینه ری - ئیسلامی ۴۲
- باوه ریا خو ب دره وکه را (الدجالین) نه ئین ۵۷
- ژبلی خودی ب که سئ سویند نه خو ۵۹
- نه رازیبونئ دیار نه که ب قه ده ری ۶۶
- قه درو وبه ای نقیژا وترساندن ژ هیلانا وان ۶۸
- فیربه ده ست نقیژ و نقیژ ۷۱
- خشتی ژمارا رکاعه تین نقیژا ۷۶
- هنده ک ژ ئه حکامین نقیژ ۷۷
- ژ چه دیسین نقیژ ۸۱
- فه ربوونا - واجب بوونا - نقیژا جومعی وجه ماعه تی ۸۴

- ۸۷..... قه درو قيمه تى نقيژا جومعى وجه ماعه تى.....
- ۹۰..... دى چاوا نقيژا جومعى كه م دگه ل ئادايين وي.....
- ۹۲..... نقيژا هه يىف غه يرينى وهه تاف غه يرينى , يان نه مانا رونا هيى.....
- ۹۴..... دى چاوا نقيژى ل سهر مرى كه ي ؟.....
- ۹۷..... نقيژا هه ردوو چه ژنا ل جه نقيژى (المصلى).....
- ۹۹..... دروست بينا قوربانى دجه ژنى دا.....
- ۱۰۰..... نقيژا بارانى - داخازا باران بارينى -.....
- ۱۰۲..... هشياري ده ربازبونا ل به راهيكا نقيژكه رى به.....
- ۱۰۷..... روژى ومفايىن وي.....
- ۱۱۰..... ئه ركى ته د رهمه زانى دا.....
- ۱۱۴..... پيژانين ده رباره ي چه ج وعومرى.....
- ۱۱۹..... كارين عومرى.....
- ۱۲۶..... ژ ئادايين چه ج وعومرى.....
- ۱۲۹..... ژ ئادايين مزگه فتا پيغه مبه رى.....
- ۱۳۲..... ژ ره وشتين پيغه مبه رى ﷺ.....
- ۱۳۴..... ژ ئادايين پيغه مبه رى ﷺ وخو كيم كرنا وي.....
- ۱۳۷..... گازيا پيغه مبه رى ﷺ وجيه ادا وي.....
- ۱۴۰..... چه ژيكرنا پيغه مبه رى ﷺ و ديچچوونا وي.....
- ۱۴۴..... هنده ك چه ديس ده رباره ي پيغه مبه رى ﷺ.....
- ۱۴۷..... دى چاوا زاروكين خو په روه رده كه ين.....

- ۱۵۱ ..... فيركرنا نفيژا
- ۱۵۳ ..... ترساندن ژ تشتين حهرام
- ۱۵۶ ..... خو پيچان وحيجاب
- ۱۵۹ ..... رهوشت وئاداب
- ۱۶۲ ..... تيكوشان و دليرى
- ۱۶۴ ..... چاكي وقه نجيا دگهل دهيك وبابا
- ۱۷۱ ..... خو ژ گونه هيئن مه زن بدهنه پاش
- ۱۷۳ ..... جورين گونه هيئت مه زن
- ۱۸۴ ..... ل دويغ ههرن وتشتى نووى نه ئينه دهر
- ۱۸۹ ..... صدق الله العظيم
- ۱۹۴ ..... فهركان كرن ب باشيى وپاشقه ليدان ژ خرابيى
- ۱۹۶ ..... ريكيئن فهركان كرنى ب چاكيى ونه هى كرن ژ خرابيى
- ۱۹۸ ..... مهرجين فهركان كهرى (الامر)
- ۲۰۲ ..... جورين خرابيى
- ۲۰۶ ..... دوعايا بازارى (سيكى)
- ۲۰۷ ..... جيهادا دريكا خودى دا
- ۲۱۴ ..... ژ نه گهرين سه ركه فتنى
- ۲۱۷ ..... وه صيه تا شهرعى بو ههر موسلمانه كى
- ۲۲۲ ..... نهو تشتين دشه ريعه تى دا قه دهغه
- ۲۲۷ ..... بهردانا رها (ريها- اللحية -) واجبه

- ۲۳۲ ..... حوكمى ئىسلامى دستران و موزيكي دا
- ۲۳۵ ..... زيانيت سترانا و موزيكي
- ۲۴۲ ..... ستران د وهختى نوكه دا
- ۲۴۴ ..... ژنكا ب فيتنه بر ب دهنگى خوش
- ۲۴۶ ..... هشارى فیتی ودهست قوتانى بن
- ۲۴۷ ..... ستران دوورؤياتى شين دكهت
- ۲۴۹ ..... چاره سه ریا ستران و موسيقى
- ۲۵۱ ..... يا جودا (مستثنى) ژ سترانا
- ۲۵۵ ..... حوكمى ئىسلامى د ويته و په يكه ران دا
- ۲۶۰ ..... زهره رين ويئا و په يكه را
- ۲۶۴ ..... ئه رى ويته وهكى په يكه رانه
- ۲۶۶ ..... ويته و په يكه رين ريك پيداي
- ۲۶۹ ..... ئه رى جگاره حه رامن
- ۲۷۵ ..... دهست گرتنا زانا يا (موجته هدا) ب حه ديسى
- ۲۷۸ ..... گوئتني نيماما ده ربارهى حه ديسى دا
- ۲۸۲ ..... كار ب حه ديسىن پيغه مبه رى ﷺ بكه ن
- ۲۸۵ ..... يا پيغه مبه رى بو هه وه ئيناي وه رگرن
- ۲۸۸ ..... ببنه عه بدين خودى وبرا بن
- ۲۹۰ ..... هنده ك حه ديس ده ربارهى موسلمانى
- ۲۹۳ ..... ريزگرتنا ژنى د ئىسلامى دا

- ژ گوتنيت روژه لاتاسا دهر باره ي ئىسلامى دا ۲۹۶
- كه سه كى ئه مريكى به حسى ئىسلاما خو دكه ت ۲۹۸
- كه چه كا ئه مريكى باوه ريى ب ئىسلامى دئينيت ۳۰۲
- ها جه ر گازيى دكه ت بو ئىسلامى ۳۰۵
- ده ر برينا هونه رمه نده كى جيهانى پشتى ئىسلاما وي ۳۰۹
- دوعا ئىستىخارى ۳۱۳
- دوعا شيفايى ۳۱۶
- دوعا سه فه ري ۳۱۸
- دوعا قه بيلكرى (المستجاب) ۳۲۰
- دوعا تشتى به رزه ۳۲۱
- دوعا ژ قورئانا پيروز ۳۲۲

هيفيدارم ژ خودايئ مهزن كو في كاري بكهته دتهرازييا
خيريت من ودهيك وبابي من دا، ل روژا قيامهتي نهو
روژا چ تشت مفايي نهگههينن مروفي دلهكي ساخلم ژ
كوفري وكارهكي چاك ودوير ژ ههر زيدههيهكي د ديني
دا تي نهبت ، ومفای ل وی بكهت يئ بخوينيت وبه لاف
بكهت ، وژ خودي دخازم من شيا بت خزمهتهكا كي م ژي
بيت بو ههف زمانيت خو بكم ب في ههولدانا خو ،
فيجا ههگه دروست بت نهو ژ دهف خودي يه ، وههگه
خهلهت ژي بت نهو ژمن وشهيطاني يه وخودي ل مه
ببورت ، چونكي مروف جهي ژبيركرني وخهلهتي يئ يه .

